

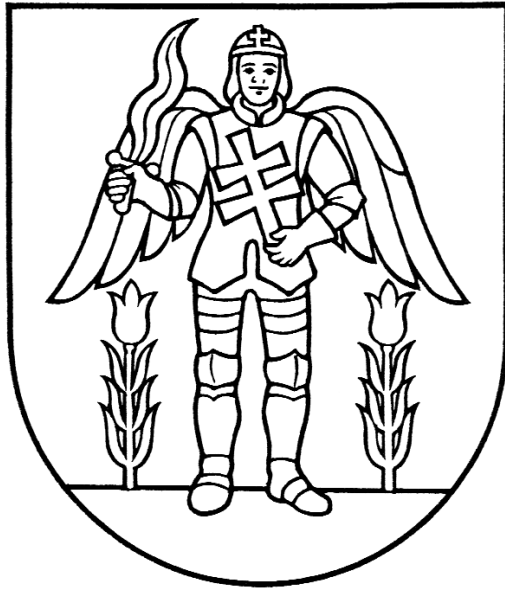

Jozef Drenko

KUNOVA TEPLICA

KUNOVA TEPLICA

Jozef Drenko

KUNOVA TEPLICA

(monografia)

2006

KUNOVA TEPLICA

(monografia)

Vydavateľ: Obec Kunova Teplica, 2006

Autori: PhDr. Jozef Drenko (ved. autorského kolektívu)

Redakčná rada: Štefan Dono, Elemír Mušínský

Zodpovedný redaktor: Štefan Dono

Litografie a tlač: Roven Rožňava, s.r.o.

Kniha neprešla jazykovou úpravou.

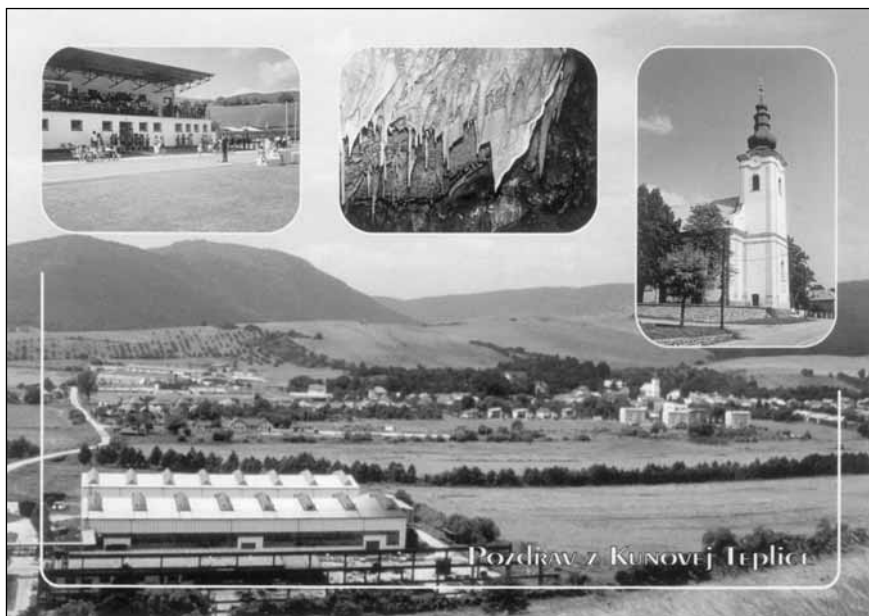
ISBN 80-89168-16-7

ÚVOD

Malý kus zeme v Štítnickej doline medzi planinami Plešivec a Koniar. Na tomto geograficky malom území nazhromaždila príroda a história veľa krás a bohatstiev. V malej dedine Kunova Teplica pod Veľkým vrchom stáročia pracovali, zveľaďovali ho a chránili generácie našich predkov, hlboko doň zapustili korene, zrástli s jeho nivami, vrchmi, oblohou, vzduchom. Prežili drsnotu dejín, pretrvali búrku vekov, v neprajnosti stáročí si uchovali život, svojráz, kultúru i reč.

Z príležitosti 761. výročia prvej zmienky o obci pod názvom Toplucha a vstupe do nového tisícročia stručnú monografiu Kunovej Teplice spracoval PhDr., Mgr. Jozef Drenko za pomoci občanov v troch kapitolách: I. Príroda, II. História a hospodárstvo, III. Kultúra.

Kunova Teplica leží v malebnej doline nad ktorou sa prudko dvíha Plešivecká planina so vzácnymi podzemnými krápnikovými jaskyňami, priepasťami a vyvieraczkami. Bohatá je tu flóra i fauna. Kunova Teplica má staré žele-

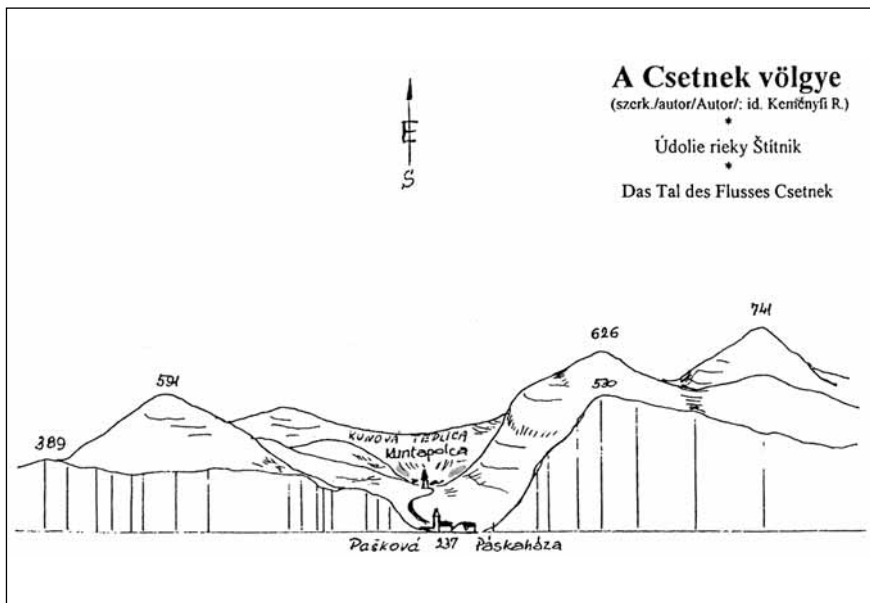
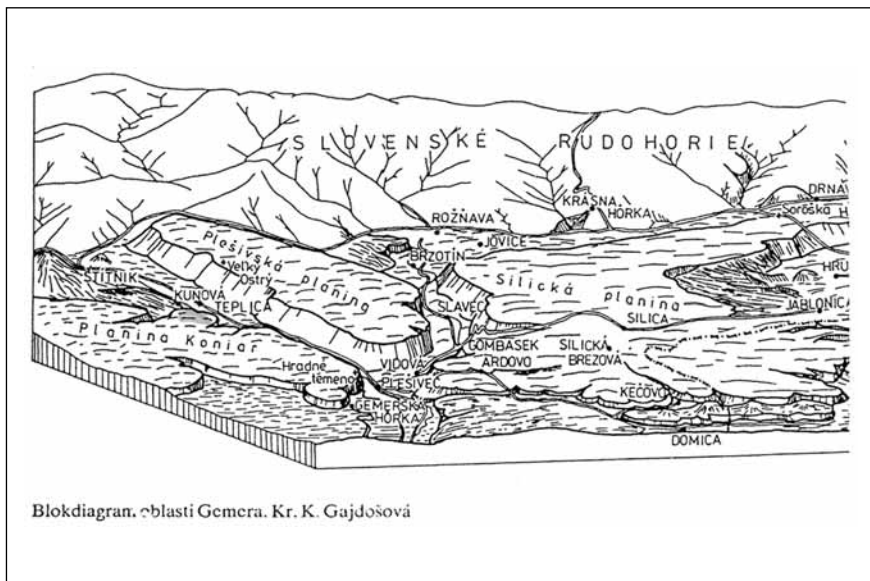
ziarske tradície a poľnohospodárstvo, kde obyvatelia už 8 storočí (slovenskí, maďarskí, rómski) bez rozdielu národnosti svorne žijú.

Naše krásne tradície a prírodné bohatstvá nás zaväzujú, aby sme chránili, zachovali i zveľaďovali všetko to, čo nám zanechali naši predkovia, čím nás obdarila naša očarujúca príroda. Bez poznania a zachovania minulosti je človek ako bez mena a bez vlasti. Len tí dokážu svoj život v šťastí a v plnej hodnote prežiť, ktorí svoje duševné bohatstvá odovzdávajú iným.

Pozývam Vás rodáci, priatelia na prechádzku po prírode cez hory a doliny, cez nivy a polia. Cez históriu a prítomnosť, aby sme našu odvekú domovinu lepšie poznali.

Kunova Teplica 2006

*Štefan Dono
starosta obce*

I. KAPITOLA

Príroda

Geomorfologické pomery

Územie Gemera geologicky patrí k vnútorným, či centrálnym Západným Karpatom t.j. horstvu, ktoré svoje podstatné geologické črty získala iba koncom druhohôr (pri horotvorných procesoch na seba sa nasunuli komplexy hornín ako gemerikum na veporikum). Koncom treťohôr a štvrtohôr formuje členitý reliéf dnešné vrchy, vrchoviny, planiny, kaňony, údolia, jaskynné sústavy a zvrátnujú sa prehĺbeniny, kotliny.

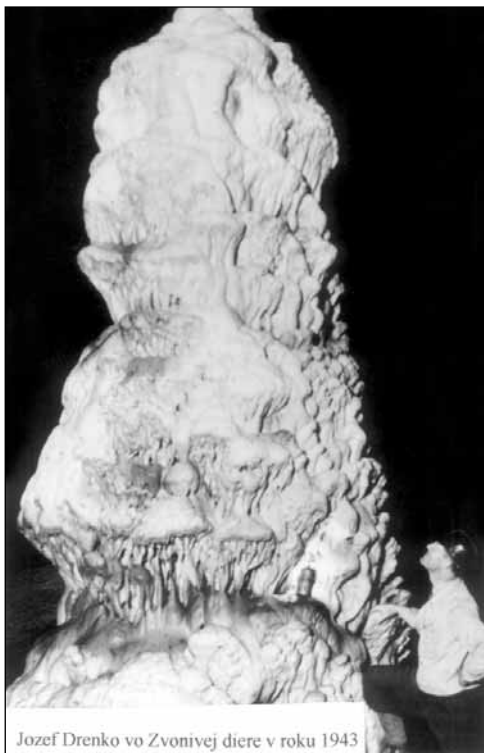
Vo Východoslovenskom kraji v gemerskej časti Slovenského rudohoria 19 km na JZ od Rožňavy je Kunova Teplica - zemepisné súradnice 23°23' východnej zemepisnej dĺžky 48°37' severnej zemepisnej šírky. 255 metrov stred obce, 240 - 775 mv chotári. Kunova Teplica leží v západnej časti Slovenského krasu v doline potoka Štítnik. Západná odlesnená časť chotára na nive a terasovej skrasovatej plošine vystupuje na V do strmých dubových lesov zalesnených západných svahov Plešivskej planiny. Tvoria ho svory, vápence a horniny mladších prvohôr. Rozloha obce je 842 hektárov. S-V je kóta Kopaszko (748 m).

Územie Slovenského krasu je rozrezané riekami Slanej a Štítnickým potokom na tri krasové plošiny (Plešiveckú, Koniar a Silickú). Z nich strednú tvorí Plešivecká planina (štít 851 m.n.m.) krajinný podcelok v Slovenskom krase. Planinu budujú prevažne vápence a dolomity. Vápence rýchlo podliehajú krasovým procesom, preto sa v nich vytvorili krasové zjavy nielen na povrchu (škrapy, závrtý, priepasti, vyvieracky), ale aj vo vnútri (jaskynné priepasti napr. Zvonivá diera a i. Zvonivá diera (Csengőlyuk) názov dostala od toho, že kameň vhodený do nej počas pádu vydáva ostrý zvonivý zvuk. Karol Gottlieb Windisch o Zvonivej diere píše už roku 1780: „Na sever od Plešivca nachádza sa Veľký vrch. Takmer v prostriedku tohto vrchu je osemsiahová okrúhla bezodná diera, zvaná Zvonivá, ktorá podľa povesti má mať spojenie s výtokmi dvoch na úpätí tohto vrchu nachádzajúcich sa prameňov“. Stručne z histórie prieskumu Zvonice. V roku 1875 zostúpil do priepasti Emil Fabnik (riaditeľ

železiarne zo Slavca). Mal vraj zhotovenú akúsi bedňu s nabitými klincami zvnútra smerom von, aby ho šarkan aj s debnou nezhltoľ. Dostal sa však len po tzv. most. Druhý prieskum zorganizoval roku 1882 Jozef Pachela (prednosta stanice z Plešivca). Pri tomto pokuse dosiahol dno. Nemali však výstroj na preskúmanie jaskynného systému. Po úspešnom zostupe a výstupe zabili na planine vola a bola veľká hostina. Tretí zostup podnikol v r. 1925 Jozef Drenko (technik z Kunovej Teplice), ktorý po prvý raz priepasť a jaskynný systém odborne zmeral.

Stručný popis **Zvonivej diery**: skalitý otvor o priemere 7,5 m, vo výške 670 m je v zarastenom závrte s rozmermi 30x22 m, priepasť je hlboká 100,5 m. Z dna priepasti vedú jaskynné priestory s pagodovými stalagmitmi vysokými 6-10 m a pri päte širokými až 3 m. Stĺp hrôzy je vysoký 26 metrov! (bližšia literatúra a pramene Drenko, J.: *Zostup do Zvonivej diery r. 1925/rukopis*, Benický, V.: *Výskum Zvonivej diery na Plešivskej planine*. in. *Slovenský kras 1957/58, roč. II. L. Mikuláš 1959, s. 18-24. Droppa, A.: Geomorfologické pomery priepasti Zvonivej diery a jej okolia. Tamže s. 18-24/*. Na Plešivskej planine sú početné ďalšie priepasti /Rozložník, V.: *Priepasti Plešivskej planiny*. in. *Geografický časopis. 7, Bratislava 1955, s. 178 - 185/*. Eviduje sa tu 200 krasových javov - lokalít.

V roku 1943 rodák z K. Teplice Jozef Drenko spolu s Dr. Keslerom Hubertom zorganizovali zostup do Zvonivej diery, kde urobili podrobný speleologický výskum. (Drenko, J.: *Povešťami opradená Zvonivá diera* in. *Krásky Slovenska* č. 5-6 1995, s. 6-7 jedna kresba a 3 foto).

Jozef Drenko vo Zvonivej diere v roku 1943

§ 6.

Mons PELSÖCZIENSIS, etsi integer ad Provinciam hanc non spectat, tamen ante omnes describendus venit. Is ab oriente brumali nostris adjacet. Denominationem eidem Slavi indidere a Plesnina, plesniowy, aut vero a plesnina, plesniowy derivandam. Utrumque scilicet in externam speciem montis egregie quadrat. Ea imprimis ejus extremitas

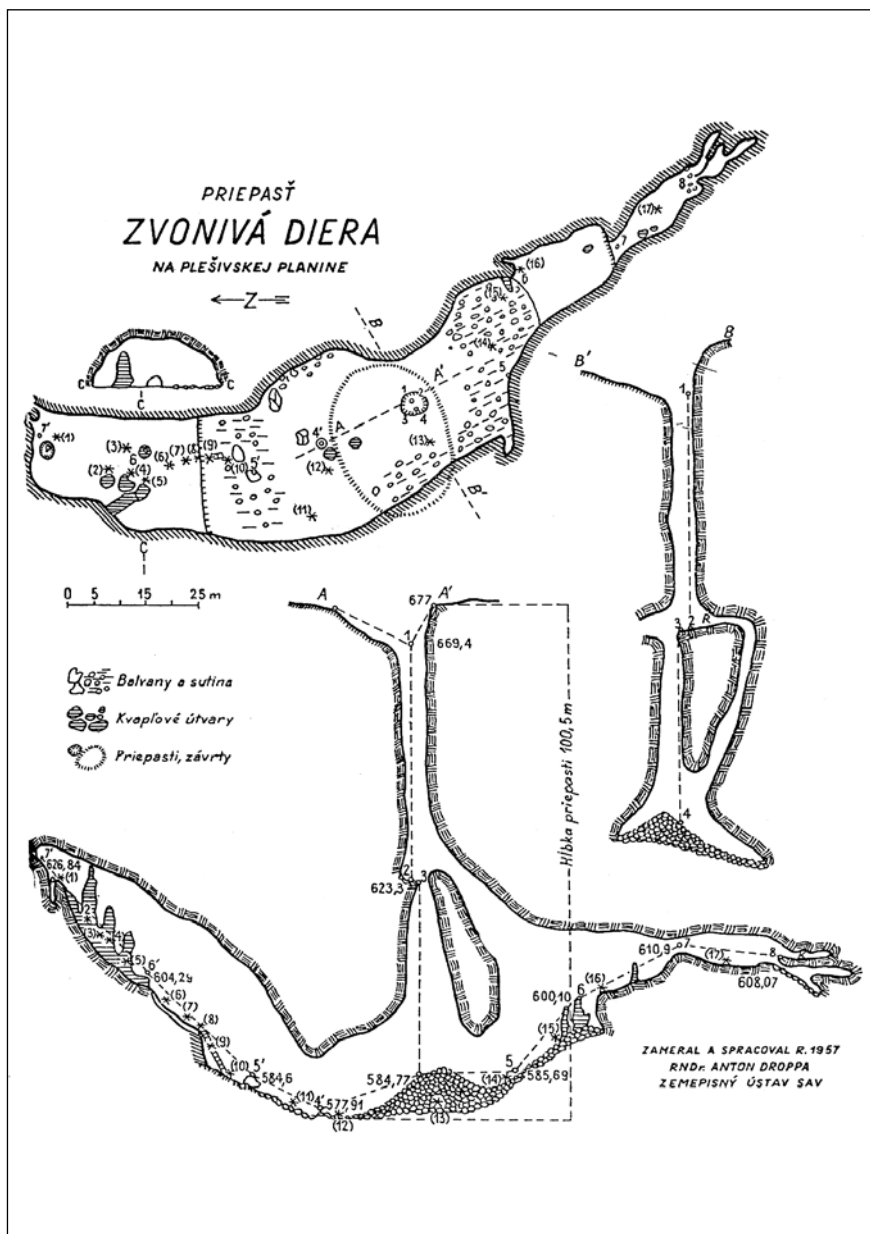
7

tas, quæ Oppido PELSÖCZ imminet, & calva est perpetuo, & situ obductæ rei colorem ostentat. Igitur nostri hodiernum, montem Plesniowská Hora, Oppidum Plesniowec nuncupant. Pars montis septentrioni obversa vario saxorum genere, reliquæ fere solo lapide calcario constant. Dorsum, valli Rosnaviensi objectum, declivius, arboribus hinc illinc confutum, & agris & pratis conspicuum est; qua vero CSETNEKINUM prospicit, meris constat rupibus & dumetis. Altitudinem ejus adscensu horario determinaveris. In cacumine patentiissimi campi sunt, parando feno, & pascendo pecori utiles. Aquarum tamen, & fontium opportunitate caret, nisi igitur pluat gramen exarefcit, pecori vero, ut bibere possit, in vallem descendendum est. Nullas quantum hodie constat, continet mineras, at antris & cavernis Torneasibus similibus memorabilis est, quarum una usque cacumen pertingit, vulgo Clengölyuk dicta, cujus insignem profunditatem ex lapide injecto atque magnum & longum strepitum edente colligere licet. Connexionem autrum hoc, cum subjectis monti scaturiginibus habere dicitur, ac plures ejusmodi cavitates monti inesse creduntur. In ea certe parte, quæ Csetnekinum prospicit, in Prædio olim Trnawa dicto, cavernæ esse dicuntur instar fornicum habitabiles, in quas olim prædones thesauros regi-

A 4

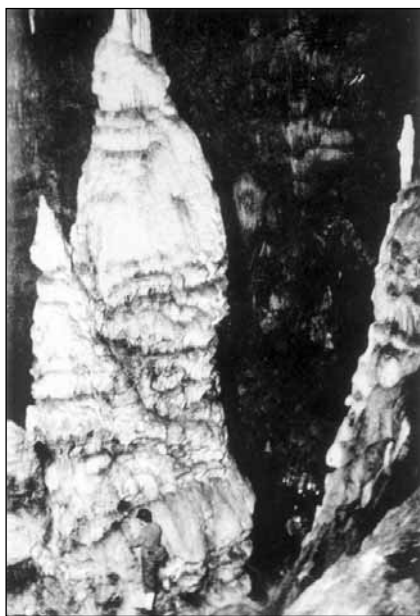
os,

Zvonivá diera - vchod

Zvonivá diera

Koniarska planina - najmenšia, západná časť pôvodnej jednotnej krasovej planine, ktorú rozdelili potoky a rieky svojou erozívnu činnosťou na samostatné plošiny. Po západnej strane je ohraničená Jelšavskou kotlinou, dolinou riečky Muráň a Mikolčianskou kotlinou na východe kaňonom Štítnika a Slanej, so strmými zlomovými stráňami. Najväčšie výšky dosahuje planina na severe (Strieborník 553 m, Veterník 610 m), odkiaľ postupne k juhu klesá cez Koniar 488 m po kužeľ Hôrky 360 m v najjužnejšom cípe. Typické krasové javy sú menej výrazné, než na ostatných planinách.

Štítnické podolie - krajinná časť podcelku Hrádok v Revúckej vrchovine. Podcelok tvorí niva Štítnika (od Kunovej Teplice po Čiernu Lehotu) a niva Hankovského potoka (od Hankovej po prítok so Štítnikom) s príslušnou pahorkatinnou časťou po oboch stranách toku. Nadmorská výška dna stúpa z 240 m (pri Kunovej Teplici) na 520 m (pri Čiernej Lehote). Budujú ho neogénne sedimenty, štrky, piesky a íly tzv. poltárskej formácie. Vznikla eróznou-denudačnými procesmi tokov a svahovou modeláciou v málo odolných neogénnych sedimentoch.

Klíma - zrážky. Kunova Teplica pozorovacia stanica ombrometrická nadmorská výška 270 m zemepisná šírka 48° 37', dĺžka 20° 33', povodie Slaná, politický okres Rožňava. Priemerný úhrn zrážok (mm) za obdobie rokov 1931 - 1960 - Kunová Teplica:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
35	36	32	39	74	100	87	76	46	47	61	44

Priemer za rok 677 mm, IV-IX. mesiac 422 mm, X-III. mesiac 255 mm.

Vodstvo

Štítnik - potok pramení na východnej časti Slovenského rudohoria pod Lehockou hoľou vo výške okolo 1255 m.n.m. Potok je 32,8 km dlhý pravostranný prítok Slanej. V hornom toku tečie juhovýchodne od Štítnika južným smerom vedľa Kunovej Teplice, Paškovej a pri Plešivci vo výške 211 m.n.m. ústi do Slanej. Plocha povodia 230 km², lesnatosť 40 %. Na nive potoka je priemerná ročná teplota 9° C, priemerný ročný úhrn zrážok 750 mm. Rád toku IV., charakteristika P/L2 = 0,21. Svojim tokom poniže obce Štítnik smerom ku Kunovej Teplici sa zarezal hlboko do vápencových hornín a kaňonovitým údolím oddeľuje Koniarsku a Plešiveckú planinu. Štítnik (pôvodne Stinava, maď. Csetnek). Rieka Štítnik sa pôvodne nazývala Stinava a len od druhej polovice 14. storočia vystupuje pod názvom Štítnik. V dokladoch sa uvádza takto: r. 1258/1334 aqua Stynua, r. 1331 fluv. Zthinaua wiz, r. 1336/1354/1365 aqua Stinna, Schinna (mala sa zaiste správne čítať Sthinna), r. 1362 fluv. Chytnik, r. 1566 Za schetniczkym potokom, r. 1566 Nad schetnicko pole, r. 1808 rivus slovensky Sstjnjk, maď. Csetnek. Rieka Stinava dostala svoj novší názov Štítnik podľa mesta Štítnik (dedina sa pripomína v listine z r. 1243 vo forme poss.

Vyvieracia - foto pred odkrytím

veckej planiny, s výdatnosťou 4,6 až 1060 l/s. Je zakončením veľkej jaskynnej sústavy, v ktorej jaskyniari prenikli do vzdialenosti 1000 m. Výver je pod bradlom vo výške 279 m.n.m. asi 1 km na sever od Kunovej Teplice, po ľavej strane Štítnickeho potoka. Vedľajšie rameno vyviera na lúke asi 80 m na juhozápad od brala (Slovenský kras. Turistický sprievodca ČSSR. Bratislava 1989. Bližšie o vodstve pozri Šišák, J.: *Vodné zdroje Rožňavského okresu a možnosti ich využitia*. in. *Geografické práce*, roč. 4, č. 1-2. Bratislava 1974).

Nakládal, P.: *Hydrogeologický průzkum vodního zdroje pro slévárenský a metalurgický závod v Kunové Teplici (skript OÚ K. Teplice)*.

Chitnek). Názov Štítnik zrejme nepochádza od „štítarov“ t.j. výrobcu štítov, ale od slova štie - kde sa páliho uhlie (štjet, štjete). Maďarská forma názvu Csetnek bola tiež prevzatá z pôvodného slovenského názvu Štetník. (Varsík, B.: *Slovanské /slovenské názvy riek na Slovensku a ich prevzatie Maďarmi v 10.-12. storočí*. Bratislava 1990, s. 92-93).

Kunovoteplická vyvieracia pod Plešivskou planinou v areáli Slovenských magnezitových závodov vyteká vo výške 263 m.n.m. z vápencovej suty s výdatnosťou 192 l/s. Vody padajú z 5 m vysokého kopčeka z vápencového tufu, v ktorom sa vytvorila prietoková jaskyňa (tú používalo obyvateľstvo v čase 2. svetovej vojny).

Hučiacca vyvieracia (maď. Zúgó) - silná krasová vyvieracia zo západného úpätia Plešiveckej planiny, s výdatnosťou 4,6 až 1060 l/s. Je zakončením veľkej jaskynnej sústavy, v ktorej jaskyniari prenikli do vzdialenosti 1000 m. Výver je pod bradlom vo výške 279 m.n.m. asi 1 km na sever od Kunovej Teplice, po ľavej strane Štítnickeho potoka. Vedľajšie rameno vyviera na lúke asi 80 m na juhozápad od brala (Slovenský kras. Turistický sprievodca ČSSR. Bratislava 1989. Bližšie o vodstve pozri Šišák, J.: *Vodné zdroje Rožňavského okresu a možnosti ich využitia*. in. *Geografické práce*, roč. 4, č. 1-2. Bratislava 1974).

PP078 - Závodná vyvieracia

Iný názov: Kunovoteplická vyvieracia	Reg. číslo: 1518	Štátny zoznam: 1944
Kat. územie: Kunova Teplica	Nadmorská výška: 254 m	
Dĺžka/hĺbka: 41 m / +3,5 m	List mapy: 03	

Poloha a stručná charakteristika:

Jaskyňa sa nachádza na Z úpätí planiny za areálom kunovoteplického strojárenského závodu. Vchod tvorí uzamykateľný železný uzáver 60x60 cm, ktorý leží v oplotenom vodohospodárskom objekte, asi 150 m na S od kóty kóty 250 m. Na začiatku jaskyne je vybudovaná betónová nádrž s prepadom (objem 7 m³), vyúsťuje do nej prívodné potrubie s filtrom, ktoré samospádom napája vodojem v objekte závodu. Do nádrže priteká podzemný tok pretekajúci jaskyňou. Asi 20 m od nádrže sa nachádza sifón, ktorým do jaskyne priteká voda. Od nádrže na SV sa chodba rozširuje z profilu 3x1,5 m na 8x4 m. Po 16 m sa chodba lomí na JV a končí sa 15 m dlhou tunelovitou chodbou prierezu 1,2x1,5 m. Jaskyňa je vytvorená v hlinito-kamenitých sedimentoch rieky Štítnik. Q=0,8 sž 700 l/s. Vyvieracia je zachytená ako zdroj pitnej vody.

Zoznam literatúry:

Rozložník V., 1955b, 1955c

Erdős M., 1981a, 1984, 1990

Gulička J., 1985

Grego J., 1997

Tereková V., 1987

Rozložník M. - Karasová E. a kol., 1994

Mello J. a kol., 1997

Hentz Z., 1953

Mitter P., 1998

Krejčík P. - Nakládal P., 1997

Jerg Z. - Máté T., 2000a

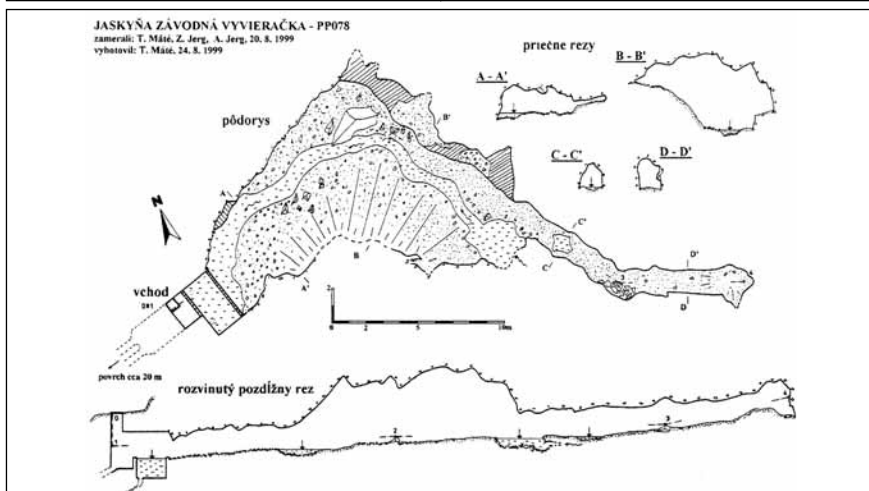
Stankovič J. - Jerg Z., 2000

Orvan J., 1980, 1991, 1999

Michovská J. Sládek J., 1957

Jerg Z., 1998a

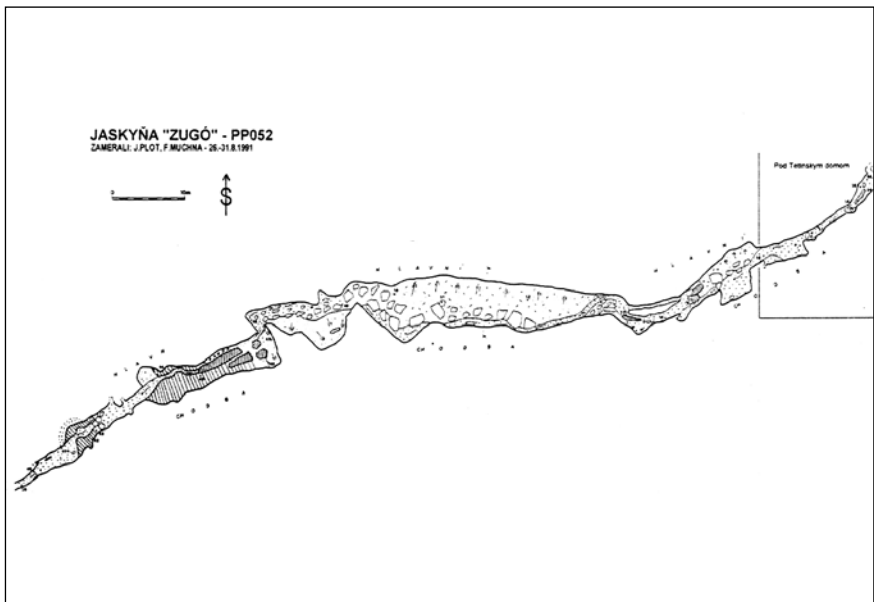
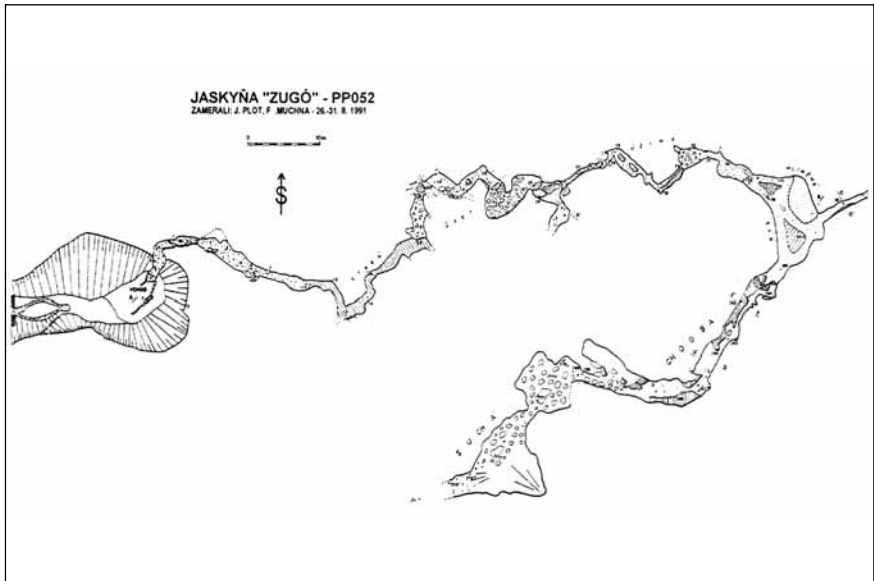
Jerg Z. - Máté T., 2000a

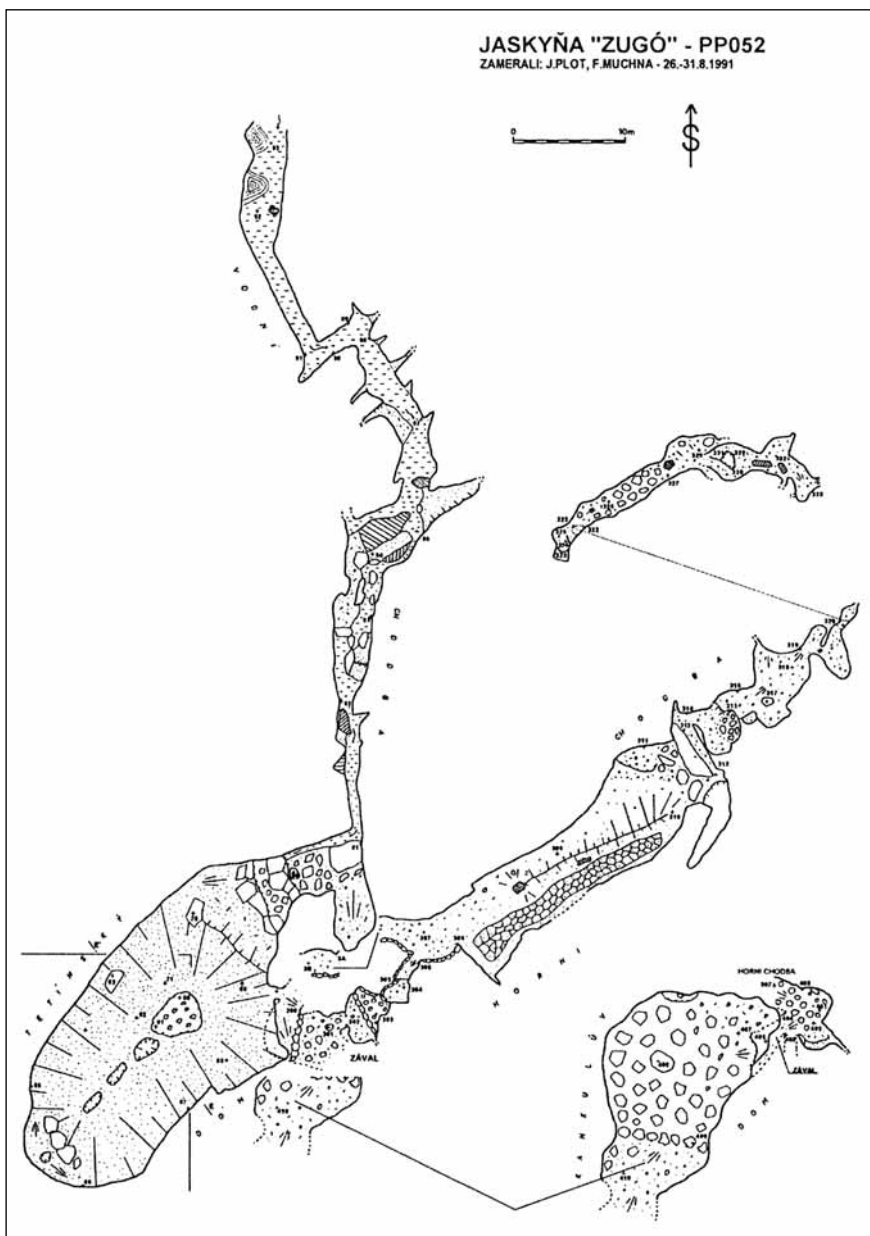

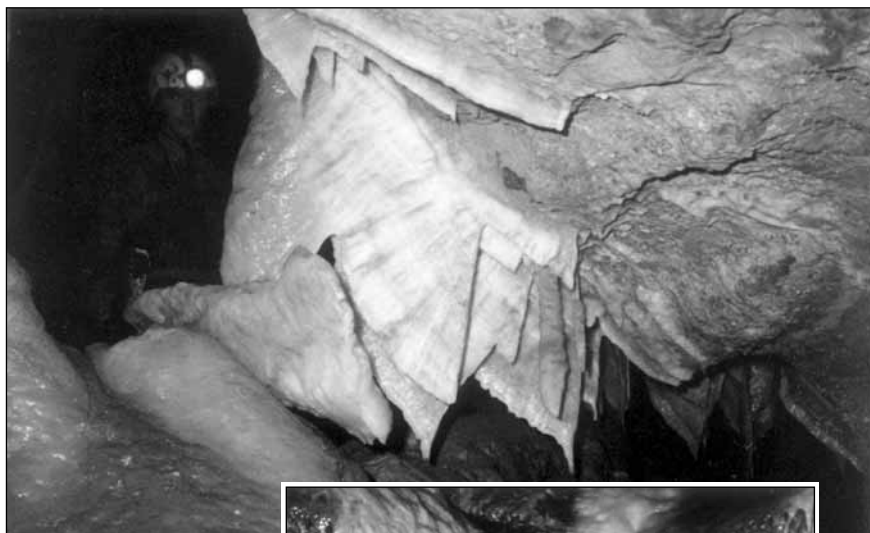
PP052 - Hučiacia vyvieračka

Iný názov: Zugó	Reg. číslo: 1519	Štátny zoznam: 1698		
Kat. územie: Kunova Teplica	Nadmorská výška: 263 m			
Dĺžka/hĺbka: 1000 m / +3,5 m	List mapy: 03			
<p>Poloha a stručná charakteristika: Jaskyňa sa nachádza na Z úpätí planiny asi 1,7 km na SSV od obce Kunova Teplica. Prístup k jaskyni je najlepší z Kunovej Teplice cez rieku Štítinik a ďalej cestou popod planinu S smerom. Vlastný vchod zabezpečený uzáverom leží na vrchole sutinového kužeľa v strži, ktorú vytvorila v svahových sutinách vyvieračka pri zvýšených stavoch vody. Jaskyňa začína pomerne úzkymi chodbami čiastočne vyvinutými v svahových sutinách. Táto úzka vstupná časť ústi do Hlinitej sine (12x6x6 m); z nej na JZ odbočuje Suchá chodba, ktorá po 70 m prechádza do sotva prieliezných úžin. Hlavný ťah jaskyne pokračuje na SV Hlavnou chodbou s aktívnym tokom, ktorý po 150 m vyúsťuje do Tetítnskeho domu (36x18x18 m) s rovným stropom a kvapľovou výzdobou. Odtiaľ na S vedie Vodná chodba a približne po 120 m sa končí sífonom. V JV časti Tetítnskeho domu sa dá vystúpiť v závale do horných častí jaskyne (Horná chodba, Kankulov dóm). V týchto častiach jaskyne sa nachádza bohatá sintrová výzdoba. Hučiacia vyvieračka odvodňuje pravdepodobne celú SZ časť planiny. Dosahuje prietok 4,6 čast' až 1060 l/s.</p>				
<p>Zoznam literatúry:</p> <table border="0"> <tr> <td>Anonymus, 1971a, 1971b, 1972, 1973, 1974, 1977, 1991a, 1991b, 1992 Benický V., 1951 Roda Š., 1970, 1971 Rozložník V., 1955b, 1955c Michovská J.-Sládek J., 1957 Droppa A., 1959 Hentz Z., 1953 Kubíny D., 1959a, 1974, 1976 Rozložník O., 1970 Lalkovič M., 1975, 1976, 1977, 1999 Erdős M., 1960 1981a, 1984, 1990 Faško J., 1984 Orvan J., 1980, 1984, 1988, 1991, 1999 Michovská J. - Sládek J., 1957 Gulička J., 1985</td> <td>Tereková V., 1987 Horáček I. - Ložek V., 1988 Mitter P., 1988 Grego J., 1992a, 1997 Kadlec P., 1992 Ložek V. - Horáček I., 1992 Pecka L., 1992 Rozložník M. - Karasová E. a kol., 1994 Tulis J., 1993, 1994, 1995b, 1997 Zbuzek P. - Plot J., 1994 Kankula J., 1996a, 1996b, 1997 Nakládal P., 1997a, 1997b Mello J. a kol., 1997 Jerg Z., 1998a Hochmuth Z., 2000d</td> </tr> </table>			Anonymus, 1971a, 1971b, 1972, 1973, 1974, 1977, 1991a, 1991b, 1992 Benický V., 1951 Roda Š., 1970, 1971 Rozložník V., 1955b, 1955c Michovská J.-Sládek J., 1957 Droppa A., 1959 Hentz Z., 1953 Kubíny D., 1959a, 1974, 1976 Rozložník O., 1970 Lalkovič M., 1975, 1976, 1977, 1999 Erdős M., 1960 1981a, 1984, 1990 Faško J., 1984 Orvan J., 1980, 1984, 1988, 1991, 1999 Michovská J. - Sládek J., 1957 Gulička J., 1985	Tereková V., 1987 Horáček I. - Ložek V., 1988 Mitter P., 1988 Grego J., 1992a, 1997 Kadlec P., 1992 Ložek V. - Horáček I., 1992 Pecka L., 1992 Rozložník M. - Karasová E. a kol., 1994 Tulis J., 1993, 1994, 1995b, 1997 Zbuzek P. - Plot J., 1994 Kankula J., 1996a, 1996b, 1997 Nakládal P., 1997a, 1997b Mello J. a kol., 1997 Jerg Z., 1998a Hochmuth Z., 2000d
Anonymus, 1971a, 1971b, 1972, 1973, 1974, 1977, 1991a, 1991b, 1992 Benický V., 1951 Roda Š., 1970, 1971 Rozložník V., 1955b, 1955c Michovská J.-Sládek J., 1957 Droppa A., 1959 Hentz Z., 1953 Kubíny D., 1959a, 1974, 1976 Rozložník O., 1970 Lalkovič M., 1975, 1976, 1977, 1999 Erdős M., 1960 1981a, 1984, 1990 Faško J., 1984 Orvan J., 1980, 1984, 1988, 1991, 1999 Michovská J. - Sládek J., 1957 Gulička J., 1985	Tereková V., 1987 Horáček I. - Ložek V., 1988 Mitter P., 1988 Grego J., 1992a, 1997 Kadlec P., 1992 Ložek V. - Horáček I., 1992 Pecka L., 1992 Rozložník M. - Karasová E. a kol., 1994 Tulis J., 1993, 1994, 1995b, 1997 Zbuzek P. - Plot J., 1994 Kankula J., 1996a, 1996b, 1997 Nakládal P., 1997a, 1997b Mello J. a kol., 1997 Jerg Z., 1998a Hochmuth Z., 2000d			

Stankovič, J. - Jerg, Z. a kol.: *Plešivecká planina atlas krasových javov. SSS Rožňava 2001.*

Flóra (rastlinstvo, kvetenstvo)

Chránená krajinná oblasť Slovenský kras - väčšinu územia pokrývajú listnaté lesy s najviac zastúpeným dubom plstnatým, hrabom a bukom. Ihličnate dreviny tvoria len 7 %. Toto územie, ležiace na styku dvoch fyto geografických oblastí (panónskej a západokarpatskej), patrí floristicky k najbohatším oblastiam Slovenska. Krasový fenomén územia sa prejavuje v dominancii podoblasti pramatranskej xerothermnej flóry - Matricum. Rastie tu náš endemit rumenica turnianska, ďalej druhy ako napr. kandík psí, klinček včasný peristý, áron alpský štíhly sa v rámci flóry Slovenska vyskytujú len na území Slovenského krasu. V rukopise Gustáva M. Reussa „Gemerská stolica v poťahu zohľadu zrostlinstva“ (rkp. LAMS Martin 1855) sa uvádza výpočet 1018 druhov vyšších rastlín, napr. z Plešivskej planiny uvádza 15 druhov ako *Alyssum montanum*, *Muscari racemosum*, *Orchis variegata tridenata*, *Prunus mahaleb*, *Scorozonea purpurea*, *Waldsteinia geoides* a i. Na planinách prevládajú pôdy rendziny, v dolinách potokov nivné, lužné, hnedozemné, prípadne hnedé lesné pôdy. Z teplomilných a suchomilných spoločenstiev tu rastie napr. žltuška smradľavá (*Thalictrum foetidum*), rumenica Visianiho (*Onosma visianii*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*) a p.

Zameriame sa na niektoré liečivé a jedovaté rastliny rastúce priamo v Kunovej Teplici.

Ballota čierna (*Balota nigra* L.) je častá a hojná na zaburených miestach na úpäť Plešivskej planiny pri K. Teplici. Predmetom zberu sú listy-prípadne celá vňať a to od júna do augusta.

+ (Jedovatá rastlina) *Blen čierny* (*Hyoscyamus niger* L.) - rastie na okraji pasienka nad závodom Magnezit. Predmetom zberu sú listy - prípadne celá vňať a to od júna do augusta. Niekedy treba zbierať aj semená za týmto účelom sa v septembri odrezávajú ešte nie celkom zrelé toboľky. Pri zbere treba dodržiavať bezpečnostné opatrenia (počas zberu sa nesmie jesť, piť, fajčiť) a po zbere je potrebné dôkladne si umyť ruky. Pre veľkú jedovatosť blenu čierneho môže drogu a prípravky predpisovať len lekár.

+ *Bolehlav škvrnitý* (*Conium maculatum* L.) - vytvára husté súvislé zárasť v dolnej časti pasienku nad závodom. Pre farmaceutické účely sa niekedy zbiera kvitnúca vňať a listy a to v júni až júli. Pri zbere plodov sa odrezávajú celé vrcholky rastlín asi až v septembri.

Záber z Plešiveckej planiny - panoráma Vysokých a Nízkyh Tatier, v popredí milovník prírody, jaskyniar a znalec krasových terénov Slovenského Krasu Elemír Mušínský.

Vodná nádrž (cisterna v mieste) postavená v r. 1913 na Plešiveckej planine.

Foto: Elemír Mušínský

Borievka obyčajná (*Juniperus communis* L.) je častá a miestami hojná na pasienkoch i na skalných stráňach Plešivskej planiny nad K. Tepliou.

Čučoriedka obyčajná (*Vaccinium myrtifolium* L.) - vzácne sa vyskytuje na pasienkoch Plešivskej planiny v oblasti Štítu. Zbierajú sa listy a nakupuje sa vňať.

Divozel veľkokvetý (*Verbascum densiflorum* Bertol.) je častý v pasienkových zárastoch a na stráňach. Zbiera sa kvet od júna až do septembra.

+ *Durman obyčajný* (*Datura stramonium* L.) vyskytuje sa v skupinkách na okraji pasienka so zvetralým pôdnym krytom nad závodom. Predmetom zberu je list, vňať a semeno. Listy odrezávame ráno na začiatku kvitnutia rastliny od júna do augusta. Semená zbierame nie z celkom zreých toboliek. Durman je prudko jedovatá rastlina a preto je zber drog deťom prísne zakázaný!

+ *Hloh obyčajný* (*Crataegus oxycantha* L.) a hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna* Jacq.) rastú v krovinatých porastoch nad K. Tepliou.

+ *Hlaváčik jarný* (*Adomanthe vernalis* L. /Spach/) je zákonom úplne chránený druh a nesmie sa zbierať, preto sa jeho lokality neuvádzajú.

Lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.) rastie v lesných porastoch. Pl. planiny, ale i v obci. Zbierajú sa celé súkvetia i s podporným listeňom na začiatku kvitnutia v júni a júli.

Pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare* L.) je častý a miestami hojný na trávnatých a skalných stráňach Pl. planiny nad K. Tepliou. Predmetom zberu je iba vňať na začiatku kvitnutia asi 30 cm dlhá a so stonkou hrubou okolo 3 mm.

Prvosienka jarná (*Primula veris* L.) je častá na trávnatých a skalnatých stráňach. Zbierajú sa kvety i s kalichom za sucha v období plného rozvoja v apríli a máji. Podzemné časti *Radix primulae* sa vykopávajú v marci alebo v októbri.

Púpava lekárska (*Taraxacum officinale* W.) rastie v trávnatých porastoch. Predmetom zberu sú korene, vykopávajú sa na jar. Ďalej koreň i s vňaťou ešte pred rozkvitnutím od marca do mája. Niekedy sa zbiera i list - a to od mája do októbra.

Rasca lúčna (*Carum carvi* L.) rastie na pasienkoch Pl. planiny pri K. Teplici. Predmetom zberu sú dozreté plody v júli a auguste.

Skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata* L.) je častý v trávnatých zárastoch. Zbiera sa list od mája do septembra. Droga nesme obsahovať prímies iných druhov skorocelu a to prostredného (*P. media* L.) a skorocelu väčšieho (*P. major* L.), ktoré sa používajú v ľudovej liečbe.

Stavikrv vtáci (Polygonum aviculare L.) je častý na pasienkoch a pri poľných cestách pri K. Teplici. Zbiera sa vňať od júna do septembra.

Trnka obyčajná (Prunus spinosa L.) sa vyskytuje hojne v krovitých porastoch i na skalných stráňach. Zbierajú sa kvety od marca do mája, tiež aj plody. Ešte sa v ľudovom liečiteľstve zbierajú listy a kôra z koreňov, ktoré však nemajú veľký význam.

Edita Urvichiarová v práci „Liečivé rastliny vo flóre Plešivskej planiny“ in. Zborník Banického múzea 1984 v Rožňave uvádza 70 druhov liečivých rastlín.

Kultúrne rastliny: pšenica, raž, jačmeň, ovos, kukurica, zemiaky, krmná repa, ďatelina, lucerna, repka ozimná, slnečnica a niektoré zeleniny, ktoré sa pestujú pri domových záhradkách, alebo na záhumienke (paradajky, kapusta, kel, uhorky, fazuľa, cibuľa, a paprika).

Ovocné stromy: jablone, hrušky, slivky, čerešne, marhule a vlašské orechy.

Chránený strom: v obci ani v chotároch nie je. Nachádza sa však jeden starý dub na rozhraní katastrálneho územia medzi Kunovou Teplicou a Paškovou v lokalite pod Hámrom.

Huby: v lesoch v okolí Kunovej Teplice rastú desiatky húb-hrívov, ale len niektoré sú jedovaté. Patrí k nim muchotrávka tigrovaná, hríb purpurový, hríb satan, zvonec opadavý a prudko jedovatá je aj vláknicia Patouillardova. Mimoriadne jedovatá je muchotrávka zelená. Niektoré huby nie sú jedovaté - ale ani jedlé (spôsobujú ťažkosti citlivejším ľuďom).

Medzi vyhľadávané jedlé huby patria - dubáky, kuriatka, plávky, šampiňóny, bedle, kozáky a iné. Staré a dobré hubárske heslo hovorí - zbierame len huby, ktoré dokonale poznáme!

Výskyt vzácných, ohrozených a chránených druhov rastlín v k.ú. Kunova Teplica

Botanickú hodnotu katastrálneho územia Kunova Teplica zvyšuje biodiverzita západne orientovaných svahov Plešivskej planiny, časť ktorých sa pripravuje na vyhlásenie za prírodnú rezerváciu Železné vráta.

Ako hodnotný sme zaznamenali výskyt pálky Laxmannovej (*Typha laxmannii*) v údolí potoka. Najhodnotnejší je však výskyt druhov, ktoré sa nachádzajú v lesoch a na skalných bralách Plešivskej planiny, uvedieme aspoň tie najvýznamnejšie: jazyk jelení (*Phyllitis scolopendrium*) nachádzajúci sa v su-

Najčastejší výskyt endemických, subendemických, vzácných a ohrozených druhov rastlín na Plešiveckej planine. Kr. D. Magic

tinách lesných porastov. Na skalných bralách a lesostepných stráňach planiny môžeme stretnúť: muchovník vajcovitý (*Amelanchier ovalis*), veternicu lesnú (*Anemone sylvestris*), zvonček trvdoplodý (*Campanula xylocarpa*), bodliak kopcový (*Carduus colinus*), chudóbku drsnoplodú Kláštorského (*Draba lasiocarpa* subsp. *Klasterskyi*), kosatec trávolistý (*Iris lasiocarpa* subsp. *klasterskyi*), kosatec trávolistý (*Iris graminea*), kosatec bezlistý (*Iris pumila*), pyštek talianský (*Linaria pallidiflora*), lucerna rozprestretá (*Medicago prostrata*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*) či viacero druhov z najvzácnejšej čelade vstavačovitých rastlín a to najmä vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*) či vstavač mužský (*Orchis mascula*).

Chránené rastliny, ktoré sa nachádzajú v okolí Kunovej Teplice v okruhu 2-3 km

Korunka strakatá, ľalia zlatohlavá, medovka medovkolistá, klokoč perovitý, hmyzovník muchovitý, vstavač purpurový, črieviečnik (papučka), plešivec karpatský, zimozeleň menší, ibiš lekársky, zemežlč, drieň obyčajný, jelení jazyk, páľka Laxmanová, veternica lesná, kosatce, poniklec veľkokvetý, kosatec nízky, veternica narcisokvetná, veternica lesná a ešte rôzne nepomenované kvetiny.

V roku 1983 v mesiaci marci bol náhodne objavený na plešiveckej planine Elemírom Mušínským v jednom ukrytom závrte šafran karpatský (*Crocus heuffelianus*), ktorý rastie na vysokohorských lúkach. Tento kvet sa tu zachoval ešte z doby ľadovej a zasluhuje úplnú ochranu.

Fauna (živočíšstvo)

V nadväznosti na vývoj rastlinstva sa vytvárali aj pestré životné podmienky pre vývoj živočíšstva. Sú to najmä nižšie skupiny živočíchov, ktoré územia dodávajú prevažne charakter zoocenóz stepného a lesostepného pásma. Tieto sa miestami pri Kunovej Teplici kontrastne prelínajú s horskými prvkami. Slovenský kras je bohatý na výskyt bezstavovcov. Napr. viac ako 130 druhov mäkkýšov - z bohatej fauny predstavuje zvláštnosť vyvieráčiek a prameňov, napr. slimák *Sadleriana pannonica*, ktorý je endemickým druhom. Z hmyzu je charakteristická kobyľka *saga* (*Saga pedo*) na Plešivskej planine. Početné sú

druhy chrobákov (vyše 1500 druhov) z nich chránené sú napr. roháč obyčajný, fúzač alpínsky a niekoľko druhov bystrušiek.

1022 druhov motýľov - zákonom chránené napr. jasoň červenooký a vidlochvost ovocný a i. Z unikátnych dvojkrídlavcov sú veľmi zriedkavé exempláre z Kunovej Teplice čeľaď Scimysidae, druhy Tatanocera punctifrons Rondani, čeľaď: Anthomiidae Hydrophonia ammolata (Pondelle) - prísne chránené! Chránené sú aj stepné druhy ako napr. modlivka zelená, sága stepná a i.

Z vodných bezstavovcov sú tu zastúpené kôrovce - raky. Podzemné dutiny a jaskyne krasutroblobiont, Meroniscus graniger. Zo skupiny Isopoda (slepý belavej farby) a z podzemných vodných živočíchov slepé kôrovce rodu Niphargus a i. Bohato sú zastúpené aj stavovce.

Ryby - priamo v rybníčku v obci, kde vyviera teplý prameň, v potôčiku ako i v rieke Štítnik a v mlynskom náhone.

Obojživelníky - boli početné v močarisku pri starom futbalovom ihrisku a pri rybníku - ropucha obyčajná, skokan zelený, skokan hnedý, rosnička zelená.

Plazy, chrobáky a motýle - Jašterica zelená, salamandra škvrnitá, rosnička zelená, ropucha obyčajná, slepých lámavý, užovky a hady, modlivka zelená, nosorožtek obyčajný, roháč obyčajný, vidlochvost feniklový, okáň hruškový, bábočka osiková, modráčiky.

Plazy - jašterica múrová, jašterica zelená, užovka stromová a užovka hladká, (Bolkay, I.: Adatok Gömör - Kishont vármegye herpetológijához.in.Alatt közzem 6, 1907, s. 161-176, Lác, J.: Plazy Gemera.in.Sborník Gemerského múzea v Rimavskej Sobote I. R. Sobota 1972)

Ryby - Do roku 1948 sa nachádzali v miestnych potokoch ryby a raky. Z rýb to boli väčšinou biele ryby, ako jalce, podustvy, ale sa nachádzali aj iné ryby ako pstruh potočný, čerebľa obyčajná, hrúz obyčajný, slíž obyčajný aj iné druhy. Po roku 1948, keď v papierňach v Slavošovciach začali zvyšovať výrobu papiera pre nedostatok čističiek, dostávali sa do potoka Štítnik s odpadovými vodami kaolín a celulózové vlákna, riečka Štítnik sa stala mŕtvou riekou. Po vybudovaní čističky a po odstavení starých papierenských strojov sa začal vracaj život do potoka. Teraz sa nachádzajú v potoku ryby, ako sú pstruh potočný aj dúhový, jalce, podustvy, beličky, lipne. Občas stretneme sivoňa amerického, čerebľu, chránenú mihuľu potiskú, ako i nežiadaneho ostrieža obyčajného. Raky najdlhšie vydržali v potoku Rozložnica, ale dôsledkom toho, že sa občas dostala do potoka močovka, raky vyhynuli.

Vtáky - drozd skalný, sokoly a rárohy, zriedkavejšie sú hadiar krátkoprstý, orol krikľavý, sova dlhochvostá, skaliar pestrý, strnádka cia (hniezdenie v Slovenskom krase predstavuje najsevernejšiu hranicu rozšírenia v strednej Európe). Charakteristický je bocian biely, ktorý hniezdi tu už stáročia priamo v obci. Početné sú lastovičky, vrabce, divé kačice a i. Z hospodárskych zvierat - sliepky, husi, kačice, morky, pávy.

Medzi vtákmi, ktoré sa nachádzajú v okolí obce zasluhujú pozornosť bocian čierny, dudok obyčajný, tesár čierny, vodnár obyčajný, rybárik obyčajný, cíbik chochlatý, dažďovník obyčajný, sliepočka vodná, výr skalný, žlna zelená, mlynárka dlhochvostá, kúdelníčka lužná, brhlík obyčajný, kôrovník dlhoprstý, krkavec.

Taktiež sa nachádzajú niektoré druhy dravcov, ako jastraby, kane a v posledných rokoch sa objavili aj sokoly.

Cicavce - dulovnica čierna, belzebúbky, líška, stepný sysel a plchy. Zriedkavo sa vyskytujú rys ostrovid, medveď a vlk. Z lovnej zvery sa tu vyskytujú - srny, jelene, diviaky, líšky, kuny, tchory, zajace. Netopiere žijú v kostolnej veži a v jaskyniach. Domáce zvieratá: kone, hovädzí dobytok, ovce, svine, somáre, mačky, psy.

V lesoch sa nachádzajú jelene, srnčia zver, diviacia zver, málo zajacov a bažantov, ďalej objavuje sa aj vlk. Ďalej môžeme spomenúť líšky, jazvece, kuny, tchory, muflóny, rysy a posledných dvoch rokoch sa objavili aj medvede.

Ochrana prírody

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Slovenský kras, vyhlásená 31.8.1973, výmera 361,66 km², geomorfologický celok: Slovenský kras, okr. Rožňava (76 % predstavujú lesy, orná pôda 4%, lúky a pasienky 16 %). Územie je našou prvou biosférickou rezerváciou (od roku 1977). V roku 1995 bolo 12 jaskýň Slovenského krasu zaradených do zoznamu Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva v rámci slovensko-maďarského projektu Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu. Nachádzajú sa tu najvýznamnejšie sprístupnené jaskyne - Domica, Gombasecká, Jasovská a Ochtinská aragonitová jaskyňa (unikátny jav podzemného krasu s jedinečnou mineralogicky vzácnou výzdobou trsov a kríčkov mliečneho bieleho aragonitu). Osobitosťou je tiež Silická ľadnica -

priepasť rúťivého charakteru so stálou ľadovou výzdobou. Na území CHKO je 15 národných prírodných rezervácií, 1 chránené nálezisko a 12 prírodných výtvorov (jaskýň a priepasť). Medzi Národné prírodné pamiatky patria Zvonivá diera (vyhlásená v r. 1996) a Diviačia priepasť (vyhlásená v r. 1986). Neďaleko Plešivca a Kunovej Teplice je aj Národná prírodná rezervácia - Pod strážnym hrebeňom (vyhlásená 25.5.1996), rozloha 96,67 ha (ochranné pásmo tvorí 100 m široký obvodný pás na západnom a severozápadnom okraji NPR). Xerothermné biocenózy skalných stepí a drieňových dúbav východných skrasovatených úbočí Koniarskej planiny s Hradnou priepasťou (-27 m). NPR sa rozprestiera nad ústím Štítnika a Slanej (230-500 m n.m.). Len odtiaľto je známe hniezdisko strnádky cia juhoeurópskej.

Máme krásnu a bohatú prírodu. Nechovajme sa k nej ako dobyvatelia, ale ako rozumní a citliví hospodári. Len tak ju zachováme krásnu, zdravú a bohatú aj pre radosť budúcich pokolení!

Bližšia literatúra pre prírodu:

Fábry, J.: Gömörmege vizánya. Budapest 1867.

Dostál, J.: Geobotanický přehled vegetace Slovenského krasu. in. Věstník král. čes. spol. nauk.I.II. Praha 1933.

Lovassy, S.: Adalékok Gömörmege madár-faunának ismeretéhez in. Magy. Tud. Akad. Math. És Term, Tud. Közlemények 1883, 1887.

Lác, J.: Plazy Gemera. in. Sborník gemerského múzea v R. Sobote I. R. Sobota 1972.

Kol. aut.: Príroda Gemer Malohont 1. Osveta R. Sobota 1990.

Chránená krajinná oblasť Slovenský kras - pracovisko Biely Kaštieľ 049 51 Brzotín.

Chránená krajinná oblasť SLOVENSKÝ KRAS

Vyhlásená: 1973

Výmera: 36 166 ha

Geomorfologický celok: Slovenský kras

Okresy: Košice - okolie, Rožňava

Od 1. apríla 2002 BIOSFERICKÁ REZERVÁCIA
- SLOVENSKÝ KRAS, NÁRODNÝ PARK

Hniezdo bocianov na kúrii z 18. storočia (v r. 2000 spadlo na strechu po búrke).

Foto: Elemír Mušínský

*Hniezdo bocianov
po premiestnení
do dvora kúrie (v r. 2001)*

II. KAPITOLA

Z histórie a hospodárstva

Počiatky najstaršieho osídlenia, bezprostredne tohto územia, nie sú zatiaľ archeologicky doložené. Autori uvádzajú prvotné osídlenie v dobe kamennej (paleolitické nálezy v jaskyni Domica, tzv. bukovohorská kultúra). Balaša, G.: Praveké osídlenie Gemera. B. Bystrica 1965, Gömör az őskorban, R. Sobota 1971). Nerastné bohatstvo (medi a železnej rudy) sa koncentrovalo neskôr pre oblasť pilínského ľudu (jej nositelia okrem roľníctva sa venovali aj ťažbe medi a kovolejárstvu svedčia o tom bronzové nálezy pri Plešivci). Mladšia doba železná (posledných 5 storočí pred našim letopočtom) charakterizuje vpád cudzích etnických skupín (-sťahovanie národov: Húnov, Gótov a germánskych Longobárdov vystriedali v VI. - VII. storočí n.l. slovanské kmene v VII. stor. ovládli tunajšie zvyšky staroobyvateľov Avari, ktorí sa postupne slavizovali a stali sa súčasťou veľkomoravskej ríše. Maďari sem prišli v 11.-12. storočí. Turniansky komitát sa pokladá za jeden z najstarších. Jeho základom bolo rozsiahle turnianske domínium, ktoré sa prvý raz spomína roku 1198. Na západe k nemu patrilo aj územie neskoršieho plešivského panstva (Plešivec, Štítник, Kunova Teplica a i.) (Žudel, J.: Stolice na Slovensku. Bratislava 1984, s. 151). Z Turnianskeho komitátu sa vyčlenilo plešivecké panstvo a pripojilo sa ku Gemerskému komitátu začiatkom 12. storočia.

Vzhľadom na to, že rod comesa Borsa z Miškovca vymrel, kráľ Belo IV. V roku 1243 daroval panstvo v okolí Plešivca rodu Ákošovcov. Išlo o tieto lokality: Štítnik, Tapolca, Šomkút, Plešivec, Mirk, Ardov a Lekenye. Medzi materuské obce patrili Plešivec a Štítnik, ostatné boli dcérou obce (čiže v tom období ešte neboli vytýčené chaté obcí). (Ila, B.: Gömör megye I. A megyetörténete 1773-ig. Budapest 1976, s. 87, 146)

Obec Teplica sa teda v listinných prameňoch prvý raz spomína v listine kráľa Belo IV. V roku 1243 ako **Toplucha**, majetok rodu Ákošovcov. (Fejér, Gy.: Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civili IV/1. Pest 1830, s. 287). Obec Teplica vznikla však už skôr v 12. storočí na základe starého slovanského sídliska.

Názvy - Toplucha, Thoplichá, Toplica, Thoploca, Topolocha, Tapolcha, Taplichá, Topolcha, Thaaplocha, Thalotha, Theplocha, Thapolcha svedčia o slovanskom pôvode názvu obce - meno sa odvodzuje od slovanského Teplica (maď. Tapolca) - teplého potôčika, ktorý pramení v obci (čo uznávajú aj maďarské etymologické slovníky napr. Kiss, L.: Földrajzi nevek etimológiai szótára. Budapest) 3, vyd.: 1983, s. 629 i monografie Iea, B.: c.d. II. zv. Bp. 1944, s. 568)

Názov Kunova Teplica sa ujal len od 18. storočia (napr. v r. 1720 Kun-Taplóczya). Názov sa odvodzuje od Mikuláša Kuna (1307-1350) z rodu Ákošovcov. Borovszky, S. a kol.: Gömör megye (monografia) Budapest 1903, s. 453). (Lit.: Stanislav, J.: Slovenský juh v stredoveku I. zv. s. 474, II. zv. s. 526. T. Sv. Martin 1948).

Spomínaný Ákos (Ákoš Ernye n.? - z. po 31.12.1274) - krajinský hodnostár. Pochádzal zo šľachtického rodu z Boršodského komitátu. Účastník bitky proti Tatárom pri Mohi, zastával hodnostárske funkcie uhorského štátu (vojvoda, župan, bán). Teplicu získal Filip Ditrich z rodu Ákošovcov, ktorý sa v 14. storočí rozčlenil na vetvu Bebekovcov a Csetnekiovcov.

Ditrich Bubek (Bebek 13. stor.: protitatarský bojovník zakladateľ šľachtického rodu Bubek podľa rodového sídla používal predikát z Plešivca (de Pelsőcz) - zakladateľ štítnickej vetvy (zo Štítnika, de Csetnek, Csetneki). Od synov Domokosa Bebeka (1318-1326) Štefana a Juraja pochádzajú plešivskí Bebekovci a od brata Domokoša Mikuláša (1307-1351) jeho synov štítníckí Bebekovci.

V roku 1318 sa Teplica uvádza ako **Thoploca** - pred Spišskou kapitulou (Szepsi káptalán) sa dedili majetky Bebekovcov. V roku 1320 obec mala názov Topolcha, v r. 1336 Tapolcha, Tapulcha, Toplica, 1351 - Tapolcha, Thopolcha - obec už patrila pod štítnické panstvo! V roku 1369 sa uvádza meno poddaného z obce Romak (DL 5748 MOL Budapest). V r. 1423 sa uvádzajú poddaní Kun a Dunkus v súvislosti s falšovaním peňazí (30.9.1423). V roku 1427 sa obec Teplica v prameňoch uvádza ako Thalotha (je to zrejme chybný zápis správne „Taplocha“. Totožnosť obce podľa získania majetkov je dokázaná. Obec mala 24 port (integra porta, čiže celé poddanské porty) ako majetok rodiny Bebekovcov z Plešivca. (DL 35801 MOL Budapest). V tomto období na jednej porte žilo aj 20 ľudí, teda obec Teplica mala vyše 450 obyvateľov. Pre porovnania v tom istom roku (1427) Pašková mala 30 port a Štítnik 67 port. V súvislosti so súdnym pojednávaním sa z obce r. 1478 spomína poddaný

I. Diploma Regis Belæ IV.
quo Provincia Csetnek Bubeikiis collata est, de anno 1243.

In Nomine Sanctæ Trinitatis, & individuæ unitatis. Bela Dei Gratia, Hungariæ, Dalmatiæ, Ramæ, Serviæ, Galiciæ, Lodomeriæ, Cumaniaque Rex in perpetuum. Cum Regum omnium, & Regnorum

L 5. rum

tate Regia facimus introduci. Nomina autem Possessionum præattactarum, quæ quondam Bors Comitis fuerunt, hæc: Plesucz cum suis attinentis videlicet Chitnek, Topsucha, Somkuth, Plesucz, Mirk, Erdö & Lokuna, quas cum ea libertate datas exprimimus, sub qua prædium Torna, de cujus membro exceptæ noscuntur, nostri antecessores, inclytæ Reges memoriæ, tam in Decimatione, quam in aliis tenuerant, & Dominico Bano contulerant, quarum Possessionum videlicet Plesuch & Berzethe, metæ, sicut in literis prædictorum fidelium

no-

Prvá písomná zmienka o K. Teplici - Toplucha.

Z listiny kráľa Belo IV. Datovaná Margitsziget 2. júna 1243

Bela IV., rex Hungariae, comitibus Philippo et Detrico, filiis Matthaeci, pro fidelibus servitiis, 20
praecipue tempore invasionis Tartarorum praestitis, possessiones Brzotin et Plešivec cum attinen-
tiis, videlicet Šttník, (Kunova) Teplica, Šomkút (hodie in territorio villae Míkolčany), Ardovo,
Bohúňovo villasque Kameňany et Licínce, in metis ab Alberto, praeposito de Jasov, et homine
regio Mikov de (Rimavská) Seč accurate descriptis, donat.

Margitsziget 1243 iun. 2 25

Autographum desideratur. — Mentio reperitur in litteris Karolí, regis Hungariae, 7. mart. 1336 datis;
quae confirmationi Lodovici I., regis Hungariae, 22. febr. 1354 datae insertae in MOL (DL 260) asser-
vantur (B). — Apographa litteris capit. eocl. Egerensis anno 1336 datis inserta, in copiis simplicibus
saec. XVII. ex. scripta in arch. fam. Máriássy de Markušovce (hodie in MOL DL 74795) et in MOL
(DL 105749) asservantur (F1, F2). — Copia simplex saec. XVIII. scripta in arch. fam. Szuljovszky-
Pottornyay (hodie in MOL DL 71737) asservatur (F3).

M. Bel, Not. Hung. III, pag. 548 (mentio). — J. Bárdosy, Moldavensis vel Szepsensis decimae indag.,
pag. 45, num. 15 (sub dato 5. iunii). — G. Fejér, CDH IV, 1, pag. 287, et XI, pag. 400. = T. Smičiklas,
Cod. dipl. Croatiae IV, pag. 190, num. 171 (sine descriptione metarum). — G. Wenzel, CAG XII, pag.
685, num. 544|2 (e B sub dato 1243). — Századok VI, 1872, pag. 663 (in reg. e F1 sub dato 2. iunii). — 35
B. Iványi, A Máriássy cs. levéltára I, pag. 12 (in reg. e F1 sub dato 2. iunii). — E. Szentpétery, Reg.
Arp. I, pag. 223, num. 744 (sub dato 5. iunii).

Ad crit.: Textus, qui ad nos pervenit, satis corruptus videtur; praecipue nomina personarum locorumque
haul fidem formam repraesentant; scribae F1, F2 et F3 forsitan abbreviaturam nominis ‚Detricus‘ uti
‚Demetrius‘ legebant. Scribae F1 et F2 melius quam F3, exemplum suum legebant, sed in nominibus loco-
rum certe saepe moderno uou propriori forma utebantur. Descriptae metae magnum territorium in se com-
plectuntur et post circiter centum annos earundem ratio satis dubia esse videtur, nonnisi in certis punctis
sicut in Šomkút, de qua post annum 1330 magna lis vertebatur; cf. num. 607. — Ad localiat, metarum cf.
VI. Šmilauer, Vodopis, pag. 165, 175; B. Ila, Gümör megye II, pag. 107, 150, 540, 568, 583, 596; III,
pag. 170, 183 et IV. pag. 53. 45

In^anomine sanctae trinitatis et individuae unitatis^a. Bela, dei gratia Hungariae, Dalma-
 tiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galiciae, Lodomeriae Cumaniaequae rex in perpetuum. Cum re-

50 situm de Iaszow, nec non Mikov de Szech autoritate regia fecimus introduci^{a,1}. Nomina autem
 possessionum praetactarum, quae quondam Bors^s comitis fuerant, haec^{ab}: Plesocz^{ac} cum suis
 attinentiis, videlicet Csetniek, Topluca^{ad}, Sumkut^{ae}, Plesuc^{af}, Mirkerdö^{ag} et Lokuna^{ah}; quas
 cum eadem^{at} libertate datas exprimimus, sub qua praedium^{ae} Torna, de cuius membro exceptae

- 5 *Bela IV., rex Hungariae, inquisitione ab arbitris electis peracta, Iob episcopum Quinque-
eclesiensem in possessionem litigiosae terrae Rozložná, a comite Detrico calvo iniuste occupatae,
per hominem suum Simonem de Agary et capitulum ecclesiae Strigoniensis in metis accurate de-
scriptis introduci fecit.*

1258 aug. 7

- 10 *Apographum litteris Pauli, iudicis curiae regiae, 20. martii 1334 datis insertum in MOL (DL 40664)
asseruntur (C1). — Mentiones cum plena descriptione metarum in litteris capit. eocl. Strigoniensis (post
14. apr.) 1336 datis insertae in MOL (DL 2982) et in arch. primatiali saecul. Strigoniensi (L. T. N. 16)
asseruntur (C2, C3). — Mentiones et in litteris Karoli regis Hungariae, Wyllermi Drugeth regni Hung.
palatini, capit. eocl. Vaciensis, Pauli iudicis curiae regiae, Thome iudicis curiae regiae et Ludovici regis
Hung., 27. iunii 1334, 27. martii 1337, 19. nov. 1340, 8. maii 1341, 12. maii 1351 et 22. febr. 1354 datis
insertae in MOL (DL 531, 3052, 3326, 3346, 4197 et 260) asseruntur (B3, C4, C5, C6, C7, B4).
15 *G. Wenzel, CAC XII, pag. 684, num. 544? (e B4). — E. Nagy, CDP VII, pag. 76, num. 58 (e C1). —
I. Nagy, Ood. Andeg. III, pag. 336, in num. 232, IV, pag. 57, in num. 44 et V, pag. 468, in num. 287
(mentiones e C4, C5 et C7). — Cr. Dedek, MES III, pag. 282, num. 410 (e C3). — E. Szentpétery, Reg.
20 *Arp. I, pag. 365, num. 1193.
Ad crit.: Descriptio metarum valde longa esse videtur, quam tempore litis, id est circa annum 1330, in for-
mam hodie notam amplificatam esse excludi non potest.***

dium eiusdem Nyreslygeth ad metam terream; et in eodem^a Nyreslygeth vadit ad arborem 35
nyrfa nomine signatam, deinde vadit inter easdem aquas ad unum berch iuxta viam Chythniky^p
et ibi est meta terrea, in qua est arbor parva tulgfa in dextera parte illius vie; et inde vadit per
eundem berch ad arborem signatam et inde eundo prope villam Toplica^q est meta terrea, in
qua est magna arbor tulgfa; et inde descendendo ad villam predictam est magna arbor tulgfa
nomine, signum crucis habens, et adhuc propius vadit ad villam Toplica^q et in dextera 40
parte unius vie est meta terrea, in qua est arbor tulgfa parva; et inde incipit ire per eundem
berch et vadit ad montem, qui est supra villam Toplica^q et ibi est meta terrea; et inde vadit
ad unam arborem tulg signatam et inde vadit ad montem Guerbeuch^s nomine, cuius montis
pars sinistra est terra Ruzyzna^t et est ibi meta terrea; et inde vadit ad quandam arborem tulgfa
signatam, deinde vadit per berch eiusdem montis ad tulgfa, in qua est signum crucis; et deinde 45
ad aliam arborem tulg signatam, deinde ad terciam arborem tulg et inde ad quartam arborem
similem, signum crucis habentem, ad quam prope est una meta antiqua de terra et alia nova
similiter terrea et ille mete sunt in inferiori parte Chythniky^p et iuxta illas signum crucis in
magna arbore tulgfa; deinde protenditur ad arborem tulgfa, in qua est signum crucis et inde
ad aliam arborem signatam; deinde vadit ad duas arbores prope ad invicem stantes, que di- 50
cuntur tulgfa, signum crucis habentes; deinde vadit ad duas metas terreas et prope illas in
quadam arbore tulgfa est signum crucis et sinistra pars illius berch pertinet ad terram Ruzyzna
et inde vadit ad duas arbores, que dicuntur tulgfa, in quibus est signum crucis, et inde vadit

- 40 607. ^a Sic in C1. ^b Sic in C1; Somkuth¹ in C2. ^c Ezyron¹ in C2. ^d Pleseuch¹ in C2. ^e Kuknenfeketh¹
in C2. ^f Quae hic et inferius uncinis clauduntur, membranae destructae praefactaque causa perierunt in C1;
supplevi e C2. ^g Kuknenfeketh¹ in C2. ^h Berencho¹ in C2. ⁱ Rususna¹ in C2. ^k Zelesberuk¹ in C2.
^l Zelesberuk¹ in C2. ^m gyrrhyanya¹ in C2. ⁿ Zynica¹ vel Zynita¹ in C2. ^o Zynua¹ vel Zynica¹ in C2.
^p Chythnik¹ in C2. ^q Tapolcha¹ in C2. ^r Tapulcha¹ in C2. ^s Querkeuch¹ in C2. ^t harumioru¹ vel
45 harumitru¹ in C2. ^u Guztetunpataka¹ in C2. ^v fenewerdeu¹ in C2. ^z Toplica¹ in C2. ^y Pelgia¹
in C2. ^z Sumkuth¹ in C2.

¹ Ab anno 1254 commemoratur. ² Pro certo haberi potest hic litteras Belae IV., regis Hungariae, 2. iunii
1243 datas (cf. num. 130) revocari. E. Szentpétery, Reg. Arp. I, pag. 365, num. 1192, alias litteras iam deperditas
exstitisse sperat, quod minime iustum videtur. ³ 27. febr. ⁴ Mariae. ⁵ Cf. num. 605.

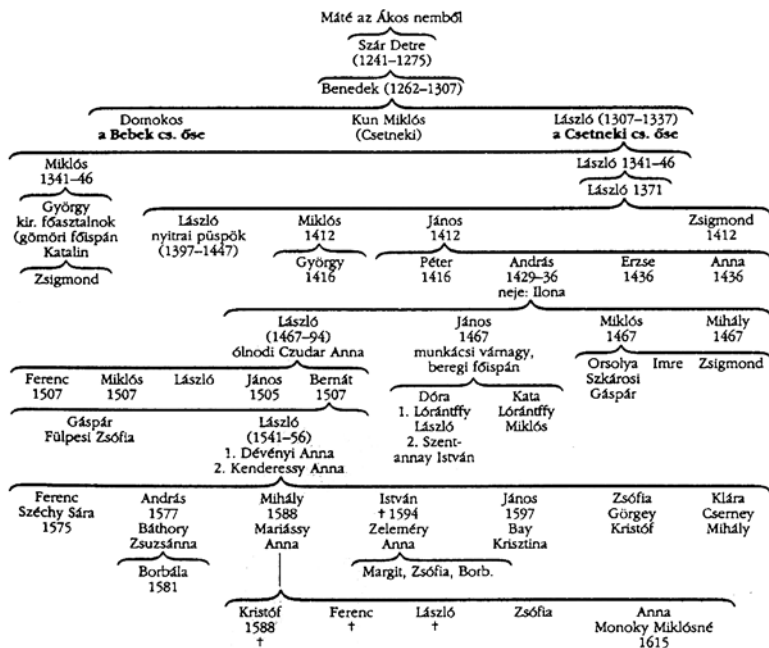
Marsina, R.: Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae II. Bratislava 1987

I. Károly király ábrázolása
a kettős pecsétjén

A Csetneki család címere (I)
István sírkövén (1594)

29. 1. 1320 - listina Karola I. - Bebek (Domokos) dostáva donáciou Plešivec (Plysouch) aj s okolím (vrátane Paškovej - Paschauz). Kun (Miklós a László) dostávajú Štítnik (Chitnik) aj s K. Teplickou (Topolcha).

Nagh (DL 18095 MOL Budapest) a v r. 1499 násilný (panovačný) poddaný Nehez (DL 20687 MOL Budapest).

V roku 1548 Teplica mala 9 port (integra porta, celé poddanské porty) a 6 želiarov. Pre porovnania Pašková 6+ (2) port a Štítnik 35 port a 45 železiarov.

Podľa dežmových súpisov od roku 1551 v obci Teplica sú zaznamenaní: 1 judes (sudca Obce) a 13 colonus (poddaných, jobbágy) - menovite:

1551.¹⁸ 1 j, 13 c. *M*: Cyre, Czŵre (1563: Cziura; 1564: Czile; 1565 hibásan: Czjuna; 1573: Czyro; 1580: Czŵre-Twre); *N*: 3 Groz (1564: Grosz; 1581 hibásan: Ros; 1586: Kroz); *Sz*: Drenko¹⁹ (1563: Drenka; 1580: Drinko; 1584: Demko), 3 Valyntka (1563: Walinka; 1564: Valenko; 1572: Valent; 1576: Valinkaj); *B*: Berko, 2 Cekos²⁰ (1563: Czekusch; 1565: Cecus; 1583: Csekus; 1611: Vak), Ganday, Tot (1571: Tolth).

1551—1636. között új nevek.²¹ 1563. *M*: Batta (1564: Bathaj), Nehes (1565: Nehez); *B*: Dende²² (1576: Dgianday; 1580: Dendo-Demdey). — 1564. *B*: Demeter.²² — 1565.²³ *M*: Barta, Betesch; *Sz*: Andrei Lucas. — 1567. *M*: Bartok. — 1571. *B*: Neschte (1581 elírással: Nehesz; 1590: Niste), Peter inqulinus. — 1573. *M*: Halaz²⁴ — 1576. *M*: Keoreosy (1671: Koreosy). — 1580. *M*: Vy;²⁴ *B*: Lazlo (1583: Laszlo; 1620: Laczko). — 1582.²⁵ — 1583. *M*: Nagj. — 1584. *B*: Tomáš Gergely (többé nem fordul elő), Kouach (1586: Faber; 1591: Kowacz). — 1591. *Sz*: Cikora. — 1599. *M*: Tolwaj (1600: Tholway); *B*: Fabian. —

Vývoj osídlenia Gemera nepriaznivo ovplyvnili turecké nájazdy v druhej pol. 16. storočia. Počas tureckej okupácie obec patrila do filakovského sandžáku náhija Štítnik. Turecký defter v r. 1562-63 vymenúva príjmy v Štítnickej náhiji 25.699 akči (vtedy mnoho dedín spustlo). V roku 1556 Teplica mala 8 port, Pašková už len 6 a Štítnik 26. V roku 1572 Teplica mala 4 usadlosti (integra sessio), 16 dimistia sessio (pol usadlostí) a 5 želiarov. Pre porovnania Pašková 5,2,6 a Štítnik 19,32 a 45. Podľa daňového deftera (tzv. daň z hlavy) v t. 1576-79 v rámci filakovského sandžáku v náhiji Štítnik je obec zaznamenaná ako Felső Taploncz (resp. Csetnek - Tapolca, Csetnek - Taploca) s 8 usadlosťami. (Velics, K.: Magyarországi török kincstári defterek II. 1543 - 1635. Budapest 1890, s. 499 a d.) Poznamenávame, že v náhiji Štítnik (Csetnek ešte aj v r. 1579 patrilo 27 osád) - pre porovnanie mesto Štítnik vykazuje 70 domov „Taškaház“ (Pašková) 7 domov, Radová (Rejdová) 3 domy, Islanica (Slavošovce) 4 domy, Teplica (Felső - Taploncz) - 8 domov. (Tejnil, E.: K dejinám tureckého panstva na Slo-

vensku II. in. Historické štúdie V. Bratislava 1959, s. 183 - 84). V roku 1582 turecká daň v obci Teplica stúpila z 30 na 200 forintov. Záťažou pre poddaných boli aj roboty, ktoré museli konať v Szendrő (alebo sa z nich vykúpiť). Ak posledne uvedenú ťarchu nezmenia ako vypovedali poddaní budú musieť z usadlostí ujsť (dezertovať). Je tu veľa opustených port, za ktoré platia riadnu daň, ktorú nazývajú „puszta pénz“.

FÖLDRAJZI NEVEK.

1362.³⁰ *Chythnik, fluvius*; 1720: Csetnek (CR); 1887 (a 75000-es kat. térképen). L. még Páskaháza (1720).
1643.³¹ *Hencz* ³¹ *lacz, rét*; 1864: Henczláz (Pesty).
Er melet, rét; 1864: Érmelléke (Pesty).

Chotárne názvy

V roku 1578 polovica obce bola fiškálna a polovica patrila rodine Štítnických (Csetneki). V obci bolo is = 13, ms = 1, ms = 1 a dezertovaných 9. Is = integra sessio (celá pod. porta, usadlosť) ms = dimidia sessio pol. Porta

<i>V roku 1588 obec</i>	<i>polovičné usadlosti</i>	<i>tretinové</i>	<i>opustené (deserta)</i>	<i>želiari</i>
Teplica	11	3	1	1
Pašková	11	5	3	1
Štítnik celé 18,	13	15	9	40

V roku 1596 sa Gemer na krátky čas vymanol z tureckej moci, ale po páde Jágra (Eger) sa dostal do mocenskej sféry jágerského sandžáku. V roku 1598 Teplica už patrila do slúžnovského okresu. Stolica mala názov comitatus Gömörh. Vláda rozhodla zmeniť daňový kľúč a od r. 1598 sa začala platiť daň od domov (tzv. dymové) a to 1 zlatku od každého. Keďže počet zdaniteľných domov klesal, vláda sa opäť vrátila k portálnej dani, ktorej výška vzrástla na 20-40 zl. za usadlosť. V roku 1599 obce vykazujú počet domov: Teplica 52, Pašková už len 19 a Štítnik 136 domov.

Pôda v 16. a 17. storočí bola v rukách zemepánov. Rastlinnú výrobu charakterizovalo extenzívne obrábanie pôdy (trojpoľný systém) a nevypelosť výrobných techník (drevené nástroje) a jednostranné zameranie (obilniny, najmä

raž, pšenica, ovos, proso). V živočíšnej výrobe prevládalo pastierstvo nad dobytčárstvom - chovom ustajneného dobytku.

V priebehu 17. storočia v súpisoch nachádzame tieto rodové mená z Teplice.

1600. *M:* Pap; *Sz:* Benczik; *B:* Balogh. — 1605. *M:* relictá Beretzno (1609: Beretczk), relictá Molnar Istuanne, Paloczay (1606: Paloczay); *B:* Mihal (1621: Mihalj), relictá Vargané. —

1606. *B:* Gal (1607: Gall), Jakab. — 1607. *M:* Kis; *B:* Simon. — 1608. *Sz:* Gwro (1609: Giwro; 1625: Duro); *B:* Barbel (1614: Borbelj), Literatus. — 1610. *M:* Benche (1620: Bencze). — 1614. *B:* Zabo. — 1616. *Sz:* Pasko; *B:* Sido (1625: Zido). — 1620. *M:* Hegedus. — 1625. *B:* Vrban.

1636.²⁶ 1 j, 23 c, 7 i. *M:* 3 Batta (1677: Bato; 1683: Barta), Bencze (1680: Bene), Domby, Nagy, Paloczay, Szengy (1671: Szendy), 6 Uy; *Sz:* Drenko (1679: Demko; 1689: Derenko), 2 Giuro (1673: Gyuro; 1678: Duro; 1692: Gyura). *B:* Pasko; *B:* Janko Pasztor, 2 Kouacz (1672: PallKovács), 2 Laczko, 2 Orban, 2 Sido (1677: Zigho; 1678: Zido), Simon, 2 Toth.

1636–1773. között új nevek.²⁷ 1642. *B:* Balas, Balasik. — 1671. *B:* Antal, Balint, Caspar (1673: Gaspar), Gergel (1675: Gergely), Kartalik, Mate, Molnar (1677: Molitor). — 1672. *N:* Selingh (1677: Selink; 1684: Silingh). — 1675. *M:* Veres; *B:* Bodnar, Dudas. — 1676. *Sz:* Bredach, Juhasz Fedorné (1697: Joannes Fedor). — 1679. *Sz:* Korény (1688: Kieran). — 1686. *B:* Arvaj. — 1687. *M:* Szarosi. — 1688. *M:* Zophia Egri (1689: Michael Egri; 1697: Eger); *B:* Judita Vajda. — 1689. *B:* Jólészi. — 1690. *B:* Gödölei (1698: Sofia Gederle). — 1692. *M:* Felszarussi. — 1693. *B:* Matyas (1695: Mátyás).

²⁶ A dézsmajegyzék teljes névsora. Négy olyan, korábról már ismert név hiányzik, amelyek később is előfordulnak: Balog, Deák (Literati), Czekus, Körösi.

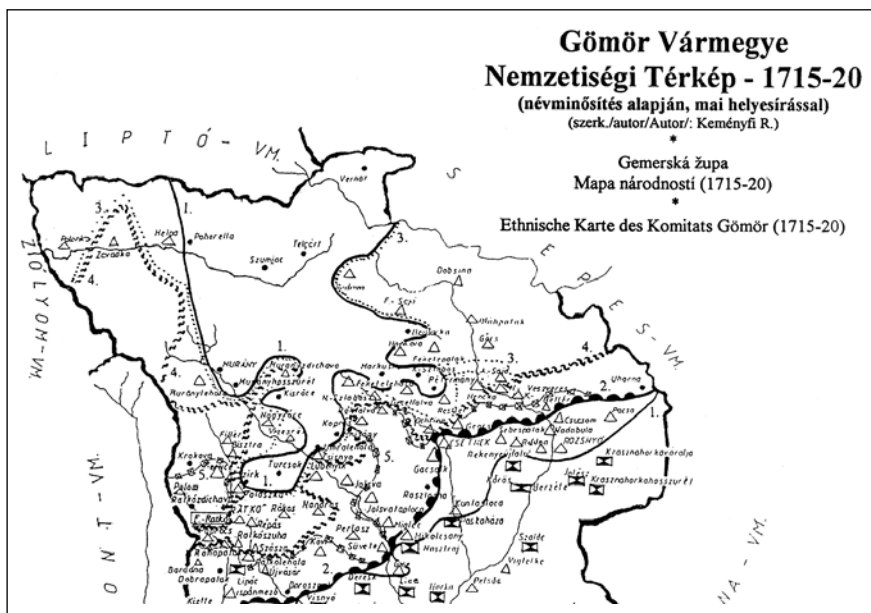
Ila, B.: Gömör megye II. A települések története 1773-ig. Budapest 1944, s. 568-571.

V roku 1715 išlo o súpis poplatníkov v obciach (ornej pôdy, lúk, lesov a ďalších daností). Pri zložitosti výrobných vzťahov, bolo ťažko diferencovať jednotlivé sociálne skupiny (poddaný, želiar, taxalista, slobodník). Pretože súpis mal malý počet poplatníkov, vláda preto nariadila súpis v roku 1720 zopakovať. Zo súpisu mohli komisári vynechať remeselníkov a prenájomcov panských regálov (krčmárov, mlynárov). Z oboch súpisov vypadla šľachta, jej čelaď a chudoba nevlasniaca ani pôdu ani dom. Počet obyvateľov Kunovej Teplice (pretože pustošil mor) bol v r. 1710 len 10 poddaných a v roku 1720

A népeségszám alakulása (1551-1715/20)												
Rozvoj prírastu obyvateľstva (1551-1715/20)												
Die Veränderung der Einwohnerzahl der hervorgehobenen Siedlungen (1551-1715/20)												
község	1551 ⁴¹⁴			1620* ⁴¹⁵			1635/1636 ^			1715-20		
	magyar	szláv	egyéb ⁴¹⁶	magyar	szláv	egyéb	magyar	szláv	egyéb	magyar	szláv	egyéb
Alsófalu	2	2	12	12 ^	3 ^	12	-- ⁴¹⁷	7	--	--	--	--
Deresk	6	2	15	23 *	17 *	13 *	11	--	--	--	--	--
Felfalu	2	2	9	5 *	5 *	9 *	5	--	--	--	--	--
Gice	15	2	6	22 *	2 *	13 *	6	1	--	--	--	--
Nasztraj	3	2	7	--	--	--	6	--	--	--	--	--
Mikolcsány	4	7	5	5 *	10 *	14 *	7	5	--	--	--	--
Kuntapolca	2	4	8	14 ^	4 ^	13 ^	4	3	--	--	--	--
Páskaháza	3	2	5	8 ^	1 ^	16 ^	9	--	--	--	--	--
Szkáros	összesen: 11			összesen: 43			6	--	--	--	--	--
Visnyó	összesen: 7			összesen: --			7	--	--	--	--	--

A nemesség számának alakulása (1668/87-1784/87)											
Rozvoj prírastu šľachty (1668/87-1784/87)											
Die Veränderung der Zahl der Nobilität in den hervorgehobenen Siedlungen (1668/87-1784/87)											
község ⁴³⁶	1668/87* 1703 ^			1720* 1725/33 ^			1753/54			1784-87	
	magy.	szláv	e. ⁴³⁷	magy.	szláv	e.	magy.	szláv	e.	jelleg	ö.
Alsófalu	3*	--	--	1*	--	--	--	--	--	közb.	-
Deresk	--	1 ^	--	3 ^	1 ^	--	2	--	1	Csáky	11
Felfalu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	közb.	-
Gice	1 ^	--	--	1	--	--	1	--	--	közbirt.	12
Nasztraj	--	--	1 ^	--	--	--	--	--	5	közb.	-
Mikolcs.	--	--	--	--	--	--	--	--	--	közb.	10
K.tapolca	2*	--	1*	2 ^	--	6 ^	--	--	--	közb.	25
Páskah.	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gerhardt	6
Szkáros	összesen: 4 ^			összesen: 4 ^			összesen: 2			közb.	11
Visnyó	--	--	--	--	--	--	--	--	--	közb.	-

len 7 obyvateľov! (veľká mortalita a odlev obyvateľstva). Údaje ako ich zapísali sčítací komisári nie sú objektívne (určenie národnosti podľa znenia priezviska) - navyše komisári slovenskej národnosti nepridávali. Jedno je isté, že sa tri základné národnosti slovenská, maďarská, nemecká v etape dosídľovania miešali viacej ako predtým. Objavila sa aj etnická skupina Cigánov - Rómov. Preto nemožno tvrdiť, že K. Teplica bola v tomto období už čisto maďarská.

Je zaujímavé, že bohoslužby sa konali v slovakizovanej češtine (bibličtine, zachované sú slovenské kázne ev. farárov ešte aj v polovici 18.storočia). Náboženské piesne sa spievali slovensky i maďarsky, sporadicky aj nemecky.

V 17. storočí akvizíciami panstiev Krásna Hôrka, Štítnik a Betliar sa dostali do popredia rody: Bebekovcov (Bubekovcov), rod Andrásyovcov. Turci pustošili Gemer aj v r. 1625-1627, keď vypálili 102 dedín. V roku 1628 sa Štítnické panstvo dostáva do vlastníctva Bálinta Segnyeho, ktorý dal panstvo do zálohy Mikulášovi Monakimu a manželke Anne Csetnekiovej (Štítnickej). Do stavovského hnutia v druhej pol. 17. storočia sa zapojili aj ľudové masy, ktoré čakali zlepšenie svojho sociálno-politického postavenia. Habsburská politika však priniesla ekonomickú exploatáciu krajiny, priniesla utrpenie a biedu masám pracujúcich bez ohľadu na národnostnú príslušnosť. V roku 1668 obyvatelia Teplice Feledy a Czékus - armalisti (zemanía z Teplíc povýšení do šľachtického stavu udelením erbu bez udelenia majetku).

Jágerský turecký paša sa ešte aj na začiatku roku 1685 Gemerskej stolici vyhrážal, že ju spustoší, keď nezaplatí vojenskú daň. Po oslobodení Jágra (Egru) od Turkov v r. 1687 sa Gemer úplne oslobodil.

18. storočie prinieslo ďalšie utrpenie regiónu Rákócziho povstaním. V roku 1706 počet poddaných roľníkov (*colonus*) v Teplici klesol na 13 a z neprítomných traja boli evidovaní ako „Kuruci“. V rokoch 1709 - 1710 tu pustošil aj mor, ktorý zdecimoval obyvateľstvo obcí. V roku 1711 sa vykazovali opustené domy (*domus des.*) a počet zomrelých (*personae emortue*). A poddaní, ktorí prežili (*hospites superstites*) v Teplici vykázali aj vypálené domy.

	<i>opustené domy</i>	<i>zomrelo</i>	<i>prežili</i>
K. Teplica	15	120	10
Pašková	10	74	10
Štítnik	106	1526	26
Plešivec	41	316	35

Počet obyvateľov naďalej klesal - v r. 1720, keď Teplica má názov Csetnek Taplocza, mala obec len 7 obyvateľov! (IIa, B.:c.d. II. zv. Bp. 1946, s. 569, pozn. 5).

V 18. storočí sa Gemerská stolica delila na 4 slúžnovské okresy. Horný okres (*Processus superior*) sa delil na tri nižšie územnosprávne jednotky - Muránsky, Rožňavský a Štítnický diškrit (*Districtus Csetnekiensis*), kde patrila aj Csetnek Taplocza. Od začiatku 18. storočia sa sídlom Gemerskej stolice stal Plešivec, kde v r. 1716-1719 postavili stoličný dom.

Stručne z hospodárstva K. Teplice

Pestrosť výrobnospoločenských odvetví Gemera v minulosti súvisiaca s prírodnými podmienkami kraja, jeho polohou, s dobovou spoločenskou situáciou i so záujmami gemerských feudálov poskytujú zaujímavý materiál aj v Kunovej Teplici v oblasti poľnohospodárstva, pálenia uhlia, furmančenia, železiarstva a vápeníctva.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo v 18. storočí zaznamenalo pokrok. Začínajú sa pestovať okopaniny (zemiaky, kukurica), neskôr nové technické plodiny (tabak) a za-

čína sa intenzívne spracovanie poľnohospodárskej produkcie. Začína sa používať aj nová agrotechnika - striedavé hospodárenie (bez úhorov - oziminy, jaryny, okopaniny). Pestovanie viacročných krmovín (ďatelina, lucerna) umožnilo ustajňovanie dobytku a orientovať sa aj na tovarovú výrobu. V Kunovej Teplici pôda patrila viacerým zemepánskym rodinám ako: Gömöry, Czékus, Perényi, Bekényi, Szontágh, Kerepessy, Czibor a i. (*Borovszky, S. a kol.: c.d. 1903, s. 67*). V roku 1728 sa vykazujú zemepánske rodiny:

Andrássy - uhorský magnátsky rod z Krásnej Hôrky, ktorý dedične získal početné dediny a ženbou aj časť Štítnického panstva.

Bertóthy - šľachtický rod staromaďarského pôvodu.

Máriassy - uhorský šľachtický rod, majiteľ baní v Gemeri.

(*Ila, B.: A Gömöri jobbágyág a XVII.-XVIII. században a úrbérendezésig. Budapest 1938*).

Rodový erb Czékusovcov (s príméním Kunovoteplický - Kuntaplóczai). Tomáš Czékus získal erbovú listinu roku 1610 od kráľa Mateja II. (vyhlásené v stolici ešte v tom istom roku).

Erb: v červenom na zelenom podklade uhorský rytier v červených šatách, žltých čižmách, s kučmou na hlave, v pravej ruke držiaci ohnutý meč v ľavej drží rybu. Ozdoba šišaku vyrastajúca postava obrneného (štítnika). Prikrývky: červeno strieborné.

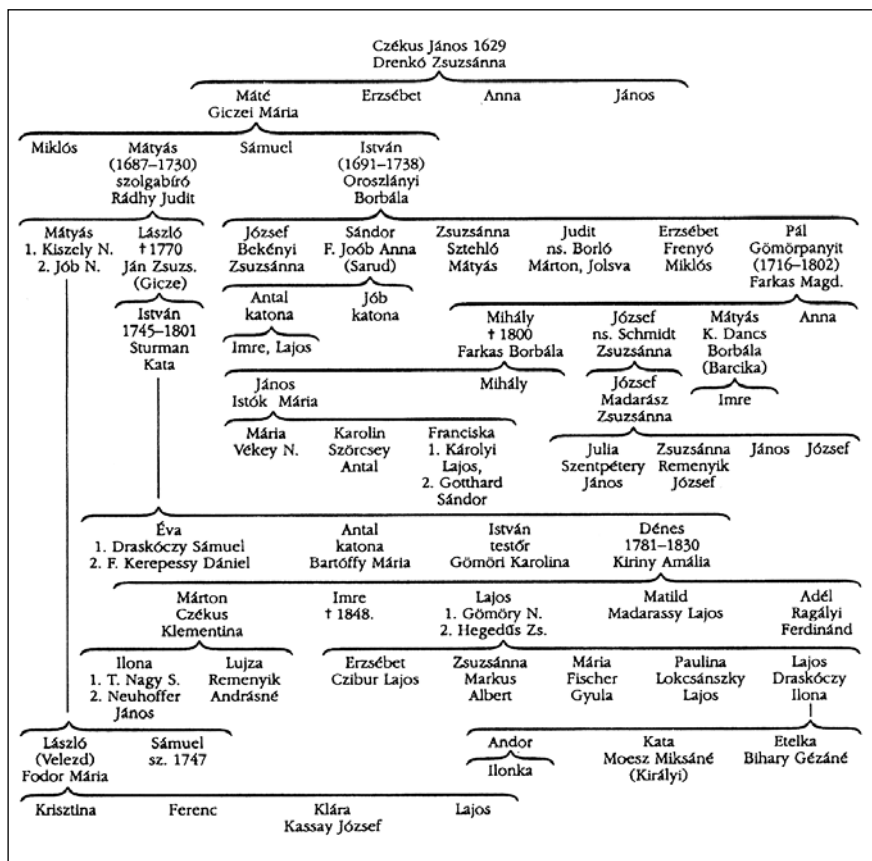
Czékusovci (mali predikát Kunovoteplický-Kuntaplóczai). Tomáš Czékus získal už v roku 1610 ako zeman erbovú šľachtickú listinu od kráľa Mateja II. V roku 1725 spomínaný Czékus, armalista z Kunovej Teplice, bol povýšený do šľachtického stavu. Na štítnickom gymnáziu študovali v r. 1731 Ladislav Czékus, 1735 Mikuláš Cz., 1746 Imrich Cz. atď. V roku 1733 už 6 Czékusov patrilo medzi zemepánov, okrem nich ešte Feledy a Kardos. Treba uviesť, že v roku 1728 v zmysle práva dania pozemkov do zálohy zemepánmi boli aj Ján Pletrich a Matej Sztehlo. Ďalšími zemepánmi boli Nyárovcí a Vattayovci, Bertóthy a Mariány.

Ďalšie poddanské mená:

— 1728. *M*: Vékony; *Sz*: Kuján. —
 1753/54. *M*: Szabados; *Sz*: Boszi, Sestina; *B*: Király, Lukács.
 1773.²⁸ 29 c, 9 i, 1 si, 1 des. *M*: 2 Batta, Bencze, 5 Molnár,
 Süveges, 5 Szabados; *Sz*: Boszi, 5 Drenko, Hudák, 2 Novák,
 Sestina; *B*: 2 Demeter, Genesi, Király, 4 Kováts, 2 Lukáts,
 Mátyás, 4 Orbán.
Cigányok.²⁹ 1731. Dongo, Tírko. — 1770. 2 Hudák, Hudák
 alias Mila.

Matej Bel v rkp. Gemerskej stolice (Descriptio pozostáva z 13 strán obsahuje 62 strán vlastného textu z r. 1749) spomína Plešivský vrch (Mons Pölsöziensis), príroda ho obdarila kamennými krásami, bohatými lesmi a živými pastvinami, tu našiel pastier Bebek poklad, z ktorého postavil 7 hradov na širokom okolí (pozn. aut. J.D. ide o hrady Muráň, Krásna Hôrka, Sadvár, Turňa, Szendrő, Regec a Filakovo). „Riečku“ Štítnik Bel uvádza Tsötnek vize-Amnis Tsötneciensis (v preklade Štítnický potok). Župa sa delila na okresy (procesus Rožňavský, Ratkovský, Sirkový a Putnovský). Najväčším okresom bol Rožňavský, ktorý autor rozdelil na tri obvody (districtus) - rožňavský, muráňsky a štítnický. O Kunovej Teplici píše: „V Kunovej Teplici (Csetnek-Tapolcza) bývajú Maďari, ktorí obchodujú s poľnohospodárskym náradím a náčiním. Tu vyrobený tovar zo železa odkupujú Rejdovčania, ktorí ho predávajú na okolí, alebo vzdialenejších miestach a späť dovážajú výmenou získané víno, soľ, a iný bežný - potrebný tovar. Pôda, ktorá k obci patrí, je vhodná na obrábanie. Aj lúk a sena je dostatok. Obec má rozsiahle a bohaté lesy. Okrem poddaných v obci bývajú aj dve „urodené rodiny a to Czékusovci a Librekovci“. O susedných obciach Bel píše: „obec Rozložná (Rosa - Lozna) k dobrému životu k spokojnosti obyvateľov, veľa chýba v Rozložnej, postrádajú mlyn na obilie, preto musia chodiť mlieť do Štítnika. Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Ďaleko lepšie prírodné podmienky má Pašková (Paska - Háza). Má veľa úrodnej pôdy, bohaté lúky a dreva nadostač. Leží pri Štítnickom potoku medzi vrchmi, ktorých stráne sú porastené lieskami a drienkami, poskytujúcich v úrodných rokoch plodov bohato. Akoby táto obec mala málo obyvateľov na tie prírodné podmienky a možnosti...“) *Alberty, J.: Matej Bel a Gemer. in. Obzor Gemera roč. XVI., č. 2 1985, s. 115-116).*

V čase urbárskej regulácie Czékúšovci z Kunovej Teplice patrili medzi najvýznamnejšie zemianske rodiny východného Gemera. Ako vlastníci poddaných boli zastúpení piati (Imrich, Ján, Ľudovít, Matej a Štefan) a mali spolu 74 (32+3+23+3+16) poddaných okrem Kunovej Teplice na 13 miestach (v Štítniku, Ardove, Brďárke, Bohúňove, Čiernej Lúke, Dlhej Vsi, Lehôtke, Gočaltove, Honciach, Mikolčanoch, Novačanoch, Ochtinej, Petrovej, Rožňavskom Bystrom a Slavošovciach). Len málokde boli zastúpení viacerí ako dvaja príslušníci tejto rodiny, koncentrácia poddaných do miest nie je u nich doložená. Aké hospodársko-spoločenské pomery vládli v K. Teplici, ktoré boli aj v rukách drobnej šľachty?

V Kunovej Teplici (39 poddaných a 16 zemepánov) - boli roboty v predurbárskom období pred rokom 1771-73 úplne neznáme, podobne ako desiatok z obilia, peňažné platy boli všeobecným zjavom u všetkých zemepánov a ich výška vcelku bola okolo 300 zlatých do roka! V K. Teplici boli tri opustené grunty, ktoré obrábali iní sedliaci.

Rok	1773	1785	1785
Počet rodín	39	127	573

Urbárska regulácia v r. 1771-73 mala zjednotiť povinnosti poddaných v Uhorsku podľa jednotnej normy. Predurbársky stav sa zisťoval aj v Kunovej Teplici 9. otázkami 20. marca 1771.

1. *Či má obec v súčasnosti Urbár?*

Odpoveď Ad. 1. Žiadny Urbár nemá.

2. *Keď nemá Urbár, poddaní svoje povinnosti plnia podľa kontraktu ako poddaní a želiari?*

Ad. 2. Žiadny zvláštny písomný kontrakt so zemepánmi nemajú.

3. *Kde ani Urbár ani kontrakt nie je, z čoho pozostáva daň a povinnosti poddaných a želiarov.*

Ad. 3. Len podľa zasiatia v minulom roku od zemí platia daň rôzne jednotlivým zemepánom (pozn. sú vymenovaní) od port v rozsahu 10-18 Rýnskych Forintov, okrem toho miesto robotovania 6 R Frt 48 grajciarov, Veľkonočná služba 5 Frt. Okrem toho dávajú 2 bratislavské merice ovsu, 1 hus, 1 sliepku a 2 icce masla (?).

4. *Aký osov má táto obec a chotár?*

Ad. 4. Na stredných kopcoch a oráčinách - čistá pšenica, ovos a raž. Prevláda „trojpolný systém“ a stále orú so štvorzáprahom dobytkom s pluhom. Aj lúky sú plodné, dvakrát kosia vykrmujú dobytok (hovädá). Jarmoky sú jednak v Rožňave a Jelšave 1 a 1 míľu vzdialené, Štítnik vzdialený na 1 hodinu, Dobšiná 1,5 míle, kde môžu všetko dobre predávať. Vodu na napájanie majú dostatok, vhodná je aj v chotári, dokonca aj vo vnútri obce. V zime majú teplé vody. Drevo na kúrenie a stavby majú s povolením zemepánov v chotári, kde sú aj vhodné cesty. Žaľude (bukové) a dubové lesy pre pestovanie v súčasnosti majú málo, ale s povolením panstva zo susedného „Somkút“ ich získavajú. V obci majú všetci prospešné ovocné a siatinové, zeleninové záhrady, niektorí

aj mimo dediny. V chotári sú 3 železiarske hámre, dokonca aj v susedných chotároch, ktoré poskytujú pracovné možnosti využitia hoviad na odvoz vyrúbaného dreva za peniaze, pálenie dreveného uhlia, nosenie uhlia a železnej rudy, navyše práce okolo hámrov umožňujú získať peniaze. Výrobu železa a furmančenie. Je tu aj dostatok surovín na pálenie vápna pre mestá (aj z toho získavajú peniaze), hoci potrebné drevo kupujú za peniaze. Táto obec je výhodná pre kováčov a má dobré vody na máčanie konopí.

Škodlivé stavy - tretina oráčín (zemí) sa nachádza na svahoch, ťažko sa hnoja a splavovaním spôsobujú škody. Na lúkach počas záplav stojí voda, lebo hať Maritinszky - Snek hámra zadržuje vodu a neodvádza ju do mlynského náhonu čo spôsobuje i zastavenie mletia v mlyne. Pri zbere úrody z polí a nosenia mládzce (otava) ako ťažné a iné kravy sa telia, čo nepostačuje pre zber.

5. Koľko holdov a akého druhu oráčín, zemí a záhrad majú gazdovia s gruntom s jedným domom a koľko bratislavských meríc môžu zasiať do 1-1 holdu oráčín?

Ad. 5. Zeme nachádzajúce sa v tomto chotári nie sú rovnomerne rozdelené podľa port, ale sú stále. Že každý gazda koľko holdov a koľko bratislavských meríc môže zasiať to zapíšu konskriptori.

6. Akého druhu a koľko denných robôt doteraz gazdovia konali, s koľkým záprahom a na aké roboty išli.

Ad. 6. Doteraz na roboty nechodili, tieto väčšinou platili peniazmi (ako je to povedané v bode 3). Odkedy treba robotovať, niektorí chodili nosiť vápno pre okres.

7. Či dávajú deviatok?

Ad. 7. Deviatok z úrody nedávali, ale zamieňali hore uvedeným cenzusom. Podobne aj kráľovskú dežmu platili peniazmi.

8. Koľko je opustených port (miest) v obci?

Ad. 8. V obci je jedno opustené miesto, ktoré podľa pamäti sa využívalo na vyrábanie váľkov. Toto nazývali „Lukačove miesto“. V súčasnosti zemepánmi tohto miesta sú Imrich a Juraj Pletrich.

9. Obyvatelia tohto miesta sú veční poddaní, alebo nie?

Ad. 9. Všetci sú veční.

V Kunovej Teplici dat. 18. marca 1771 pozn. miesto podpisu dali krížiky
Fő Biro Gencsi András +
Vicze Biro Demeter István +
Drenko Janos (miesto krížika je znak skriptora)
Drenko Andras +
Király Mihaly +
Orban Istvan +

Pod týmto je ešte latinsky písaný záver dokumentu (otázky a odpovede sú napísané maďarsky), ďalej nasledujú podpisy a pečate konskriptorov: Andrej Paukovicz, Gabriel Farkas, Michael Szontagh, Andreas (priezvisko nečitateľné).

Čo sa týka historickej obecnej pečate obce Kunova Teplica na uvedenom dokumente, ide žiaľ už len o negatívny „odtlačok“. Pečať okrúhleho tvaru cca priemeru 3 cm s vonkajším kruhopolisom: SIGILIKUM KVN TAPLOCZA 1631 či 1734? V strede poľa postava muža (banské či poľnohospodárske motívy sa nedajú identifikovať). Dokument je súčasťou investície Urbára obce Kun-Tapolcza z roku 1773, uložené v ŠO-BA v Banskej Bystrici.

*Odtlačok okrúhlej
pečate obce*

Kun- Taplocza Helységnek
URBARIOMIA

ELSŐ PUNCTOM

Jobbágy Ház-Helynek Mivoltáról.

§. I.

Mivel az Jobbágyoknak kötelefségeit, 's-minden Adozásit az Jobbágy Helyeknek voltához, és Minéműségéhez kölletik szabni, ezek pedig nem mindenütt egyarányosak; hanem az Határoknak Mivoltához, és azoknak egyéb hatzon Vételeihez, vagyis Fogyatkozásíhoz szükséges azokat alkalmaztatni: azért ezen *Kun- Taplocza Helységben* -- egy egész Jobbágy Ház-Helynek belső Fundufa, az az Ház-Helye, annak Udvara, szűrés, és veteményes kertye oly nagy, és téres Helyt foglallyon, a' minémű két Pofonyi Mérő Mag alá kívántatik; a' mennyivel pedig azon belső Fundus kisebbnek találtatik, aztat a' külső szántó földőkben, vagy Réteekben kölletik helyre hozni, ellenben a' mennyire két Pofonyi Mérőnél nagyobb léfzen, tehát az a' külső Appertinentiákban számláltassék; hanem ha csak oly kevéssel fölül halladná, hogy egy fertály Mérőnél többet nem lenne, az olyan Tsekélységer nem méltó Tekéntetben venni.

A

§. II.

Kerefszt és Vezeték Nevek. Coloni Def. obligacionis.	Jobbágy Helynek Minőség.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.		Föld. Mért.	
	Belő	Külső	Mivolta.	Polonyi Mőrtőre való.	Szántó Föld Hold.	Rét Ember Vagó.	Marhás Robotkés Marhával.	Vagy e helett kézi Szolgálat.	Belő	Külső	Flor.	Sly.	Funt.	Leze.	No.	Flot.	Nro.	
<u>Mr. D. Comiti</u>																		
<u>Stephani Andráffy</u>																		
1. Stephany Domecor	1/2	1.	13	4	26	32	6	12	1.	1/2	-	1/2	1	1.	6			
2. Janos cum Andri Domecor	1/4	1/2	6 1/2	2	13	26	3	6	1.	1/4	-	1/4	1/2	1/2	3			
<u>Mr. D. Francisc</u>																		
<u>Lusinszky</u>																		
1. P. Jacobi Kovacs	1/2	1.	6	2 1/2	13	26	3	6	1.	1/4	-	1/4	1/2	1/2	3			
2. Stephanus Kovacs	1/8	1/4	3 1/4	1	6 1/2	13	1 1/2	3	1.	1/8	-	1/8	1/4	1/4	1 1/2			
3. Paulus Kovacs	1/8	1/4	3 1/4	1	6 1/2	13	1 1/2	3	1.	1/8	-	1/8	1/4	1/4	1 1/2			
Ang. Steph Kovacs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Dni Consiliarij</u>																		
<u>Ladislai Szepessy</u>																		
1. Joannes Hudak	3/8	2	7 1/2	5	19 1/2	39	4 1/2	9	1.	3/8	-	3/8	3/4	3/4	4 1/2			
2. Steph. ud. dn. fratre Gabader	3/8	2	8 1/2	4	19 1/2	39	4 1/2	9	1.	3/8	-	3/8	3/4	3/4	4 1/2			
<u>D. Pauli Szepessy</u>																		
1. Petrus Kovacs	3/8	2	7 1/2	5	19 1/2	39	4 1/2	9	1.	3/8	-	3/8	3/4	3/4	4 1/2			
2. Paulus Kovacs	3/8	2	7 1/2	5	19 1/2	39	4 1/2	9	1.	3/8	-	3/8	3/4	3/4	4 1/2			
<u>D. Ladislai Pleovic</u>																		
1. Jan. Andri. Drenko	1/4	1/2	6 1/2	2 1/2	13	26	3	6	1.	1/4	-	1/4	1/2	1/2	3			
2. Stephany Drenko	1/4	1/2	6 1/2	2	13	26	3	6	1.	1/4	-	1/4	1/2	1/2	3			
<u>Larus</u>	2 1/4	12	14 1/2	3 1/4	16 1/2	33 1/2	3 1/2	7 1/2	11	3 1/4	-	3 1/4	5 1/2	6 1/2	39			

Kereft és Vezeték Nevek.	Jobbággy Helynek.			Eszterdóbbéli Szolgálat vagy Robor.		Kilenczed.	Adózáfok.							Hely.							
	Belső Kúso			Mathás Robor	Vagy e helyett kézi Szolgálat.		Eszterdóbbéli Arenda.	Tuzre való Fa.	Fonyás.	Ki főzött Vay.	Kappany.	Csérke.	Fojás.								
	Mivolta.														Mész	Nap.	Flor.	Gly.	Punt.	kezo.	No.
	Pofonyi Mérére való.	Szántó Föld Hold.	Rét Ember Vagó.																		
Translaxum	3 1/4	12.	7 1/2	20 1/4	16 1/2	33 1/2								29	78.	11	3 1/2	-	3 1/2	6 1/2	6 1/2
3. Lazarus Drenko	3 1/2	1 1/2	7 1/2	5 1/2	19 1/2	30	4 1/2	9.	1	3 1/2	-	3 1/2	3 1/2	3 1/2	4 1/2						
4. Jun. Ando Drenko	1/4	1/2	6 1/2	2.	13.	28.	3.	6.	1.	1/4	-	1/4	1/4	1/4	2.						
5. Andrea Kivaly	3 1/2	2	8.	4 1/2	19 1/2	30.	4 1/2	9.	1.	3 1/2	-	3 1/2	3 1/2	3 1/2	4 1/2						
DD. Emericius Georgy Petricb																					
1. Joannes Drenko	3 1/2	1 1/4	16 1/2	5.	22 1/2	65.	7 1/2	15.	1.	5 1/2	-	5 1/2	1 1/4	1 1/4	7 1/2						
D. Math. Maximilian																					
1. Stephany Orban	1/4	1/4	6 1/2	2	13.	26.	3	6.	1.	1/4	-	1/4	1/4	1/4	2.						
2. Michael Orban	1/4	1/4	6 1/2	2	13.	26.	3	6.	1.	1/4	-	1/4	1/4	1/4	2.						
3. Ando Joane Orban	1/4	1/4	6 1/2	2	13.	26.	3	6.	1.	1/4	-	1/4	1/4	1/4	2.						
Subingus jun. Steph Orban	-	-	-	-	-	12.	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Dna Marinidesz ana Successorum.																					
1. Joannes Babador	1/8.	3/4	3.	1.	6 1/2	13.	1 1/2	3.	1	1/8.	-	1/8.	1/8.	1/8.	1 1/2.						
2. Stephany Babador	1/8	1/4	2 1/4	1.	6 1/2	13.	1 1/2	3.	1	1/8.	-	1/8.	1/8.	1/8.	1 1/2.						
3. Mathias Babador	1/8	1/4	2.	1 1/4	6 1/2	13.	1 1/2	3.	1	1/8.	-	1/8.	1/8.	1/8.	1 1/2.						
4. Andrea Babador	1/8	1/4	2.	1 1/4	6 1/2	13.	1 1/2	3.	1	1/8.	-	1/8.	1/8.	1/8.	1 1/2.						
5. Martinus Donice	1/2	1.	13.	4.	25.	52.	6.	12.	1	1/2.	-	1/2.	1.	1.	6.						
D. Rudovic Cicku																					
1. Joannes Malnar.	1/2	1.	12.	5.	20.	52.	6.	12.	1	1/2.	-	1/2.	1.	1.	6.						
Latv	7 1/2	10 1/2	16 1/2	16 1/2	22 1/2	75 1/2	88 1/2	171	24	7 1/2	-	7 1/2	13 1/2	13 1/2	85 1/2						

Kereszt és Vezeték Nevek.	Jobbágy Helynek.			Eftendőbeli Szolgálat avagy Robot.		Küenczed.	Adózások.						Hold Nro.			
	Jobbágy Helynek Niménőségé.						Helyek.	Eftendőbeli Arenda.	Tuzre való Fa.	Fonyás.	Ki főzött Vay.	Kappany.		Cserke.	Tójas.	
	Belső		Külső	Mivolta.												
	Pofonyi Mésrőrre való.	Szántó Föld Hold.	Rár Ember Vagó.	Marlás Robot két Markával	Vagy e helyett kézi Szolgálat.											
No.	Nap.	nap 20 22	Floz.	Sly.	Funt.	leze.	No.									
<i>Franslarum.</i>	78	20	10	6	27	7	20	85	176	24	7	5	2	13	12	85
1. Ingus Mich Kovacs					18											
2. Mich Molnar																
3. Mich Molnar																
4. Andreas Suvet																
<i>D. Merici Bombay</i>																
1. Stephanus Molnar																
<i>D. Boginda Bersevicz</i>																
1. Maximus Molnar																
<i>D. D. Thome Rochas</i>																
<i>Carpatia Joubert</i>																
1. Andreas Suvet																
<i>D. Joannis Somary</i>																
<i>Ingus Silber Mige</i>																
1. Joannes Maryas																
2. Joannes Lukacs																
3. Stephanus Lukacs																
<i>D. Maubia Czekeu</i>																
1. Ingus S. Lib. Mige																
<i>Larus</i>	88	23	20	9	48	10	103	207	25	8	5	8	8	8	17	103

Kereftt és Vezeték Nevek.	Jobbággy Helynek.		Ezrendbéli Szolgálat avagy Robot.		Kilenczed.	Adózáfok:					Hely Nro		
	Mivolta.					Ezrendbéli Arenda.							
	Pofonyi Mérére való.				Tuzre való Fa.								
	No.	Nap.	Flor.	öly.		Punt	lcz.	No.					
Translaxum.	88	252	103	103	103	35	88	88	103	103	103		
D. Caspar Szomagó	1	3	103	103	103	1	3	103	103	103	103		
M. Michael Batta	1	3	103	103	103	1	3	103	103	103	103		
E. Stephany Batta	1	3	103	103	103	1	3	103	103	103	103		
E. Angu Batta. Polz.	-	-	-	13	-	1	-	-	-	-	-		
<i>Summa</i>	88	252	103	103	103	38	88	88	103	103	103		
Communif habit	-	-	-	22	ab olim liberè usitata, et nunc in portuam exquirunt								
Item decem septem parva coepa	-	-	-	22	exga parte trium mium convertendum. De munitio solvend. d. h. n. m. p. n. f. o. m.								
<i>Summa</i>	88	252	103	103	103	213	88	88	103	103	103		
Andreas Pankovics gr. Elegens Magister													
Andreas Jozsef gr. Elegens Magister													

Zemepáni v obci Kunowa Teplicza v roku 1773

— 1773.¹⁰ Andrásy István 2 c; Luzsénszky Ferenc 3 c; Szepesy László 2 c; — Pál 2 c; Pletrich László 5 c; — Imre és György 1 c; Maritinszky Mátvás 3 c, 1 si; Martinidesz-örökösök 5 c; Czekus Lajos 1 c, 4 i; Zombory Imre 1 c; Berzeviczy Zsigmond 1 c; Kubinyi Gáspár 1 c; Gömöry János 3 i; Czekus Mátvás 1 i; Zontágh Gáspár 2 c, 1 i.

Štefan Andrásy

František Luszénszky

László Szepesy - vlastnil 10 sedliakov a 2 želiarov. Okrem K. Teplice (v Štítniku, Markuške, Ochtinej, Slavošovciach, Rakovnici a Roštári. Pavel Szepesy - 17 sedliakov v Brdárke, Čiernej Lehote, Kobeliarove, Kocelovciach, Kunovej Teplici a Slavošovciach). V K. Teplici boli ako zemepáni zastúpení obaja.

László Pletrich (rod v Gemeri pôsobil od r. 1765, napr. aj v Lenartovciach).

Imrich Pletrich mal 21 poddaných v Ochtinej, K. Teplici, Ardove a Tornali. Juraj P. aj v Ardove a 10 poddaných v tých istých obciach. Gabriel P. hoci mu patrila malá dedina Tiba mal iba 7 poddaných.

Matej Maritinszky v K. Teplici mal r. 1771 aj železiarsky hámor.

Martinides a jeho dedičia

Ludovít (Lajos) Czékus

Imrich Zombory

Žigmund Berzeviczy

Gášpar Kubinyi

Ján Gömöry (šľachtickú listinu získal 28. októbra 1741. Pozri erb, mal 35 poddaných na 9 miestach. Jeho brat Daniel Gömöry bol chýrnym lekárom.

Matej Czékus

Gášpar Zontágh

Ladislav Bartholomeides v diele: „Incltyi superioris Ungariae Comitatus Gömöriensis notitia historico-geographico-statistica. Levoča 1806 - 1808 uvádza zaujímavé údaje o poľnohospodárstve. Vymenúva jednotlivé druhy pestovaných obilnín a plodín a okrem toho opisuje aj spôsob siatia obilia. V kapitole „de productis naturae“ na s. 320 atď. napr. vymenúva aké druhy zeleniny sa tu pestovali (zväčša aj s ich slovenským pomenovaním), aké druhy obilnín sa siali a aké liečivé rastliny sa tu vyskytujú. Veľkú pozornosť Bartholomeides

venuje aj chovu dobytku (údaje súvisiace s chovom rožného dobytku) a oviec (strihanie oviec, ceny vlny, ovčie choroby napr. motolica a i.)

V prvej pol. 19. storočia sa v K. Teplici a okolí pestovali predovšetkým jaryny, najmä ovos, raž a zemiaky. Zo strukovín boli rozšírené - fazuľa, bôb, meň hrach. Zo zeleniny sa najviac pestovala koreňová zelenina, kapusta sa kupovala na trhu v Rožňave. Živočíšna výroba - okrem ošípaných a hovädzieho dobytku chov oviec. Chovateľskou produkciou sa zabezpečovala prevažná časť mäsa, mlieka, mliečnych výrobkov a tukov.

Chotárne názvy v Kunovej Teplici

1787.³² *Somkut predium, erdő; 1864 (Pesty); 1887 (a 75000-es kat. térképen). L. még a hasonló nevű helységet. Haraszt erdő; 1793: Haraszt alatt, szántó (Post adv. 76—4); 1864: Nagy és veres haraszt (Pesty); 1887: Veres haraszt (a 75000-es kat. térképen). Oldal erdő; 1793: Oldal föld (Post adv. 76—4).*

1793.³³

*Felső mező, calcatura; 1864: Felső nyomás (Pesty). Kert fele falal.
Az ut alatt és felett; 1864: Utalja (Pesty).
Az jereske³⁴ tetőn — A parokhia mellett.
Kalissa oldalon; 1864: Kalicza domb (Pesty).
Vermek felett; 1864: Vermekallja (Pesty).
A kutika felett;³⁵ 1864: Kutika (Pesty).
Praedikator földnek végibe.
A kut patakban a mester réte mellett.
Az alsó mezőn; 1864: Alsó nyomás (Pesty).
A mogyoró bokor alatt — Falu alatt.
A kis hegyen; 1887: Nagy és kis hegyes (a 75000-es kat. térképen).
A követses domb alatt; 1864: Követses domb (Pesty).
Felső és alsó rét — Nagy rét vagy hidon alól — A hámor előtt — A futernánál.
A szárazakon, rétek; 1864: Szárazok (Pesty).
Nádas; 1864 (Pesty).*

Mlynárstvo

Spracovanie obilných zŕn na múku a iné produkty. Hlavnou súčasťou mlyna boli žarnovy, zložené z 2 častí - zo spodného nepohyblivého a horného pohyblivého kameňa (behúňa). Behúň spočiatku uvádzala do pohybu ľudská sila (boli to tzv. rotačné obilné mlyny), denne zomleli len asi 20 kg pšenice.

Vodný mlyn - bol strojným zariadením zložený z 3 základných častí - z „motora“ (vodného kolesa), prevodného zariadenia (hriadele, súkolia, ozubené kolesá) a pracovných nástrojov (mlynské kamene, zloženie).

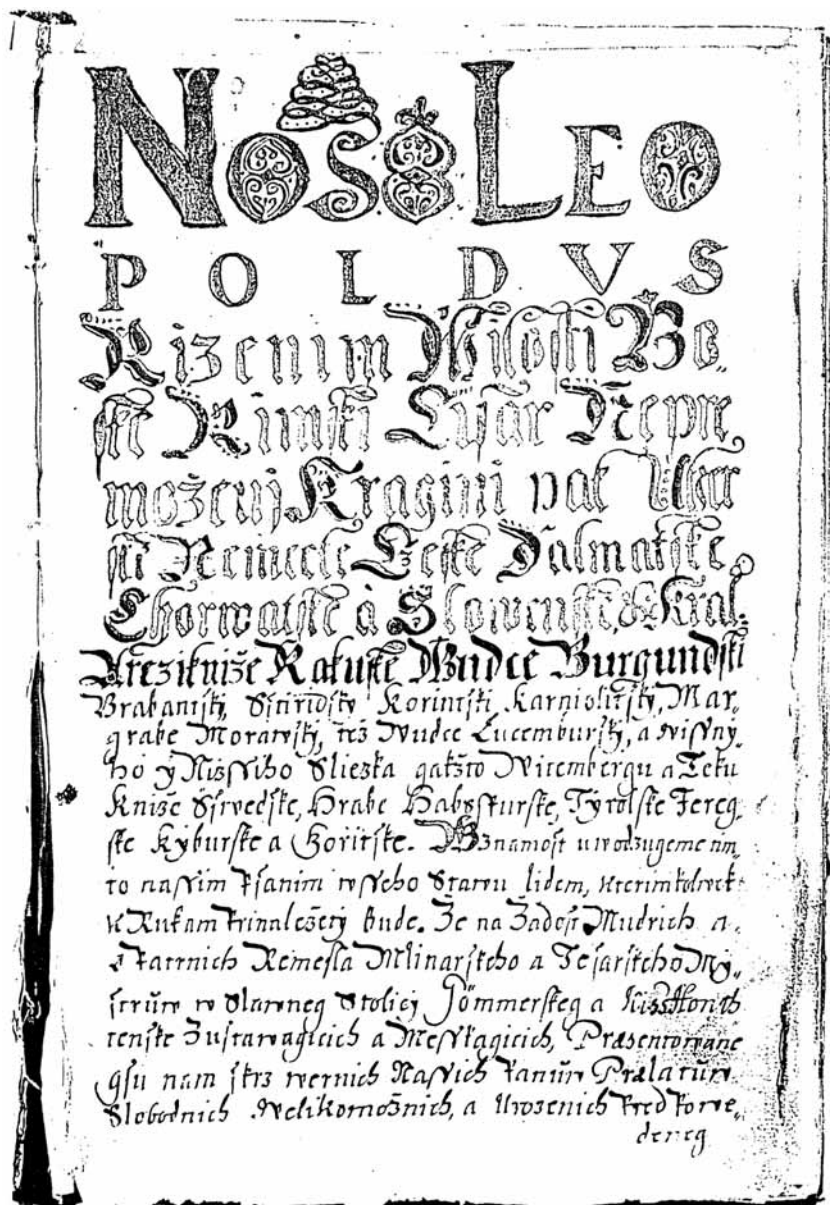
Slovensky písanú cechovú listinu pre mlynárov a tesárov:

Artikule

Potvrdil Leopold I. v roku 1698 (na základe privilégia z r. 1671), potvrdené v Plešivci 3. februára 1696. V meste Štítnik prijali 27 artikúl 15. apríla 1700, ktoré prečítal starosta (richtár) Luki Tomáš Luca „Artikule Cessne aneb spoločnosti Mlinaruw testo Stoliczi Nasseg Gömörskeg“ (faksimilný prepis slovensky a preklad do maďarčiny Hausel S. Salgótarján 1991)

*Cessne aneb Společnosti Mlinarůw
Tegto Stoliczi Nasseg Gömörskeg*

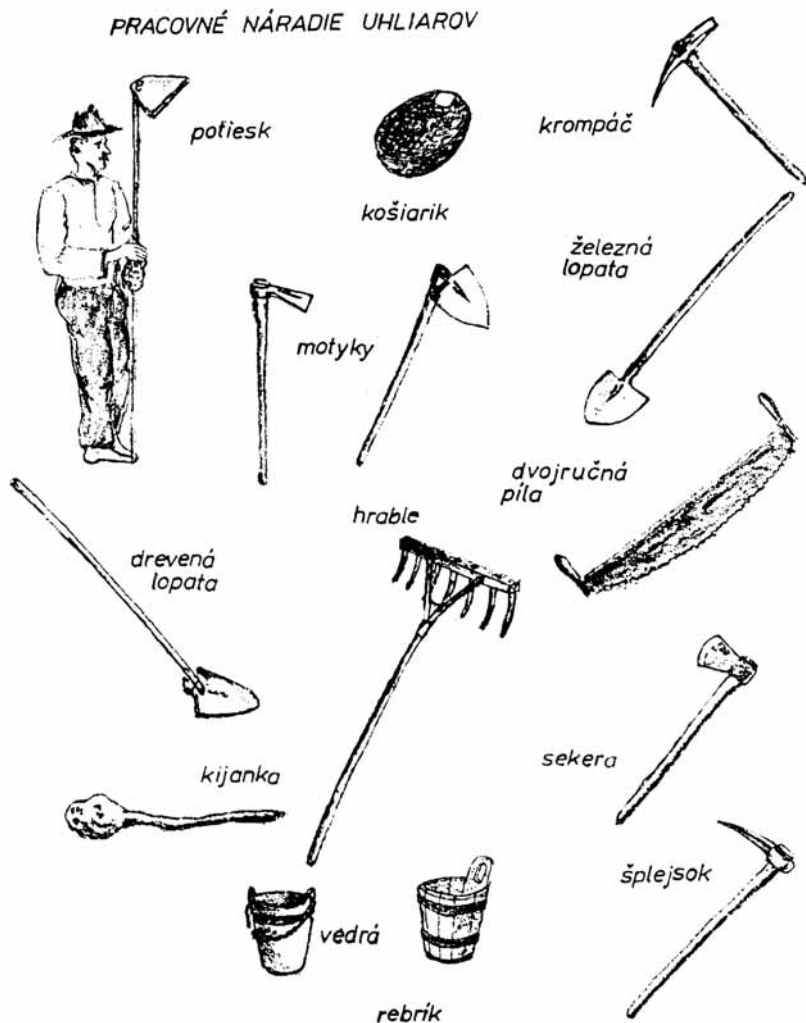
Mlynári v K. Teplici: Andres Manik (1787), Joanes Manik (1792), Joanes Matyus (1792, Joanes Molnár (1830), Štefan Valentínyi a i.

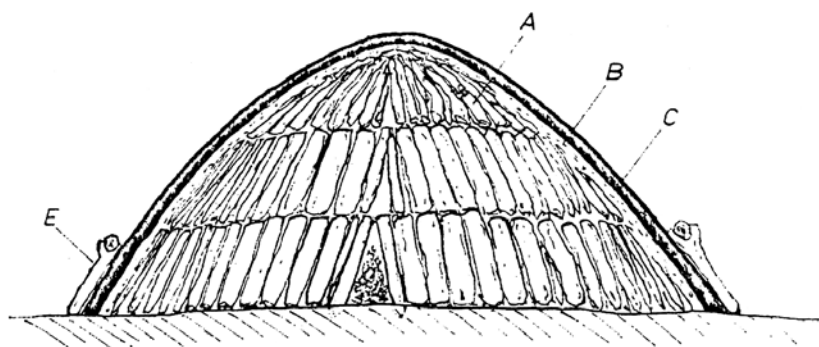
Artikuly - privilégia mlynárov z roku 1696

Pálenie uhlia

Prvé záznamy o gemerskom lese pochádzajú už z roku 1243, kedy sa spomína Čierny les ako Nigra silva. Prvá zmienka o gemerských uhliaroch je z roku 1276. Počiatky organizovaného gemerského uhliarstva spadajú do 14. sto-

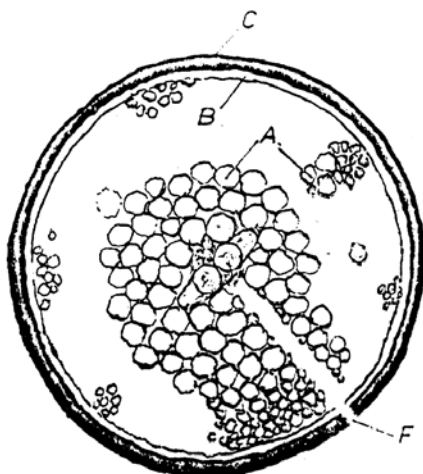

PRIEREZ SLOVENSKÝM MILIEROM

D

VERTIKÁLNY

HORIZONTÁLNY

VRSTVA :

A, - DREVA

B, - LÍSTIA

C, - ZEME

D, VECHĚŤ

E, CIMRY

F, OTVOR NA PODPÁLENIE MILIERA

KRESBIL: J. MERTINŠ

ročia. Kráľ Maximilárň vydal v r. 1569 zákon o výhodách a oslobodení uhliarov od daní. V Kunovej Teplici Matej Bel na základe podkladov z roku 1719 píše v roku 1749 o železe ako o obchodnom artikle. V prvej pol. 18. storočia bolo v Gemerskej stolici 36 pecí na výrobu železa, v r. 1805-06 10 vysokých a 81 slovenských pecí - pri ktorých pracovalo 62 väčších a 38 menších hámrov. V Kunovej Teplici boli 4 vysoké pece, ktoré produkovali železo. Na výrobu jedného viedenského centu železa (56 kg) spotrebovala slovenská pec okolo 50-60 stôp dreveného uhlia (1,6 - 1,9 m³). Spotreba vo vysokej peci (14-33 stôp, 0, 44-1,05 m²) závisela od akosti ťaženého nerastu a technického zariadenia.

Uhliari používali na pálenie dreveného uhlia v milieroch (míľach) dva spôsoby - slovenský a taliansky. Slovenský spôsob podpaľovania bol z boku a priamo v lese. Uhliari žili v kolibách od jari do jari. Kým horela jedna míľa, pripravovali ďalšie. Prvú vypálili, rozobrali a na jej miesto postavili ďalšiu, kým všetko drevo nevypálili. Taliansky spôsob podpaľovania bol zhora, mimo lesov, priamo pri železiarni v peciach. V Kunovej Teplici boli najprv slovenské pece, neskôr vysoké pece. Zo stredu obvodu kruhovej základne míle dookola sa ukladali metrové kusy dreva do tvaru kužeľa (pozri obrázok). Do jednej míle potrebovali uhliari 40-70 kubíkov dreva. Kužeľ sa v lete obložil lístím, v zime slamou a potom lesnou pôdou (humusom a prachom uhlia po predošlej páľbe). Míľu zapálili uhliarsky majster. Proces premeny dreva na uhlie trval 8-10 dní (väčšie míle až 20 dní). Na vyberanie uhlia používali rôzne náradie. (*Mertuš, J.-Prasličková, M.: Gemerskí uhliari in. Obzor Gemera roč. XX, 1989, č. 4, s. 235-238*).

Furmančenie

Z povozníkov sa už v 17. storočí a v 18. storočí vytvárala osobitná sociálno-zamestnanecká vrstva, ktorú nemožno začleniť ani k remeselníkom, ani k roľníkom, ani ku kupcom - ale k furmanstvu (ako syntéza všetkých spomínaných zamestnaní). Furmanstvo sa rozvinulo so slovenskými pecami, ktoré sa stali aj v Štítnickej doline pri potokoch. Železnú rudu, vápenec, drevo a drevené uhlie bolo treba k nim dovážať. Spočiatku boli uhliari z Kunovej Teplice aj povozníkmi - páľili uhlie, predávali a vozili ho ku šteliarom (vlastníkom železiarskych podnikov) po celý rok. Furmani na dolnú zem prevážali ovocie, med,

slivovicu, bryndzu, plátno, hrnčiarske a železiarske výrobky. Späť privádzali: múku, slaninu, mydlo a iné produkty. Už v roku 1737 v Štítniku vznikol spolok povozníkov Ország, ku ktorým patrilo aj niekoľko povozníkov z Kunovej Teplice. Neskôr obec K. Teplica uzavrela zmluvu s Rejdovčanmi, ktorí zastávali funkciu povozníkov aj pre Teplicu.

Vápeníctvo

Pred rokom 1787 sa vápno páliło v Drnave, Gemerskej Hôrke, Kováčovej, Kunovej Teplici (Špiesz, A.: Poddanské pomery pred urbárskou reguláciou vo východnom Gemeri.in. *Obzor Gemera* č. 3, roč. XIX., 1988, s. 97). Pôvodne sa vápno vyrábalo remeselne. Vypaľovali ho v milieroch, poľných peciach na výpal vápna. Palivom bolo drevo, resp. drevené uhlie. V 19. storočí sa prešlo na efektívnejší výpal vápna v kruhových a šachtových peciach. (Koma, J.-Prasličková, M.: *Ludová výroba vápna v Gemeri.in. Obzor Gemera* č. 3, r. XX., 1989, s. 166-170).

Železiarstvo

Matej Bel v spomínanej rkp. *Práci o Gemerskej stolici* (1749) píše o „Kúnovej Teplici ... Ktorí obchodujú s poľnohospodárskym náradím a náčiním. Tu vyrobený tovar (to znamená, že v obci bola železiareň, ktorú text priamo neregistruje) zo železa odkupujú Rejdovčania, ktorí ho predávajú na okolí“. Gemerská stolica predložila hlásenie o železiarniach na žiadosť miestodržiteľskej rady 19. septembra 1776 aj pre štítnický dištrikt. Majiteľmi železiarní boli Ján, Pavol a Michal Gömöry, vdova Szeremley, Matej Martinský, Matej Zambó a i. Majiteľom patrilo spolu 25 menších pecí na tavenie železnej rudy. Časť železa vyrobeného v oblasti sa spracúvala aj v menších kľincovníach a dielňach, kde sa vyrábali najmä jemnejšie železiarske výrobky, ako mreže, obruče na sudy a vozy a pod. Tieto výrobky boli kvalitné a obľúbené a vyrobilo sa ich veľké množstvo. Hámre a kováčske dielne vyrábali najmä poľnohospodárske náradie, náradie pre domácnosť, kovania, zámky na brány, okenné mreže, cintorínske kríže, ale aj drobné dekoratívne predmety.

Na prelome 18. a 19. storočia bolo v Štítniku 9 slovenských pecí, 7 väčších a 3 menšie hámre, v Kunovej Teplici 4, v Ochtinej, Slavošoviach a v Čiernej Lehotě po jednom. V r. 1771 a 1804 -1805 boli v Kunovej Teplici evidované tri hámre!

Povinnosti majstra vysokej pece a jemu podriadeného personálu. Majster - udržiavať pec v prevádzkyschopnom stave, vyrobiť dobré surové železo. Mal dbať o prísun kvalitného materiálu - uhlia a železnej rudy. Tavič - dbal o prevádzku vysokej pece. Pri nočnej zmene dozeral na plnenie práce dávkovačom pece. Za krádež surového železa alebo liatiny bol prísny trest. Dávkovači - starostlivo hospodárili s uhlím, museli každú dávku do pece zapísať. Odvážač trosky - okrem svojej bežnej práce pred pecou, musel čistiť uhlie a odstraňovať nečistotu. Mal udržiavať poriadok v hute a okolí vysokej pece.

Ilustratívne vyberáme z pracovného poriadku hámra:

Hámorníci boli zaviazaní vyrobiť s 25-percentným odpadom - prepalom mäkké, dobré ťažné tyče a cáglové železo. Bez vedomia úradníkov sa nesmelo nič taviť, ani staré a iné surové železo.

Voda - zdroj energie pre stredoveké bane a hámre

Železiareň a zlieváreň

Kunova Teplica je jednou z najstarších železiarskych lokalít v Gemeri. Koncom 18. storočia tu Pavel Gömöry mal 2 hámre a 4 slovenské pece. Vályi (1769) uvádza, že v K. Teplici sú železiarne (vasverő műhelyek). Vályi, A.: Magyar országnak leírása. Buda 1796. Podľa Bartholomeidesa (1799, 1805) začiatkom 19. storočia pracovali tu v železiarni Michala Gömöryho dve kusové železiarske taviace pece (Blauofen), jeden skujňovací hámor a jeden nástrojársky hámor. Majiteľom jedného hámra bol Matej Maritinszky (už r. 1771).

Železiarska spoločnosť Concordia v Štítníku (Concordia vasgyár társulat, pozn. Concordia = svornosť, rímska bohyňa svornosti miest, spolkov, cechov) - účastinná spoločnosť v odbore výroby a spracovania železa založená v roku 1833 ako ťažiarstvo spojením Gömöryho železiarní v Štítníku (tak i v K. Teplici) na okolí. Postupne skoncentrovala výrobu do vysokých pecí v Štítníku a K. Teplici, vlastnila železorudné bane v Štítníku a Ochtinej. V roku 1840 dala podnet k založeniu Štítnicko-pécsskeho železiarskeho spolku, ktorý vybudoval pudlovne a valcovňu v Pécsi. Riaditeľom spoločnosti bol aj Andrej Madarász (rodák z K. Teplice n. 1797). Pre finančné a výrobné ťažkosti sa spolok rozpadol a v r. 1857 Concordiu kúpil J. Karol Sárkány (rožňavský obchodník). V dražbe jeho rodiny zostala ako úč. spol. až do zániku r. 1910. V roku 1847 vyrobila spol. 1 863 ton surového železa, v r. 1870 už 5 678 ton, r. 1901 celkom 12 887 ton. Vysoká pec (12 m), bola vykurovaná dreveným uhlím, energiu pre vzduch dodávalo vodné dielko. Dediči Jozefa Karola Sárkány a spol. Concordia železiarska spoločnosť v K. Teplici mali 2 vysoké pece a 1 Erph Greiner kuplovňu.

Rok	Produkcia	Surové železo hodnota	Produkcia železa Liatina	Hodnota
1888	26 999 q	95 575 frt. 92 krc.	6 190 q	39 674 forintov
1892	76 643 q	306 571 frt 63 krc.	5 111 q	35 472 frt. 49 krc.
1896	55 884 q	223 089 frt. 35 krc.	13 314 q	106 098 frt.
1900	46 000 q		35 123 q	
1910	41 396 q		32 720 q	

Správcom závodnej huty v K. Teplici v r. 1888 bol Pavel Stromp, liatinovým majstrom Juraj Wagner, správcom v Štítníku Karol Máhr. Dielovedúcim v K.

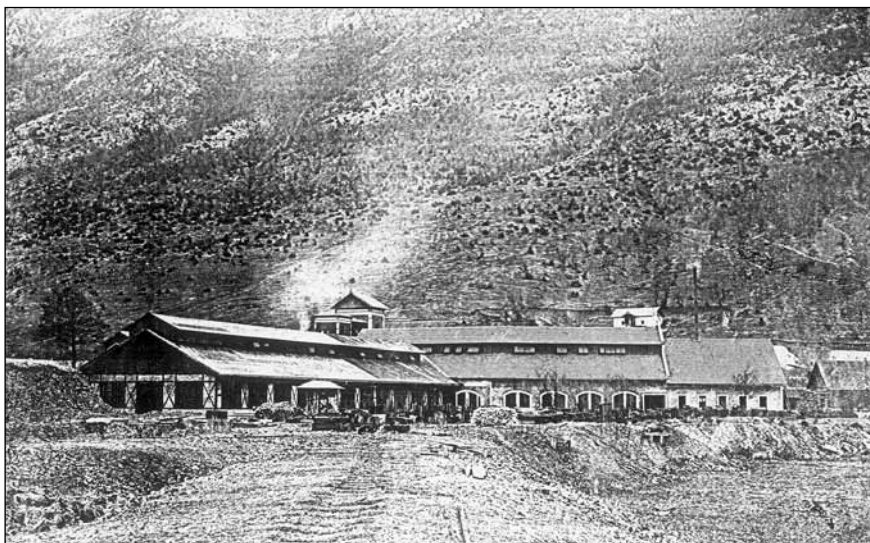
Teplici od roku 1892 bol J. Karol Uxa (*Déry, K.: Magyar bányakalauz. Budapest 1888, s. 68, 1892 s. 81, 1896 s. 86, 1900 s. 88*). V K. Teplici sa zameriavali na výrobu surového železa, na odlievanie rôznych súčiastok. Železiarske ťažiarstvo Concordia vo svojich baniach (popri výrobkoch firmy Roesemann a Kúhnemann) používalo aj banské vozíky vyrobené vo vlastnej réžii v zlievárni v K. Teplici. A Pallas nagy lexikon (*11. zv. Budapest 1895, s. 108*) uvádza, že „v K. Teplici Concordia úč. spol. má želez. hutu, zlieváreň, pec na tavenie, modeláreň (vzorkovňu) a appretur dielňu, v ktorých pracuje 90 robotníkov a ročná produkcia je okolo 20 000 q surového železa“. Spoločnosť v r. 1903 mala 2 taviace pece, 12 m vysoké, poháňané vodnou energiou a vzduchom. Drevené uhlie dovážali aj zo Zemplína, Novohradu, Abovskej župy a i. Skládka bola v Paškovej. Ročná produkcia 80 000 q surového železa, 10 000 q zlievárenských výrobkov, z toho v K. Teplici 3/4 a v Štítniku 1/4. Bol tu 10 HP parný stroj. V roku 1904 zanikla vysoká pec v K. Teplici a v. 1909 v Štítniku, v prevádzke zostala zlieváreň a výrobňa hospodárskych strojov v K. Teplici. Pôvodné výrobky železiarske a zlievárne - liatina, cáglové a prútové železo, latovce (jednoduché, dvojnásobné), kováčske klince, klince do podkov, podkované železo, sekerky, motyky, banské vozíky a i. K výrobe nádob potrebné železné a plechové zariadenia, nástroje pre lisy, ako i zlievárenské zariadenie pre smaltovňu vo Filákovci (1908) vyrobili v zlievárni v Kunovej Teplici.

Vyrábali tu aj rôzne potrubia, prevodovky a náhradné dielce. V roku 1910 celý komplexný majetok Concordia prešiel kúpou do vlastníctva štátu, v závode pracovalo vyše 200 ľudí. (*Eisele, G.: Gömör és Borsod vármegyének bányászati és kohászati monográfiája. Selmecbánya 1907. Borovszky, S. a kol.: Gömör - Kishont vármegye cit. monográfia 1903, s. 281 - 82, foto s. 259*).

Závod v K. Teplici prosperoval aj v ČSR. 10.11.1918 tu bola založená miestna skupina Zväzu kovorobotníkov v železiarni - predseda Ľudovít Ökrös, podpredseda Pavel Klimo, zapisovateľ P. Szabados, pokladník S. Kenyeres, revízor Jozef Csányi, Ľudovít Grecár - dôverník (člen výboru), František Kováč - knihovník (podľa Vas és fémmunkások Lapja 13.12.1918, č. 45). Existovala v závode vyše 100 členná odborová organizácia kovorobotníkov. V roku 1924 sa novým majiteľom závodu stala Tatrabanka z Rimavskej Soboty a tým sa rozšíril výrobný program o výrobu poľnohospodárskych strojov.

V období krajinskej hospodárskej krízy (1929-1933) robotníci zlievárne bojovali proti odbúrianiu závodu a štrajkami bojovali za svoje sociálne a poli-

tické práva. V marci 1929 vypukol v závode lokálny týždenný štrajk proti odvážaniu stavebného materiálu a za spravodlivé mzdy. V júli vypukol významný štrajk, ktorý trval dva mesiace. V roku 1931, po demontáži výrobných zariadení, závod kúpil Zalcer, notár z Roštára. Počet nezamestnaných v K. Teplici v. r 1933 bol 133 robotníkov.

Teplická zlieváreň (stará budova zo začiatku 18. storočia)

Práca v závode sa plne obnovila až v r. 1943, keď závod Zalcera odkúpil František Peringer z Budapešti a zriadil v ňom výrobu piestnych krúžkov do novembra 1944, keď vojnové udalosti znemožnili činnosť závodu. Po oslobodení obce hneď vo februári 1945 sa začalo s výrobou piestnych krúžkov pre Sovietsku armádu.

Od roku 1945 bol závod v prevádzke pod názvom „Zlieváreň a strojárň“ pod národnou správou, v rokoch 1950-1960 závod patril Kovoslužbe Košice a v r. 1960-62 Okresnému priemyselnému podniku v Rožňave. Závod Kunova Teplica - ako strojársky závod Slovenských magnezitových závodov (SMZ) na výrobu náhradných súčiastok a na generálne opravy. K SMZ Košice sa pričlenil roku 1962. Malý závod v Kunovej Teplici v 60. rokoch vyrábal náhradné dielce na staré typy banských strojov, ktoré sa už vtedy nevyrábali, drevomo-

delárske sústruhy, piestne krúžky do motorov a kompresorov a rozličné odliatky nesériovej výroby.

Po oslobodení obce Sovietskou armádou sa vo februári 1945 začala v závode výroba piestnych krúžkov pre sovietske vojsko. Na čele závodu bol kapitán Sovietskej armády Kiričenko, ktorý obstarával suroviny a materiál na výrobu

Práca zlievačov železa v závode Kunová Teplica je namáhavá, ale každá vydatrená lejba a spokojnosť z úspechu je za to štedrou odmenou.

bu, ale aj potraviny pre robotníkov. V roku 1945 sa pre Sovietsku armádu vyrobilo 180 tisíc kusov piestnych krúžkov. Po odchode sovietskych vojakov dal Okresný národný výbor v Rožňave závod pod národnú správu a do roku 1950 fungoval pod názvom Zlievareň a strojárň v Kunovej Teplici. V roku 1950 bola národná správa v závode zrušená a závod bol pričlenený k národnému podniku Kovoslužba, kde patril až do roku 1960. V tomto roku bol pridelený k Okresnému priemyselnému podniku v Rožňave. V týchto rokoch pracovalo v závode 80 až 150 pracovníkov. Vyrábali sa tu odliatky zo sivej liatiny a farebných kovov, modely, piestne krúžky, šrotovníky pre poľnohospodárstvo a od roku 1958 aj drevoobrábacie sústruhy a ručné tabuľové nožnice na plech, ktoré sa vyvážali aj na export, a odliatky pre šachtové a rotačné pece pre

Zlievač Ján Tohol pri formovaní

závod Kunova Teplica pričlenený k podniku SMZ, čím sa zabezpečil jeho ďalší rozvoj a výstavba. Začlenením závodu do zväzku SMZ sa stal strojársky závod v Kunovej Teplici významným činiteľom v racionálnej starostlivosti o základné prostriedky národného podniku a postupne sa preorientoval na plnenie týchto úloh:

1. výroba náhradných dielcov pre šachtové a rotačné pece a pre ďalšie strojové zariadenia podniku,
2. výroba a montáž neštandardného zariadenia a oceľových konštrukcií,
3. výroba kovových vložiek do foriem lisov,
4. výroba ozubených kolies,
5. výroba modelov,
6. výroba odliatkov zo sivej liatiny a farebných kovov,
7. renovácia náhradných dielcov,
8. opravy vybraných strojov a zariadení.

národný podnik Slovenské magnezitové závody v Košiciach. Rozsahom i sortimentom výroby závod presahoval rámec náplne podnikov miestneho hospodárstva. Vedenie podniku SMZ, pre ktorý závod vyrábala rôzne odliatky, malo záujem na tom, aby závod aj naďalej „pracoval“ pre národný podnik a aby sa odbornosť pracovníkov (modelárov, zlievačov, sústružníkov, frézárov, zámočníkov, zvaračov a ďalších) udržala. Spolu so závodnými zložkami sa preto usiloval, aby závod v Kunovej Teplici pričlenili k podniku Slovenské magnezitové závody, n.p., Košice. Okresný výbor KSS v Rožňave, ONV v Rožňave i ďalšie nadriadené orgány uznali požiadavku podniku SMZ a v roku 1962 bol

Stav pracovníkov sa zvýšil od roku 1961 do 1983 zo 146 na 356. V roku 1966 sa skončila výroba piestnych krúžkov, sústruhov na drevo i nožníc na plech,

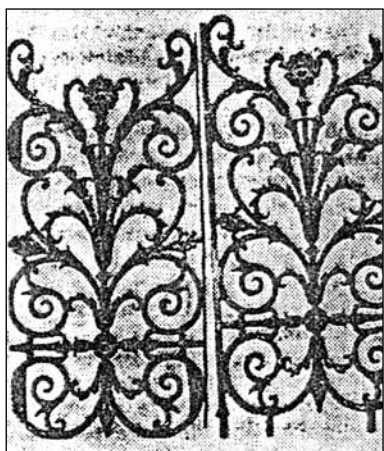
Zlievači v 80. rokoch 20. storočia

Pracovníci modelárne

Výstava umeleckých odliatkov v roku 1967 - bývalé významné osobnosti svojho remesla - zľava Ondrej Madarász sústružník, Štefan Dono zlievač, Gejza Grecár sústružník.

Ozdobná liatinová mreža
z konca 19. storočia

znížila sa hmotnosť odliatkov zo sivej liatiny (z 1 600 ton na 850 ton v roku 1970), vzrástla hmotnosť odliatkov z medi z 8 000 na 25 000 kg v roku 1970, výroba hliníka sa udržala na výške 2 000 kg a vzrástli výkony na opravu strojov, dodávky náhradných dielcov a montážnych prác pre závodu SMZ.

Charakteristickým znakom zlievačstva v Kunovej Teplici je kusová výroba zložitých tenkostenných odliatkov, formovaná ručne do prírodných formovacích zmesí váhy od 0,2 kg do 2 ton. Súčasne sa odlievajú farebné kovy do piesku a čiastočne aj do kovových foriem. Nadväzná pro-

dukcia modelárne zabezpečuje pomocou drevených a kovových modelov potreby vlastne prevádzky, ako aj výrobu drevárskych výrobkov pre potreby SMZ.

Strojársky závod však postupne zabezpečoval aj úlohy v oblasti trieskového obrábania, klasickej strojárskej výroby, náhradných dielcov, strojov a zariadení pre potreby magnezitového priemyslu. Pracujúci si osvojovali výrobu technologicky čoraz náročnejších súčiastok, jednotlivých uzlov, celkov i kompletných technologických zariadení.

Na zabezpečenie prevádzkovej schopnosti strojov a zariadení v národnom podniku bolo treba realizovať výrobu ovládacích elementov, hydraulických systémov, lisov, ozubárenskú technológiu, výrobu závitov tvárnením za studena a dostupným spôsobom tepelného spracovania predlžovať životnosť dodávaných zariadení. Zásluhou odborných znalostí pracujúcich závodu sa pri výrobe náhradných dielcov, najmä pre zariadenia z nesocialistických štátov, dosiahla prevádzková spoľahlivosť, aj značná úspora devízových prostriedkov.

Závod v Kunovej Teplici pomáhal aj pri modernizácii a rekonštrukcii závodov SMZ.

V oblasti investičnej výstavby sa úspešne podieľal na zabezpečovaní dodávok a montážnych prácach odprašovacích zariadení v závodoch v Lubeníku, v Jelšave a v Košiciach a pri realizácii dvojpaliivových systémov v tepelných prevádzkach sesterských závodov. Okrem potrieb národného podniku zabezpečuje aj požiadavky externých odberateľov z rôznych odvetví národného hospodárstva, objem ich požiadaviek predstavuje cca 40 % z celkového objemu výroby závodu. V roku 1983 sa začala sériová výroba olejových kontajnerov typu K 800 s obsahom 820 litrov, ktoré boli vyvinuté v rámci racionalizácie dopravy a skladovania priemyselných olejov v koncernovom podniku Benzina Praha. V roku 1984 prijali v závode doplnkový program výroby rotačných kosačiek ŽTR 48 a zhrňovacích radlíc SR 85 ako príslušenstvo k záhradnému malotraktoru vyrábaného v ČSSR vo francúzskej licencii firmy Guttrod.

Závod rovnomerne plní plánované úlohy a zabezpečuje plnenie hodnotových i kvalitatívnych ukazovateľov plánu.

Po roku 1945 závod spravoval kapitán Sovietskej armády. Majiteľ bol vysťahovaný do Maďarska. Ďalší správcovia a riaditelia boli: Kopka Ján, Toporcer Ladislav, Lupták Ondrej, Turcsányi Vojtech (1962-64), Alfréd Mihál (1964-66), Ing. Durbák Augustín (1966-70), Lovíšek Ján (1970-1986), Ing. Viktor Mezei (1986-1995), Farkas Ján (1996-1997). Potom bol závod privatizovaný fa. Cargo-

Ukážka výrobkov zo závodu SMZ Kunova Teplica, s.r.o.

servis Rožňava. Konateľom bol Peter Nezbeda (1998-99). Od roku 1999 je majiteľom závodu Vojtech Balázs.

Strojárske-montážny závod a. s. v K. Teplici sa od r. 1989 zameriaval na výrobný program: výroba náhradných dielcov k mechanizmom, výroba oceľových konštrukcií pre technický rozvoj a investície, výroba modelov a odliatkov zo sivej liatiny a farebných kovov. Závod mal aj svoj vlastný program reprezentovaný výrobkami ako čističky odpadových vôd, olejové kontajnery, štrbinové sitá, rotačné kosačky a ďalšie výrobky podľa potreby externých zákazníkov. Počet pracovníkov dosahoval 400.

Sociálny program reprezentovali závodné rekreačné chaty na Košiarnom Briežku v Slovenskom raji a pri termálnom kúpalisku v Patinciach, pravidelnú lekársku starostlivosť - všeobecný a zubný lekár v závodnej ambulancii, závodné stravovanie, závodné a stabilizačno-družstevné byty, športový štadión a zlepšovanie pracovného a životného prostredia.

Súčasnú transformáciu sa našej ekonomiky v rámci rozvíjajúcej sa demokratickej spoločnosti však utlmil výrobný program aj v K. Teplici, došlo k zníženiu počtu pracovníkov, tým aj zvýšeniu nezamestnanosti. Veríme, že je to len prechodný jav a že závod v K. Teplici znovu nadviaže na svoje bohaté železiarske tradície.

V súčasnosti je nosným odvetvím v obci strojárske výroby závodu SMZ

Kunova Teplica, s.r.o. Závod poskytuje cca 110 pracovných príležitostí s perspektívou nárastu do 250 p. p. Výrobný program závodu sa plne zameriava na rozvoj zlievarenstva a výroby oceľových konštrukcií. Doplnkový výrobný program záhradné doplnky, ostane zachovaný.

Stručný výber profesionálneho zamerania ľudí z Kunovej Teplice z matrík: 18. storočie - colonus - roľník, gazda napr. rody:

Demeter, Drenko, Szabados, Molnár, Lukáts, Sestina, Sedmák, Garaj, Király, Orbán, Novak a i.

Nobilis - šľachta, zemani, zemepáni napr. Stephanus Zaller, Catharina Remenyik, Michael Lehoczky, Paulus Keviczky a i. Libertinus - slobodný, prepustenec napr. Stephanus Zaller, Catharina Remenyik, Michael Lehoczky, Paulus Keviczky, Samuel Schvenda, Andrea Vietoris. Neocolonus = Róm - Cigáň napr. Joannes Dani. Faber ferrarius - železiarsky remeselník Joannes Zahonszky. Hajdú-hajdúch Joannes Balas. Pastor-pastier Joannes Hatala. V.D. Minister-ev.a.v. farár-kazateľ Stephanus Pekár. Rector Scholae-učiteľ Joannes Komjaty. Coturnarius-obuvník Martinusz Kaszper. Bubulons-voliar Joannes Koleszar. Vyskytli sa aj sartor-krajčír, servus - sluha, služobník panstva, inquilinus-poddaný, mercenarius-vojak; molitor-mlynár napr. Andreas Manik a i.

Z funkcionárov obce napr. judex (starosta, richtár, sudca) Andrej Bencsi, vic. judex - jeho zástupca István Demeter, starejší obce - členovia obecného výboru napr. Ján Drenko, Andrej Drenko, Mihály Király, Štefan Orbán a i.

Zamestnania v 19. storočí:

Schafferus-šafár-správca Paullus Valentiny, Coturnarius-obuvník, csizmadia Martinus Kaszper, Andreas Varga, Bubulcus-voliar pohonič Joannes Kottsis, Curator Ferricudinus-kurátor železiarne Franc Felewdy, Molitor-mlynár Joannes Molnár, Streherus in Maleaguroser = zlievač.

Samuel Krát, Főszolgabíró-hlavný slúžny Gyula Szontagh, Kovács mester-majster kováč János Grecár, András Greczár, kováč Márton Molnár a i.

Új magyar-Cigáň napr. Sabina Dongo, Oskola tanító-učiteľ Mihály Feledy, August Hoznek a i. Safár az alsó hámorba-šafár v dolnom háMRI András Pazár (manželka Terézia Szklenárová). Béres-nádenník József Gergely, kocsis-kočiš András Kuna, vasöntő-zlievač železa Gyula Zalczler, János Belukács, András Orbán, József Záhonszky, István Orbán, Samuel Mikkházi a i. Mészáros-mäsiar Endre Viatlis, István Sztankay. Foldművelő-roľník András Varga, János

Sesztina, István Drenko, Pál Demeter a i. Kerülő-hájinik András Filip, zsellér-želiar a robotník na Maši András Lukács, bányászno-banička Guszák Ferenczné rod. Bretschneiderová, mlynský tovariš-István Lukács, vodná mlynárka-vdova Valentinyi (manžel Štefan) rod. Mária Molnárová, csordás-pastier čriedy obecný Ján Olexa, mlynársky tesársky majster Andrej Králik, Vasgyári tiszt-úradník v železiarni Gyula Udvardi (n.11.11.1814 Viedeň z.11.10.1877, bol unitarius, ženatý 25 rokov, deti 1 syn a 3 dcéry), Gusztav Jaszik (n. 1822 Lučenec-z.25.10.1885), Daniel Fabinyi a i. Pastier-Michal Gyuran (Đuran). Šafár na Maši Simon Kovács, napszámos-nádenník Peter Pjatko, obchodník-kereskedő-kupec Samuel Kankula (n.1850-z.8.12.1883), Kálmán Jancso (n.1841-z.17.1.1884) a i.

Vasútőr-železničný strážnik Telmányi, lakatos-zámočník gaspar Vitalis, tisztartó-správc (panstva) Michal Jancsó, železoliarsky majster - Juraj Wagner (n. 1833 Dobšiná-z.12.8.1891), Orolína Ognécsová rod. Rosa Johan Kedna n. 1852-z. 6.11.1896 - vasöntész mesternő. Bývala panská hajníčka Zsemlicska Károlyné rod. Mária Liptáková (n. 1823 Hybe-z. 24.12.1897). Remeselník-Ján Molnár, János Demeter, továrenský robotník ml. dolný Ján Drenko (ifj. Alsó Drenko János), továrenská zámočníčka Vitalis Gáspárné rod. Mária Molnárová, čižmár-obuvník (csizmadia) Márton Demeter, juhász-ovčiar Andrej Klimó, vojak-katona Lajos Bársony, bojár-dobytčí pastier Joannes Reken a i.

Ilustratívne sme uviedli príklady z rôznych zamestnaní ďalšie sú aj v texte.

A népesség számának és etnikai jellegének alakulása (1773-1851) Rozvoj prírastu a etnického charakteru obyvateľstva (1773-1851) Die Veränderung der Zahl und des ethnischen Charakters der Einwohnerschaft in den hervorgehobenen Siedlungen (1773-1851)								
község	1773 ¹¹²			1828	1836-40		1851	
	magy.	szláv	egyéb ¹¹³	össz.	jelleg	össz.	jelleg	össz.
Alsófalva	18	4	10	371	magyar	371	magyar	371
Deresk	25	30	15	921	magyar	1005	magyar	1005
Felfalu	--	17	4	224	tót	224	tót	224
Gice	12	4	13	551	magyar	637	magyar	637
Nasztraj	7	9	9	334	ma.-tót	327	ma.-tót	327
Mikolcs.	10	13	9	340	ma.-tót	362	ma.-tót	362
K.ápolca	14	10	15	694	magyar	694	magyar	694
Páskah.	17	2	10	252	magyar	262	magyar	262
Szkáros	összesen: 24			537	magyar	561	magyar	561
Visnyó	összesen: 18			254	ma.-tót	267	ma.-tót	267

34 táblázat

Podľa dotazníkov predurbárskeho stavu (1771) i súpisu z roku 1773 vyplýva, že prevažná časť materinskej reči ľudu (vernacula Lingua) je už maďarská. (Az 1773-as helységösszeírás. Budapest 1920, s. 109). Rečová hranica slovensko-maďarská sa posúvala len postupne na sever a po roku 1773 sa pomaďarčili v Gemeri tieto dediny: Licince, Hucín, Mikolčany, Novačany, Višňové, Chválová a Kunova Teplica. Obec patrila do Štítnického dištriktu (kde patrilo 20 obcí). V roku 1786 Kunova Teplica vykazuje:

Hujc Incolarum Descriptioni, Tabellam, ut vocant Impopulationis, ex Censu Josephino anno 1786 peracto, qui omnium ad furatissimus putatur, desumptam, atque ex tabulario I. Comitatus de promptam, adnectimus

Nomina Locorum	Nrus. Do-muum	Nrus. Fami-liar.	Nrus. Perf. Nob.	Nrus. Perf. Eccl.	Sum. Incol. omn.
1. Čietnek	258.	444.	133.	2.	1020.
2. Topfchá	463.	697.	261.	2.	3476.
3. Rekenye	62.	78.	7.	—	423.
4. Bilztro	59.	64.	2.	—	313.
5. Gencs	37.	56.	—	—	264.
6. Kun-Tap.	78.	122.	24.	1.	552.
7. Pelső-Sajó	96.	121.	11.	1.	585.
8. Reydowa	147.	219.	31.	1.	1271.
9. Bzdanka	29.	35.	8.	—	197.
10. Kobelár	62.	77.	6.	1.	444.
11. Petrman	38.	43.	—	—	223.
12. Roftar	52.	79.	—	1.	396.
13. Geczel	54.	65.	—	1.	336.
14. Markufska	23.	56.	—	—	279.
15. Kis-Szlab	34.	46.	—	—	247.
16. Hankova	34.	50.	15.	—	278.
17. F. Lehot.	127.	171.	—	1.	826.
18. N. Szlab	121.	148.	12.	1.	685.
19. Rochfal.	73.	93.	—	—	450.
20. Ochtina	111.	169.	24.	1.	816.
Summa	1981	2844	260.	13.	14090

A népességszám alakulása (1773-1784/87) ¹³⁰ Rozvoj prínastu obyvateľstva (1773-1784/87) Die Veränderung der Einwohnerzahl in den hervorgehobenen Siedlungen (1773-1784/87)	
1773 ¹³¹	1784-87 ¹³²
Kuntapolca	39
Páskaháza	29

Titulný list Bartolomeidesovej práce
o Štítnickom okrese (r. 1799)

I.) Kun - Taplocz, Kunova Teplica, est Villa Csetnekino unius horæ spatio versus meridiem sita. Denominationem habet a Nicolao Bubek, qui alias Kunus dicebatur, atque a tepida aqua, quæ hic loci ebullit. Incolas habet 552 a potiori Hungaros, jam Nobiles, jam rusticos, atque paucis exceptis, Evangelicis sacris addictos. Solum est pro ratione Incolarum, quoad magnitudinem medioere, quoad fertilitatem laudabile. Variis parit Nobilibus, e quibus aliqui hic suas habent sedes,

Kunova Teplica je dedina od Štítnika na jednu hodinu vzdialená na juh položená. Pomenovanie má po Nikolaovi Bubekovi zvanom Kun (Kunus) a od teplej vody, ktorá na tomto mieste vyviera. Má 552 obyvateľov najviac Maďarov, sedliakov aj šľachticov s malými výnimkami oddaných evanjelickým bohoslužbám. Pôda je v pomere pre obyvateľov, ako veľkosťou primeraná, tak úrodnosťou chválitebná.

Taplocza, Csetnek-Taplocza, Kun-Taplocza, Kunova Teplica, táto obec dostala meno od teplých vôd, ktoré tam vyvierajú. Pred meno sa jej dostalo podľa susedného mesta Csetnek (Štítnik), tiež podľa svojho zemepána Mikuláša Csetneky, skráteným menom Kun. Leží medzi mestom Štítnikom a obcami Rozložná a Pašková. Teda patrí k Hornému okresu, okrsku Štítnickému. Pozostáva z 91 domov, medzi nimi je 20 domov zemianskych, ostatné patria sedliakom, podľa národnosti a reči Maďarom, ktorí však neopovrhujú ani slovenčinou. Obyvatelia obce tvoria 128 rodín obidvoch stavov, 118 manželských párov a spolu 557 osôb. Sú náboženstvá evanjelického augsb. vyznania, vykonávali ho až do roku 1609 s mestom Štítnikom spoločne, potom odlúčivší sa od neho začali bo-

708

T a p l o c z a,

Taploca, Csetnek-Taploca, Kun-Taploca, Kunowa Teplica Villa hæc nomen suum ab aquis tepidis traxit, quæ in eodem ebulliunt. Prænomen eidem a vicinia Oppidi Csetnek, item a Hero, *Nicolao Csetneky*, contracte *Kun* dicto, mansit. Situm accepit inter Oppidum Csetnekum, Rozložsnam et Páskaházam Villas. Pertinet igitur ad Processum superiorem Districtum Csetnekiensem. Constat domibus 91, inter quas 20 Nobilium, reliquæ Colonorum sunt, natione et lingua Hungarorum, qui tamen nec Slavica respuant. Incolæ, familiis utriusque Status 128, Conjugia 118, personas autem in universum 557, constituunt. Religionem sequuntur Evangelicam Augustanæ Confessionis, cujus exercitium usque ann. 1609. cum Csetnekiensibus Oppidanis commune habebant, postea separati distinctum orsi sunt cultum. Media vitæ non sunt iis eadem. Nam aliqui eudunt in Officinis ferrum, alii commercium ferri insistant, alii rem carbonariam tractant, omnes rei agrariæ, pecuariæ et hortensæ operam locant. Territorium montibus constat, et triplici valle. E numero montium Pelsöczienfis maximus est. Ad hunc arduus ex hac Villa ascensus datur, per quem pecora passum pelluntur, et aequatum reducuntur, Cavernarum in hoc monte obviarum, duplex est in territorio hocce ostium, cavitates scilicet rupium per quas notabilis aquarum tepidarum copia erumpit. Has incolæ Zúgó adpellant. Aquæ ex cavitatibus his prorumpentes, magno sunt Officinis ad eas postis commodo. Nam non tantum fluviales adaugent, verum etiam congelare non sinunt, hisque teporem conciliant, Majorem teporis gradum largus et perennis fons, qui in ipso vico est, habet, ut experimentum anno 1800. mense Julio, maximo in æstu aeris, cum thermometro Reumuriano factum confirmavit. Nam cum gradum caloris ærei, 25. ostendisset, scaturigini immersum ac duobus minutis sub aquis detentum, tribus nonnisi gradibus ceciderat. Terrestres Domini Villæ huic plures sunt, omnes Csetnekianorum jurium possessores.

Páskaháza, villa est in exitu vallis Csetnek inter Pelsöczium et Kun-Taploczam, consequenter in Processu Superiori, atque Districtu Csetnekiensi sita ac horæ spatio Pelsöczino distans. Incolæ sunt Hungari, religionis evangelicæ Helveticæ Confessionis, Pelsöczienfis cætui conjuncti, Templo tamen separatim et Scholæ Docente, qui simul Licentiatu audit, provisi, Qui Confessionem Augustanam sequuntur, Kun-Taploczensibus junguntur. Incolæ omnes numerum 280. con-

ficiunt

Locus solvit	1800	1803
Taplocz (Kun)	392	474
Taplocz (Jólsva)	510	504

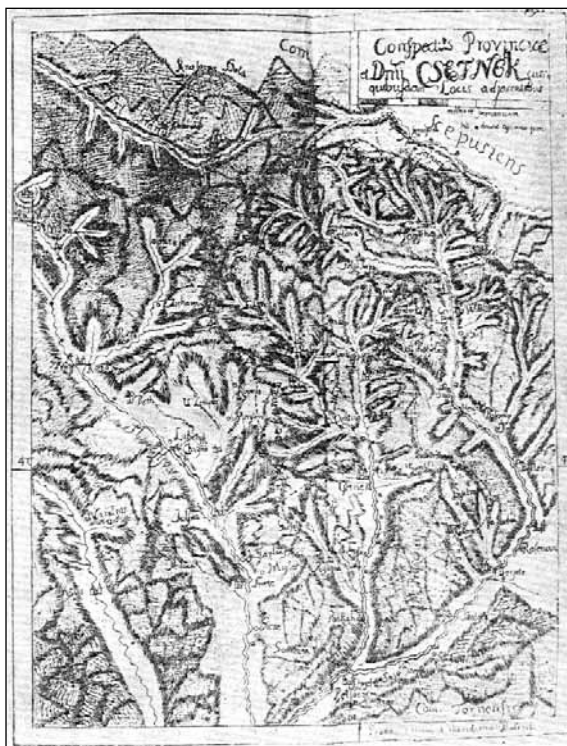
hoslužby zvlášť. Spôsob živobytia nie je u nich jednotný. Lebo niektorí kujú železo v dielňach, iní prevádzajú obchod železom, iní sa zase zaoberajú uhliarstvom, avšak všetci sa oddávajú hospodárstvu, chovu dobytku a záhradníctvu. Ich chotár sa skladá z vrchov a troch údolí. Z vrchov je najvyšší Plešivecký. Na tento je výstup z obce strmý, ktorým vyhánajú stádo na pasienky a ženú ho späť napájať. Jaskyne na tomto vrchu majú v tomto chotári dva vchody, duté do skaly, ktorými sa valí značná hojnosť teplých vôd. Tieto menujú obyvatelia obce: Zúgó. Vody rútiace sa z týchto dutín sú k veľkému osohu dielňam pri nich postaveným. Lebo nielen množia riečnu vodu, ale tiež nedopustia jej zamrznúť, dodávajú jej teploty. Väčší stupeň teploty má hojný stály prameň, ktorý je priam v dedine ako to potvrdil pokus vykonaný teplomerom Reaumur v júli r. 1804, za najväčšej horúčavy. Lebo keď ukazoval 25 stupňov teploty vzduchu, ponorený do prameňa a držaný pod vodou dve minúty, klesol len o tri stupne. Zemepáni obce sú viacerí, všetci to vlastníci práv rody Csetneky.

Pašková, dedina je na konci údolia Štítnik medzi Plešivcom a Kunovou Teplicou, nasledovne v hornom výbežku a v Štítnickom dištrikte umiestnená a na jednu hodinu vzdialená od Plešivca. Obyvatelia sú Maďari, kalvínskeho (ev. Helvétskeho) náboženstva, v Plešiveckom spolku zlúčení, kostol majú oddelene a vyučujúceho v škole, ktorý zároveň licentiatu počúva (?) Ktorí vyznávajú ev. augustínsku vieru, spájajú sa s Kunovo Teplíckymi. Všetkých obyvateľov je 280.

Doprava - cesty

Už v roku 1243 sa uvádza veľká cesta (magna via) z hradu v Plešivci cez Rozložnú do Muránskej doliny k hradu do Jelšavy. Z roku 1258 je údaj o ceste (via) z Plešivca cez Teplicu do Štítnika. Na stredovekých cestách sa dopravovalo prevažne ťažnými zvieratami. Boli to len vyšliapané stopy a neskôr pri doprave povozmi aj koľaje, nemali však kamenný podklad. Namiesto mostov cez potoky boli len brody. Tzv. Soľná cesta pozdĺž Slanej umožňovala styky s Potisím a s balkánskou oblasťou. V r. 1291 je zaznamenaná cesta (via) z Rožňavy do Štítnika. Na prvej mape Uhorska Lazarusa Rosetiho (1528) Teplica ešte nie je zaznamenaná len napr. Jelšava (Olsawa), Slavošovce (Slaue), Štítnik (Schnitník).

Najstaršia mapa Gemera je z konca 17. Storočia (rukopisná mapa 47x62 cm) znázorňuje cestnú sieť, obce na nej však nie sú zakreslené. Samuel Mikoviny zostavil v prvej pol. 18. storočia stoličné mapy i Gemera - Comitatus Gömöriensis (21,5x25 cm) táto však tlačou nebola vydaná. V roku 1799 L. B. Bartholomeides vydal monografiu Štítnickej doliny (Memorabilia provinciae Csetnek), ktoré doplnil aj mapou v mierke asi 1:8700 a má rozmery 16x21 cm). Je to prvá mapa, kde je znázornená aj K. Teplica ako Taplócz aj s vežou kostola a három na rieke Štítnik, ktorá vyšla tlačou: „*Conspetus provincise et Dnii Csetnek cum quibusdam locis adjacentibus*“. Povrch zakreslený nepravidelnou šrafúrou (pozri mapu).

Bartolomeidesova mapa Štítnického okresu

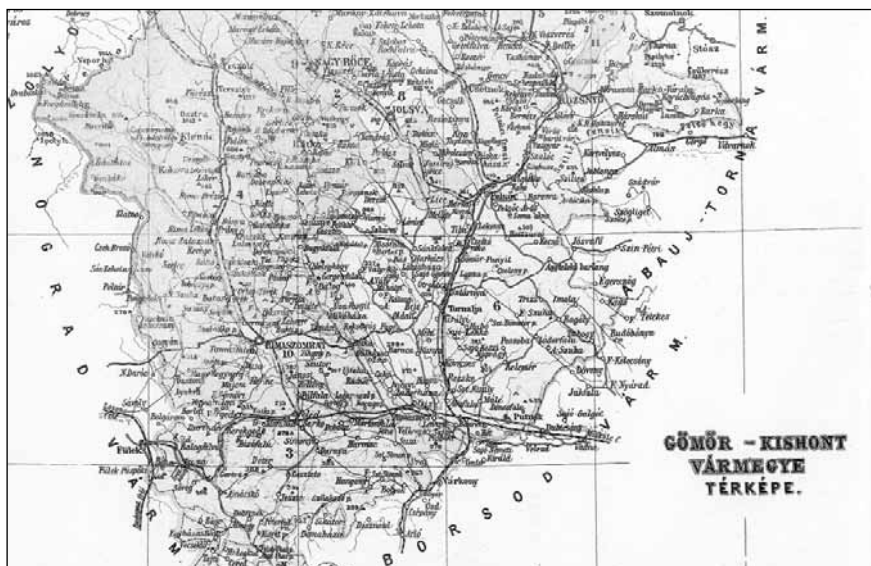
V rokoch 1806-1808 vyšla monografia Bartholomeidesa o Gemeri pod názvom: „*Incliti superioris Ungariae comitatus Gömöriensis...*“ ku ktorej pripojil i mapu Gemera „*Nova imago incliti comitatus Gomor*“ v mierke asi 1:180.000. Povrch je znázornený čiastočne kresbou kopčiekov, ale zväčša šrafom.

V roku 1806 podľa Jána Lipského Gemerská stolica, comitatus Gömöriensis, Gömör vármegye, Gömör Gespanschaft má veľkosť 76,2 štvorcovej zemepisnej míle, čo je 4194 km². V roku 1828 obec K. Teplica mala 54 domov a 694 obyvateľov. Podľa mapy z roku 1830 cestou č. 16 sa označovala trasa Plešivec-

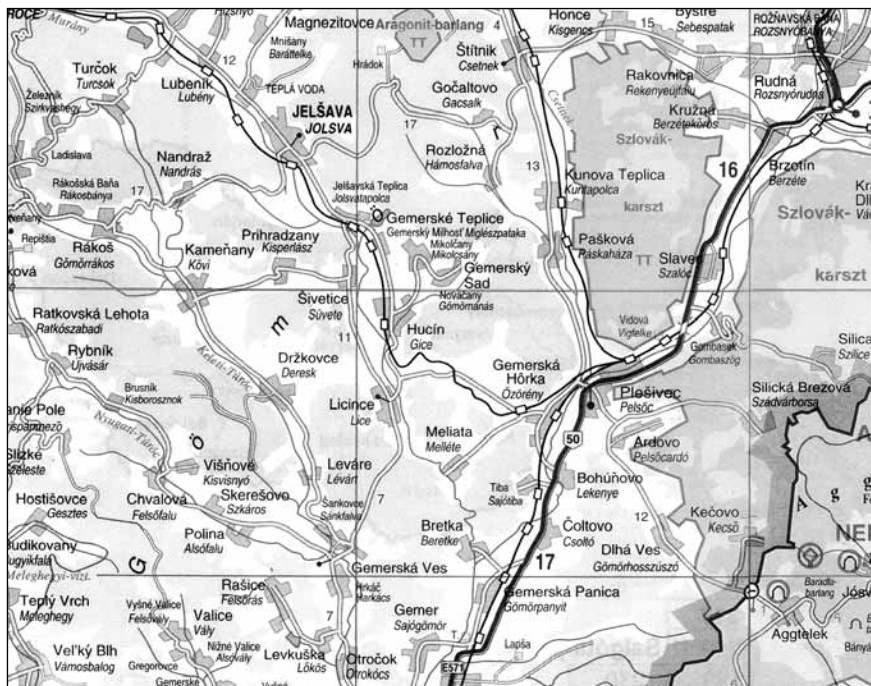

Detail z mapy z roku 1799

Štítnik-Rošťár, Horná Slaná-Dobšiná, bola to „robená“ (Tsinalt út) cesta. Po r. 1850 obec K. Teplica prispievala prácou na verejných cestách (komunikáciách). Podľa rozhodnutia z 21. júna 1869 do župnej siete ciest bola vzatá komunikácia č. 16 Rožňava-Štítnik. V r. 1873 cesta z Plešivca cez K. Teplicu do Štítnika sa označovala č. XI. Od r. 1890 sa zaviedla aj cestná daň. Obecné vicinálne cesty sa vybuďovali neskôr ku železničnej stanici, železiarni a k mlynu

resp. hámrom. Bližšie údaje k mapám Gemera (*Prikryl, V., L.: Gemer v obraze starých máp. In. Vlastivedné štúdie Gemera 3. Osveta R. Sobota 1985, s. 150-191*). Mapu pre monografiu Gemera - Borovszky, S. A kol.: (1903) Gömör-Kis-hont vármegye térképe vytlačil Bannwarth Th Kartografický techn. Ústav Budapest a Viedeň. (pozri mapu).

Slovenská mapa okolia K. Teplice

Cestná doprava

Obcou K. Teplica je vedená cesta II. Triedy č. 587, ktorá je južne v Plešivci úrovňovo napojená na rýchlostnú komunikáciu I/50 Košice - Rimavská Sobota a severne v Štítniku je napojená na cestu II/526 Rožňava - Jelšava, patriacou do Základnej cestnej siete Z-112. Cesta II. Triedy je v K. Teplici vybudovaná kategórie S 7,5/60 so šírkou vozovky 6,0 m, s vyznačením vodorovným

značením pozdĺžnou súvislou čiarou. Komunikácia je funkčnej triedy B-2 - zberné komunikácie, s vybudovaným jednostranným odvodňovacím rigolom vyústeným do vodného toku. Vjazdy do rodinných domov sú zabezpečované rúrovými priepustami. Záťaž cesty II. Triedy je známa z celoštátneho dopravného profilového sčítania z roku 1985. Predpokladané zaťaženie komunikácie na rok 1992 a výhľadový záťaž na rok 2010 sa získala prepočtom pomocou koeficientov nárastu jednotlivých druhov dopravy v skladbe dopravného prúdu pre cesty II. triedy.

Podľa sčítania dopravy nie je cesta II. triedy silne dopravne zaťažená, no percentuálny podiel nákladnej dopravy je značný. V roku 1985 dosahoval hodnotu 52,41 %. Prepočtom na výhľadový rok 2010 by mala táto hodnota poklesnúť o 12,41 %, čím dôjde ku zmierneniu nepriaznivého vplyvu nákladovej dopravy na životné prostredie okolitej zástavky (prašnosť, otrasy, hlučnosť, vibrácia). Ostatná komunikačná sieť obce má charakter obslužných a prístupových komunikácií funkčnej triedy C-2, C-3, so šírkou vozovky 4,0 až 5,0 m, so slepým ukončením ulíc a asfaltovým povrchom vozovky.

Autobusová doprava. Táto je v obci zastúpená prímestskými linkami SAD - spoje Rožňava - Plešivec - Štútnik - Č. Lehota so zástavkami SMZ rázcestie, SMZ.

V priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná siedmimi prímestskými spojmi SAD, z ktorých 4 zachádza ku závodu SMZ v oboch smeroch. Zastávky pri kostole a rázcestie SMZ sú jednostranne vybavené estetickými prístreškami pre cestujúcich. Po zrušení železničnej dopravy na trase Plešivec - Slavošovce v roku 2002 však neboli všetky vlakové spoje nahradené autobusovou dopravou, v dôsledku čoho je cestovanie počas víkendov obtiažne. Soboty a nedele sú obsadené len dvomi autobusovými spojmi.

Pešia doprava. V súčasnosti je pozdĺž cesty II. triedy vybudovaný jednostranný peší chodník šírky cca 1,5 m. Pešími komunikáciami je prepojená zastávka SAD pri kostole, s objektami občianskeho vybavenia a bytovou výstavbou KBV.

Železničná doprava do roku 2002

Železničná trať Filakovo-Bánréve bola 1.5.1874 predĺžená na Abovce-Plešivec a Rožňavu (45 km).

Miestna železnica z Plešivca do Slavošoviec (24 km) bola otvorená 12. novembra 1894 (s pravidelnou premávkou od 13. novembra).- „A pelsöcz-nagy-slabosi h.-é vasút“. Povolenie pre výstavbu dostal Dr. Rafael Neumann advokát z Budapešti. Stavbu financovala „Štítnická spoločnosť železnice miestneho významu“ (Csetnekvölgyi h.-é vasút r. Társaság), stavbu realizovala „Magyar építő r. Társulat Csetnekvölgyi h.-é vasút építési vállalata“ - teda účastinná spoločnosť. Trať bola vybudovaná pre medené hámre Štítnickej doliny, železiarne (tak aj v Kunovej Teplici) a pre papierňu v Slavošovciach. Pre stavbu okrem štátnej dotácie a súkromných osôb prispela aj Gemerská župa sumou 50.000 korún.

Koeficient okľuky železničnej trate a jemu zodpovedajúcej cesty:

Trať(cesta) č. p 41 Plešivec-Slavošovce

	<i>vzdialenosť</i>		<i>koeficient okľuky</i>	
<i>vzdušná</i>	<i>po železnici</i>	<i>po ceste</i>	<i>železnice</i>	<i>cesty</i>
20,6 km	24 km	21,6 km	1.165	1,049

Trať č. 41 p Plešivec-Slavošovce, odbočuje z trate č. 41 Vrútky-Plešivec. Na jej 24 km dĺžke je 10 železničných staníc: Plešivec, Pašková, Kunova Teplica, Štítnik - mesto, Štítnik, Roštár, Ochtiná, Rochovce, Slavošovce - obec a Slavošovce. Priemerná vzdialenosť medzi stanicami je 2,4 km a maximálne stúpanie medzi stanicou Ochtiná - Slavošovce dosahuje 22 %. Trať vychádza z Plešivca úzkou kaňonovitou dolinou Štítnického potoka medzi dvoma planinami (Plešiveckou a Koniarskou). Mohutné hrebene Stolice a Kohúta tak dokonale blokujú záver doliny (na sever od Slavošoviec a Čiernej Lehoty), že z nej už nevedie nijaký dopravný spoj. Charakteristika náklady a výklady tovaru:

Plešivec-nákladka: vápenec, obilniny, cukrová repa, stavebniny (štrk), železný šrot, stroje

Výkladka: pevné a tekuté palivá, stavebný materiál, železničné zvršky, strojárenské výrobky, obilniny.

Štítnik - nákladka: železná ruda, drevo, zemiaky, cukrová repa, vianočné ozdoby

Vykládka: umelé hnojivá, pevné palivá, stavebniny (štrkopiesky).

(Lit.: Šišák, J.: *Vývoj a súčasný stav dopravy v Gemeri. K storočnici gemerských železníc. Vyd. Osveta 1977, s. 33, 38 atď.*)

Železničná doprava. Zastavené územie K. Teplice je z východnej strany tangované jednokoľajnou železničnou traťou miestneho významu Plešivec - Slavošovce č. 416. Ako už bolo spomínané, osobná železničná doprava na trase Plešivec - Štítnik bola v roku 2002 z ekonomických dôvodov zrušená. Nákladná železničná doprava premáva podľa potreby.

No. 60031/1923-11-9

Kolkú prosté, jestli predloží sa vysvědčení chudobý.

ČESKOSLOVENSKÉ ŠTÁTNE ŽELEZNICE.

ŽIACKA POUKÁZKA
pre cestovanie na prázdniny.

Joseph Drenko žiak (poslucháč) Č. št. priem. školy
Košice meno a priezvisko.
v Košiciach je oprávnený z príležitosti vianočných prázdnín (Pomenovanie prázdnín.)
pri cestovaní železnicou z Košíc do Kun. Teplíc a späť do Košíc
opatrili si cestovný lístok za polovičné normálne cestovné v III. triede rýchlovlaku (M. Van'kay, Plavine)

Potvrzuje sa, že výmenenovaný navštevuje zdejší ústav ako riadny žiak (poslucháč).
Prázdniny začínajú sa dňa 22. XII. 1923 končia sa dňa 7. I. 1924
Košice dňa 10. dec. 1923

Povolené riaditeľstvom č. št. železnice Košice
Vzdialenosť zo stanice odjazdu do stanice peňjazdu je 17. 3/8 km, po pripač. km.
Poukázka je platná od 22. XII. 1923 do 7. I. 1924
Košice dňa 10. dec. 1923

Riadiťko školy.
Podpis majiteľa. Joseph Drenko

Podpis riaditeľa. J. Drenko
Staničné daňové listky pri cestovaní zdejším železničným územím.

Výdeh. v. r. 1923. 54

Predajná cena 50 hal.

Viď nasledujúcu stranu!

Úradné názvy obce: 1773 Kun-Taplocza, Teplitz, Kunowa Teplicza, 1786 Kun-Tapolcza, Kunowa Teplicza, 1808 Kún-Tapolcz, Kúnowa Teplica, 1863, 1907-1913, 1938-1945 Kuntapolca, 1873, 1902 Kuntapolca, 1877 Kuntapolóca, 1882 Kuntaplócza, Kuntapolca, 1888 Kúntaplóca, 1892-1900 Kúntaploca (Majtán, M.: Názvy obcí slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773-1997). SAV Bratislava 1998/heslo č. 1154).

Začiatkom 19. storočia na starších základoch bola vybudovaná kúria v K. Teplici (č.69) klasicistická je podlažný päťosová bloková trojtraktová budova v radovej zástavbe. Hlavnú fasádu stavby orientovali do ulice člení lizénové rámovanie a nadokenné okrádlené frontóny polkruhovitého a trojhranného

tvaru so štylizovanou štukovou mušľou na výplňovej ploche. (Súpis pamiatok na Slovensku II.)

V obci boli tri panské sídla. Prvé postavili ešte Gömöryovci (koncom 19. stor. Vlastníkom bol Elemér Hevessy), druhú postavila rodina Czékusa (neskôr v dražbe Štefana Rozinaya) a panské sídlo Czibura (neskôr vlastnila banská spoločnosť železiarne Concordia).

Štatistika Fényesa 1844 / s. 153-4 o K. Teplici (Kun Tapolcza) zaznamenáva: maď. obec južne od Štítnika vzdialená 1,5 hod., 136 kat., 558 ev. obyv. Ev. matkocirkev. V obci je teplý prameň, ktorý nikdy nezamŕza a takéto sú dve aj v chotári vyvierajúce z vápencov. Patrí k panstvu Štítnik. Na inom mieste uvádza minerálny prameň, železiareň, hámor a mlyn.

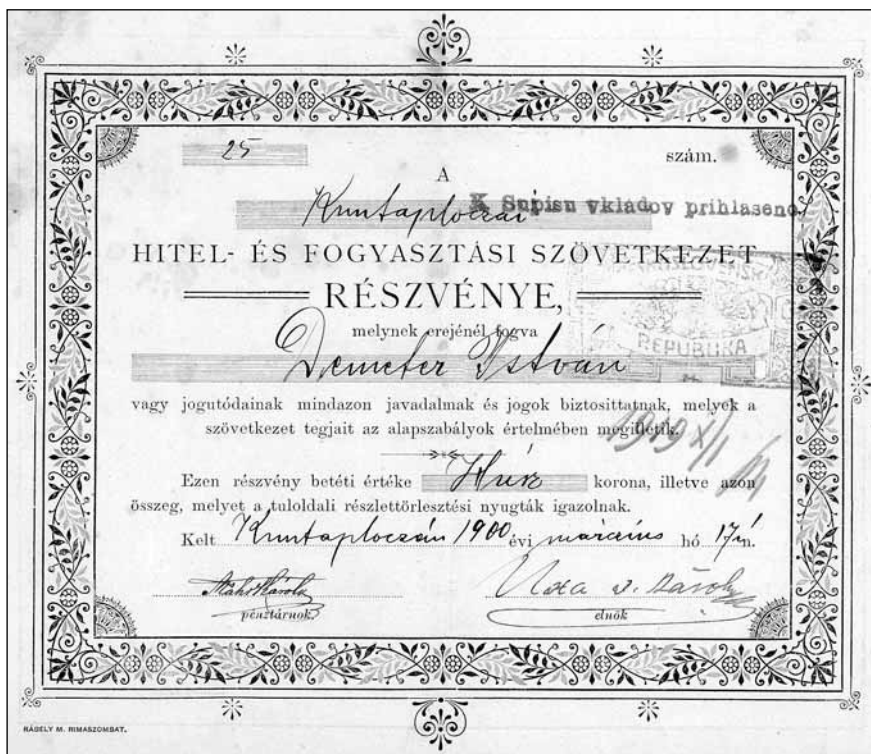
Predstavenstvo obce K. Teplica v roku 1864 hlási zaujímavosti z obce - pramene „Nagyhegy“ (Veľkého kopca), ktoré sa nazývajú „Zugó“ (Hučiace), ktoré v lete i zime sú teplé a rozpúšťajú ľadovú vodu, preto železiarne tu môžu pracovať aj v zime. (pozn. bol to dotazník pre Frigyesa Pestyho, ktorý zbieral miestne a chotárne názvy aj v Gemeri, pozri tam).

Už v 19. storočí sa v K. Teplici vytvorilo „Úverové a spotrebné družstvo“ - svojpomocná organizácia pre zásobovanie spotrebným tovarom. Spočiatku predávali prevažne potravinový tovar (aj koloniálny), neskôr rozšírili predaj o textil a iné potreby roľníckeho hospodárstva. Potravné družstvo bolo členom celouhorskej centrály Hangya (Mravec) - pozri dokument na ďalšej strane.

Vývoj obyvateľstva obce

<i>Rok</i>	<i>počet obyvateľov</i>	<i>počet domov</i>
1869	602	
1880	537	80
1890	566	108
1900	629	105
1910	831	131

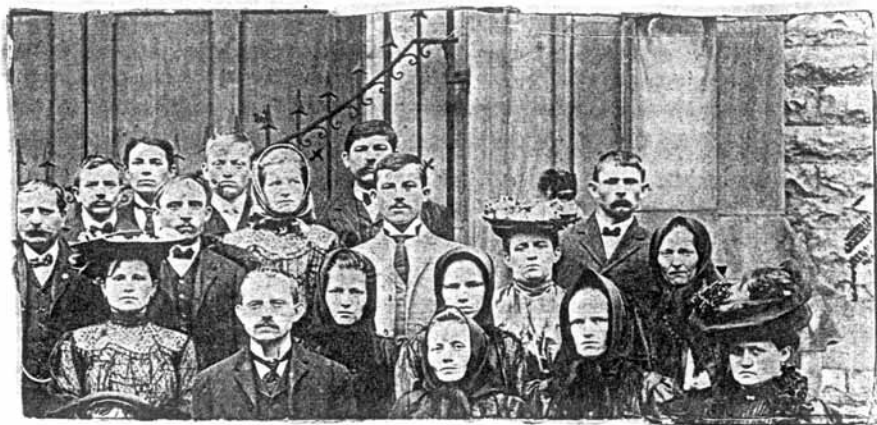
V roku 1903 monografia Gemer - Malohontu (*Borovszky, S. a kol. c.d., s. 67*) uvádza krátke heslo o obci: Kuntaplócza (slovensky Kunova-Teplicza), v ktorom okrem iného uvádza, že obec je sídlom notárstva, 105 domov, 629 prevažne ev. a v. Obyvateľov. V roku 1351 mala obec názov Tapolcha a Thopolcha súčasť panstva Štítnik. Vymenúvajú sa zemepáni, tri panské kúrie, železiareň a zlieváreň Concordia a Dolný Hámor. Ev. kostol z r. 1805. V obci je pošta a telegraf.

Révai nagy lexikona (12 zv. s. 352) zaznamenáva obec Kuntapolcza v rožňavskom okrese (r. 1910) 831 maďarských a slovenských obyvateľov. Štítnická Concordia tu má železiareň a zlieváreň. Pod notárstvo v K. Teplici patrili obce: Gočaltovo, Rozložná a Pašková.

Úradná štatistika Uhorska z roku 1913 uvádza: „Kuntapolcza malá obec, Dolný hámor robotnícka kolónia a železiareň Concordia. Gemersko-malohontská župa, okres Rožňava, počet domov 131, počet duší 831, maďarských a slovenských, ev. a v. vyznania, rím, kat. patria pod Štítnik, 1463 katastr. holdov, obvodné notárstvo a vedenie štátnej matriky v mieste, zákonná stolica Rimavská Sobota, okresné súdnicstvo a úrad pozemkovej knihy Rožňava, sídlo četníctva Štítnik, je tu železničná zastávka, poštový úrad vedený poštmajstrom „telegraf“.

Pred prvou svetovou vojnou sa niektorí živitelia rodín vysťahovali za prácou aj do Ameriky. Pozri zachovanú fotografiu z roku 1908, Cleveland Ohio USA.

Vystažovalci za prácou do USA v roku 1908

Z toho obdobia pochádza aj prvá známa pohľadnica z Kunovej Teplice.

Po vypuknutí prvej svetovej vojny (1914) narukovali vojaci na fronty (niektorí sa dostali až do Talianska). Obete vojny pripomína pamätník padlých pri ev. a v kostole.

Prvá známa pohľadnica z K. Teplice

Foto pamätníka I. svetovej vojny v záhrade pri kostole. Autor Béla Löffler (1906-1990), sochár z Košíc, r. 1936.

Kunova Teplica v ČSR (1918-1938)

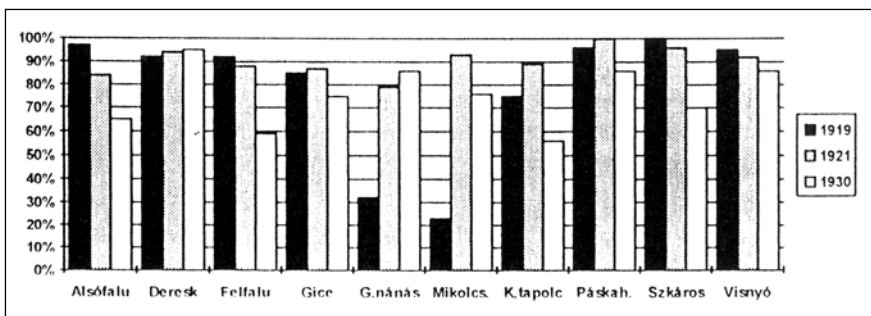
V roku 1919 K. Teplica mala 757 obyvateľov z toho maďarskej národnosti 568, ku československej sa prihlásilo 99 a k iným 90 obyvateľov. Úradný názov obce od r. 1920 Kunova (pozn. s krátkym a (Teplica) maď. Kuntaplóca), župa Gemersko-malohontská, okres Rožňava, kraj Košice. V roku 1921 obec už mala 731 obyvateľov a 121 domov. Za I. Československej republiky (ČSR) obyvatelia pracovali v zlievárni a v poľnohospodárstve. Robotníci zlievárne častými štrajkami (prvý v r. 1920) bojovali za svoje sociálne a politické práva. Založená bola vyše 100 členná odborová organizácia kovorobotníkov. 6.2.1923 v železolejárni v K. Teplici bolo 90 nezamestnaných (z toho 80 s podporou a 10 bez podpory). 19.1.1924 sa konalo protestné verejné zhromaždenie nezamestnaných v Rožňave

ako rečník z K. Teplice vystúpil Martin Bódiš. Od r. 1924 sa novým majiteľom závodu stala Tatrabanka z R. Soboty a tým sa rozšíril výrobný program o výrobu poľnohospodárskych strojov.

V roku 1925 za pomoci občanov z K. Teplice podnikol Jozef Drenko s kolektívom (Alexander Vajda, Ľudovít Orbán, Štefan Koleszár) zostup do Zvonivej diery (priepasť hlboká 100,5 m) na Plešiveckej planine. Udalosti sa zúčastnili početní zvedavci z dediny. Po prvý raz boli preskúmané podzemné priestory jaskynného systému, ktoré boli aj odborne zmerané.

23.1.1927 na konferencii politických strán v Plešivci proti odbúravaní priemyslu vystúpili aj pracujúci zo zlievárne z K. Teplici. V roku 1930 obec mala 718 obyvateľov a 152 domov, počet čl. národnosti v obci stúpol na 213 a inej na 100. 12.12.1930 bol pripravený demonštratívny sprievod nezamestnaných továrne na hospodárske stroje z K. Teplice do Rožňavy, zakročila však četnícka stanica z Plešivca a aj v Rožňave boli urobené protiopatrenia. Napriek tomu prišlo pred Okresný úrad v Rožňave asi 30 nezamestnaných. Tí vyslali 5-člen-

A nemzetiségi megoszlás alakulása (1919-1930)					
Vývoj etnického rozdelenia (1919-1930)					
Die Veränderung des ethnischen Bildes der hervorgehobenen Siedlungen (1919-1930)					
település	év	összesen	magyar	csehszlovák	egyéb
Kuntapolca	1919	757	568	99	90
	1921	731	651	68	12
	1930	718	405	213	100
Páskaháza	1919	375	360	--	15
	1921	401	403	1	--
	1930	392	337	13	42

Pomer maďarských národností (1919-1930)

nú deputáciu, ktorá protestovala proti zastaveniu práce a žiadala pomoc v nezamestnaní. (Štátny okresný archív Brzotín RG-1172/884 30 prez.)

Po odbúraní závodu v Kunovej Teplici výrobné zariadenie kúpil notár Zalcer z Roštára.

Z obecných funkcionárov sa nám podarilo zistiť tieto mená:

Starostovia: 1920 Štefan (István) Drenko

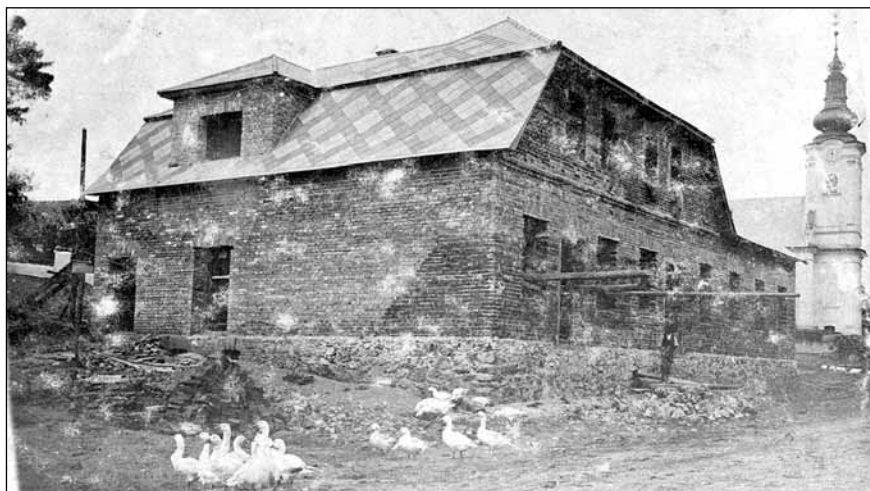
1924 Andrej Berecz, notár Janečko

Podľa dostupných správ za Rakúsko - Uhorska bol v obci notariát. Tak isto aj za I. ČSR. V rokoch 1896-1897 bol v obci matrikárom Czékus Štefan. Od roku 1917 bol notárom v obci Janečko Jozef a matrikárom Koloman Sojka do roku 1938. V roku 1932 starostom bol Šestina Ján. Za obdobie 1939-1944 starostovia v obci boli: Halász Štefan, Drenko Garaj Ján, Demeter Ladislav, Király Pavol.

14. júna 1932 OÚ v Rožňave po zákaze Komunistického zväzu mládeže došlo k vyšetrovaniu registrovaných členov aj z K. Teplice.

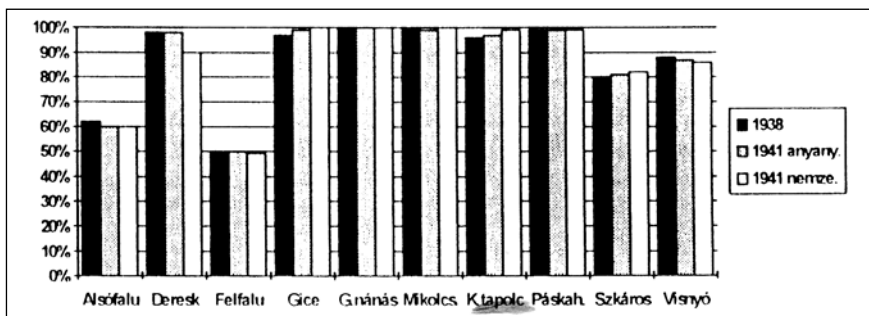
Predmet: Odtlačok pečiatky, vosk.			
Skup.:	Lokalita: Kunová Teplica	Mázeum: GM-Rim.Sobota	č. evid.: H 13190
Podskup.:	Okres: Rožňava	Umiestnenie: K20	č. príř.: 1255
Spôsob nadob.: dar	Získal: V.Malotínska	Získané od: Turják József	č. neg.: N 23426
Datum: 10.12.1936	Opísal: V.Malotínska	Adresa: RIM.SOBOTA	hodnota:
<p>Opis: Odtlačok pečiatky-mat.vosk,červenej farby na papieri, okrúhleho tvaru. Kruhópis: KUN-TAPOLCZAI ANYAKONYVI KERULET, v strede uhorský erb.bez dat.(1880-1890). Bez znač.Výroba: Turják József L: Kunová Teplica F: dokumentačná D: 1936 R: Ø cca 4cm.</p>			
SEVT - 4182/1/84		TSNP-21 1902-84	

Predmet: Odtlačok pečatidla, vosk			
Skup.:	Lokalita: Kunová Teplica	Mázeum: GM Rim. Sobota	č. evid.: H 7228
Podskup.:	Okres: Rožňava	Umiestnenie: D	č. príř.: 534/92
Spôsob nadob.: dar	Získal: Fábry János	Získané od:	č. neg.: 1000
Datum: 1906	Opísal: V. Malotínska	Adresa:	hodnota:
<p>Opis: Odtlačok pečatidla - materiál vosk červenej farby, okrúhleho tvaru a tvrdom papieri. Kruhópis: KUNTAPOLCZAI KERULETI KÖRJEGY-ZÖJÉNEK HIVATALOS PECSÉTJE. bez dat. textový Výř: neznáčený L: Kunová Teplica F: dokumentačná D: 1906 R: dĺžka 4 cm, šírka 3,2 cm</p>			
SEVT - 4182/1/84		TSNP-21 1902-84	

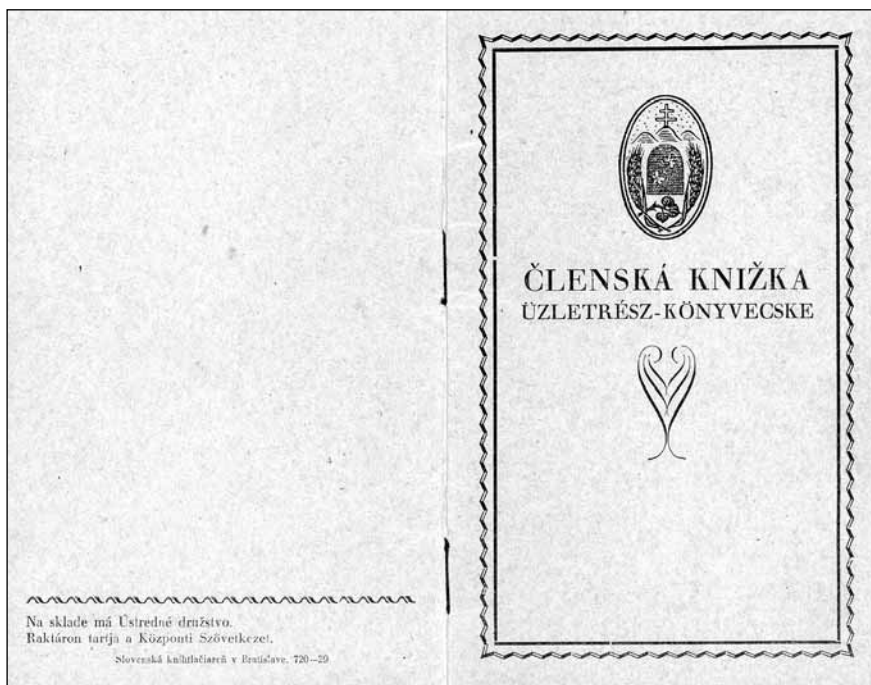

Výstavba predajne potravného družstva, rok 1927

A nemzetiségi megoszlás alakulása (1938-41)					
Vývoj etnického rozdelenia (1938-1941)					
Die Veränderung des ethnischen Bildes der hervorgehobenen Siedlungen (1938-41)					
település	év	összesen	magyar	szlovák	egyéb
Kuntapolca	1938	711	685	22	4
	1941 a.	667	650	7	10
	1941 n.	667	662	--	5
Páskháza	1938	440	437	2	1
	1941 a.	421	416	3	1
	1941 n.	421	417	3	1

Zmeny pomeru maďarských národností

Miestopisný Slovník Československej republiky (B. Chromec) Praha 1935, r. 306 uvádza Kunova Teplica (Kun-Tapolca), Slovensko, 842 ha, 121 domov, 731 obyv, národnosť: 68 čsl., 651 maď., 6 nemeč., 5 žid., vyznanie: 238 rím. kat., 458 ev. a v., 25 ev. ref., 10 izraelitov, úrady v Rožňave, lekár: Plešivec (7 km), pošta, telegraf, želez. Stanica v meste, zliev. žel. Továrň na hospodárske stroje (6d.)

Po rozbití Československej republiky obec Kunova Teplica bola v rokoch 1938 - 1945 pričlenená k Maďarsku. Stala sa hraničnou obcou (hranica so Slovenskom išla medzi Kunovou Teplicou a Štítnikom, kde sa na ceste vybudoval aj hraničný priechod. Obec dostala maďarský názov Kuntapolca.

Práca v závode sa obnovila v roku 1943, keď závod od Zalcera v K. Teplici odkúpil Peringer z Budapešti a zriadil v ňom výrobu piestových krúžkov až do novembra 1944, keď vojnové udalosti znemožnili činnosť závodu.

Stručne sa zmienime o etnických skupinách a iných národnosti žijúcich v Kunovej Teplici.

Každý člen družstva buď si vedomý svojich povinností, ktoré sú:

1. Nakupuj iba v družstve.
2. Nakupuj, pokiaľ môžeš, za hotové, a keď žiadaš tovar na úver, splácaj správne a poctivo.
3. Keď si s tovarom nespokojný alebo máš iné námietky a ponosy, oznam ich zodpovedným činiteľom družstva, najlepšie predsedovi, aby tento mohol sjadnat naprávu a poriadok.
4. Nerozširuj klebety a ochraňuj družstvo proti každému, kto by ho pomlúvami poškodzoval.
5. Zachovávaj usnesenia správy, dozorného výboru a valných zhromaždení a buď účasný na každom valnom zhromaždení.
6. Keď si sa stal členom správy alebo dozorného výboru, nezabudni, že svoju funkciu nesmieš zneužívať k svojmu osobnému prospechu. Dôvera, ktorá ti členovia preukázali, zaväzuje ťa ku konaniam povinnosti poctivo a svedomite v prospech celku.

~

Mint szövetségi tagnak kötelességeid a következők:

1. Csak a szövetségetnél vásárolj.
2. Hacsak lehetőséged, készpénzzel vásárolj s ha hitelre kívánod az árut, úgy rendezesd fizess.
3. Ha az áruval nem vagy megelégedve, vagy ha megjegyzésed és panaszaid vannak, úgy azokat közöld a szövetséget felelős vezetőivel, elsősorban az elnökkel.
4. Ne terjessz pletykát és védd meg a szövetséget azok ellen, akik ragalmazással akarnak a szövetséget nek kárt okozni.
5. Tartsd be az igazgatóság, felügyelőbizottság és a közgyűlés határozatait és vegyél részt minden közgyűlésen.
6. Ha igazgatósági, vagy felügyelőbizottsági taggá választottak, úgy megbízatásodat ne használd fel személyed előnyére. A bizalom — amellyel a tagok megtisztelték — becsületet és őnzetlen munkáidra kötelez az összesek érdekében.

Číslo knižky 9
A könyv száma

**ČLENSKÁ KNIŽKA
ÜZLETRÉSZ-KÖNYVECSKE**

Pán
Demeter István úr

Bydlisko a číslo do mu: *Kun. Teplica*
Lakhely és házzszám:

je členom podpísaného družstva
tagja az aluljegyzett szövetségetnek

(Baziko - Bélyegző)

1011 POTRAVNÉ DROŽSTVO + KUNOVEJ TEPLICE
POTRAVÁRSZÁSI SZÖVETSÉGET KUN. TEPLICA

Drenko Jozef
pokladník — pénztáros

Andriáš
predseda správy — igazgatósági elnök

Prvé správy o Židoch - izraelitoch sú z druhej pol. 19. storočia, ktorí boli obchodníci-krčmári. V roku 1930 boli v K. Teplici 5 Židia. Štatistika z roku 1941 vykazuje: v K. Teplici 9 a v Paškovej 7 Židov - izraelitov. Z obidvoch obcí boli židia transportovaní do pracovných resp. koncentračných táborov.

Cigáni-Rómovia (ich charakteristiku pozri v časti Etnografia) - mali zriadenú osadu pod Veľkým vrchom, boli ev. a v. vyznania. Niektorí sa stali obeťami holokaustu.

Nemci - boli to potomkovia nemeckých baníkov, ktorí sa venovali aj háromníctvu a pracovali aj v železiarni. Domáce obyvateľstvo, ktoré pracovalo s nimi preberalo od nich nemecké názvy náradí, strojových súčiastok. Robotníci sa naučili jeden od druhého ich materinskú reč. Z nemeckých rodov napr. Henz, Selingh, Stromp, Wagner, Uxa, Máhr ...

Prechodom frontu v roku 1944 ustupovali nemecké fašistické vojská aj dolinou Štítnika. Pokiaľ zvláštne jednotky Wehrmachtu ničili v blízkosti fronty že-

lezničnú trať, kládli nepriateľské zadné voje silný odpor z palebných ohnísk vybudovaných v blízkosti osád Pašková a K. Teplica. Mínometné a delostrelecké paľby nepriateľa pred útočiacimi sovietskymi vojskami sa striedali s paľbami sovietskych delostrelcov a mínometníkov. Urputnosť bojov charakterizoval Štefan Labanc: „Obce Paškovú a Kunovú Teplicu takmer zrovnali so zemou... Každý druhý dom bol v troskách, domy horeli, okná boli povybíjané, každý jediný dom bol poškodený... ešte teraz sú tam stopy tých bojov“ (Vojsko historický archív - VO Rožňava 9). Niektorí obyvatelia s rodinami boli schovaní v jaskyni pri závode, ďalší v pivniciach. Jeden zasiahnutý tank bol vedľa cesty z Paškovej do K. Teplice ešte v 60. rokoch.

Po týchto bojoch, ktoré skončili likvidáciou nepriateľského odporu v K. Teplici, Rozložnej a Gočaltove, prenikli sovietske a rumunské jednotky Rumjancevova zboru až do priestoru obce K. Teplica, ktorú oslobodili 23. januára 1945. Proti toku rieky Štítник postupovala aj rumunská 8. jazdecká divízia, ktorej prápor oslobodil aj mesto Štítник. Prechod fronty vyžiadal okrem ťažkých materiálnych strát (zničené domy, kaštieľ, poškodený kostol) aj ľudské obete.

V bojoch v Kunovej Teplici padli vojaci: sovietskej armády 2, Rumuni 20, Nemci 5, Maďari 10, jeden občan pri prechode frontu, padlí občania z obce mimo ČSR 5, celkom teda 45 ľudských obetí. Venujme tichú spomienku padlým. (Golema, A.: Oslobodzovanie južného a stredného Slovenska vojskami II. Ukrajinského frontu. Banská Bystrica 1965 s. 254)

Pôvodný kaštieľ zo začiatku 19. storočia riešený v klasicistickom slohu počas druhej svetovej vojny zničený. Z budovy ostali len obvodné múry (pozri foto) a na čelnej strane fasády zvyšky klasicistickej štukovej úpravy. Neskôr ruiny boli zbúrané a na mieste postavený rodinný dom. Klasicistická upravená fasáda ev. a v. kostola bola pri prechode frontu tiež silno poškodená.

Kunova Teplica od roku 1945 bola znovu včlenená do ČSR.

Po oslobodení v r. 1945 úradný názov obce bol Kunova Teplica (do r. 1948) sa používal aj maďarský názov Kun-Tapolca, od r. 1948 už len Kunova Teplica.

Obec bola začlenená do Gemersko-malohontskej župy, okres Rožňava, kraj Košice do roku 1960, potom okres Rožňava kraj Východoslovenský.

Od roku 1945 boli predsedovia správnych komisií Ján Ivanec a Ján Šestina. Potom nasledovali tajomníci a predsedovia národného výboru. Tajomníci boli: Vojtech Hruška, Štefan Gloček, Alžbeta Bogdanová, Ondrej Bárczy, Zoltán Gérecz. Predsedovia národného výboru boli: Štefan Iček, Ladislav Kupec,

Kaštieľ zničený počas 2. svetovej vojny (1957)

Ladislav Bradáč, Alexander Labina, Jozef Horváth, Štefan Dono. Starostom obce od roku 1990 je Štefan Dono.

JRD založené v roku 1949 ako II. typ družstva, ale v tom istom roku družstvo rozpadlo. Znovu založené bolo na jeseň 1958. Spoločne začali hospodáriť od roku 1959. Prvým predsedom bol za obdobie 1958 - 1959 Demeter Vojtech. Ďalším predsedom za roky 1960 - 1964 bol Dono Ján. Po ňom nastúpil do funkcie predsedu Danielis Vojtech, ktorý bol predsedom do roku 1972, kedy družstvo bolo zoskúpené do JRD Červená hviezda so sídlom v Plešivci. V roku 1981 družstvo bolo pričlenené do JRD Gočaltova a patrí tam aj doteraz.

Základné fakty o poľnohospodárskom družstve

Ako už bolo uvedené, jednotné roľnícke družstvo II. typu bolo založené v roku 1949, ale v tom istom roku družstvo sa rozpadlo. Pokusy zo strany ONV a MNV o znovu založenie družstva boli, no roľníci vstupu do družstva odolávali. Pracovne aktívni odišli pracovať do priemyselných závodov v mieste a do

blízkeho okolia. Agitácia o znovu založenie družstva sa však pokračovalo a družstvo v roku 1958 bolo znovu založené. Spoločne začali hospodáriť od 1. januára 1959. V obci neboli žiadne kapacitné stavby a tak sústredenie zvierat nemohlo byť prevedené. Hneď na jar 1959 sa pristúpilo k výstavbe kravína pre 96 ks dojníc.

Práce na úseku rastlinnej výroby, poľné práce prevádzalo brigádne stredisko Strojnotraktorovej stanice v Rožňave, ktorá bola zriadená v mieste aj pre okolité novu založené družstvá.

Nedostatok manuálnych pracovníkov tak v živočíšnej, ako aj v rastlinnej výrobe bolo čiastočne odstránené zorganizovaním brigád z miestneho závodu, ako aj ostatných obyvateľov obce, ktorí pracovali v okolitých závodoch.

Prvým rokom spoločného hospodárenia výsledky boli slabé. Slabé hektárové úrody výrobkov rastlinnej výroby boli nasledovné:

<i>Pšenica</i>	<i>17,9 q z 1 ha</i>	<i>Jačmeň</i>	<i>14,7 q z 1 ha</i>
<i>Raž</i>	<i>11,0 q z 1 ha</i>	<i>Kukurica</i>	<i>4,1 q z 1 ha</i>
<i>Cukrová repa</i>	<i>230,0 q z 1 ha</i>	<i>Zemiaky</i>	<i>67,3 q z 1 ha</i>
<i>Seno z lúk</i>	<i>29,5 q z 1 ha</i>	<i>Viacročné krmoviny</i>	<i>33,3 q z 1 ha</i>

Podobne to bolo aj v živočíšnej výrobe. Hospodárske zvieratá boli umiestnené roztrúsené v maštaliach členov. Priemerná dojivosť mlieka od jednej dojnice bolo za rok 1959 1.251 litrov. Odstav prasiat od 1 prasnice bolo 1,4 prasiat. Ostatné výroby resp. váhové prírastky zvierat sa nesledovalo. Na konci roka ich váhy boli stanovené odhadom.

Koncom roka sa previedlo sústredenie hovädzieho dobytku včítane dojníc do novopostaveného kravína. Ošipané boli sústredené až v prvom polroku 1960 postavením A typickej ošipárne z drevených podvalov železničných a dosák.

Pri bilancovaní výsledkov hospodárenia za rok 1959 jednotné roľnícke družstvo hospodársky rok 1959 ukončilo prerozdelením hospodárením, t.j. preplatkom. Výročná členská schôdza za rok 1959 bola zadržaná dňa 27. februára 1960. Na tejto schôdzi bol zvolený prítomnými členmi nové predstavenstvo družstva, nakoľko staré predstavenstvo odstúpilo.

Novozvolení hlavní funkcionári boli vybrané z miestneho závodu na kádrové posilnenie družstva. Členovia družstva jednohlasne zvolili týchto členov: za predsedu bol zvolený Dono Ján, za agronóma Danielis Vojtech a za zoo-

technika Orbán Ján. Novozvolení funkcionári predsavzali, že výsledky sa musia zlepšiť, no nepočítali s tým, že brigádne strediská budú zrušené a niektoré traktory a mechanizačné prostriedky budú musieť prekúpiť od STS. Ďalším nedostatkom bolo nedostatok manuálnych pracovníkov, ako sú dojičky a krmiči v živočíšnej výrobe. Nedostatok pracovníkov vedenie družstva sa snažilo odstraňovať nákupom mechanizačných prostriedkov, ako sú kosačky, rezačky a iné mechanizačné prostriedky pre živočíšnu výrobu.

V októbri 1960 získalo vedenie nového účtovníka v osobe Elemíra Mušinského, ktoré uvoľnili pre družstvo Slavošovské papierne.

Pričinením nového vedenia, ako aj členov družstva bolo zbadať, že výsledky hospodárenia sa zlepšujú. Rok 1960 bol uzatvorený so ziskom a družstvo vyplácalo doplatky na každú pracovnú jednotku po 3,- Kčs. Ďalším úspechom bolo v roku 1960, že bola prevedená kolaudácia kravína, rekonštrukcia sýpky pre 15 vag. obilia a elektrifikácia hosp. Dvora. Taktiež boli vypracované projekty na stavbu mostovej váhy, kurína pre 500 nosníc.

Vedenie družstva ako aj členovia pochopili, že len výstavbou kapacitných a ostatných stavieb ako aj nákupom mechanizačných prostriedkov môžu napredovať a upevňovať.

V roku 1961 boli dokončené stavby mostovej váhy, kurína a A typickej ošipárne v hodnote 186 tis. Kčs. V ďalšom roku 1962 družstvo zadalo vypracovanie projektu na výstavbu matečníka pre 50 ks prasníc, pre odchovňu mladého dobytká OMD T2-02 pre 110 ks mladého dobytká a silážjamy pre 20 vag. silážnej hmoty.

V roku 1963 dokončila sa stavba dreveného senníka pre 12 vag. sena v hodnote 22 tis. Kčs. V roku 1964 a 1965 boli dokončené stavby Matečníka, OMD T2-02 a silážnej jamy v hodnote 730 tis. Kčs.

V roku 1966 sa ukončila stavba vodovodu pre hosp. dvor a sušiarne na kukuricu v hodnote 281 tis. Kčs. V roku 1968 previedla sa výsadba ovocných stromov a melioračná stavba teplého potoka v hodnote 62 tis. Kčs. V roku 1969 sa previedol nákup rodinného domu pre pastierov, výstavba garáže pre 12 traktorov, dielne, soc. miestností a kôlne na stroje, a taktiež sa previedlo oplotenie hospodárskeho dvora. Ako posledná stavba na samostatnom družstve bola výstavba senníka VSU pre 20 vag. sena v hodnote 448 tis. Kčs.

Hodnota zákl. Mechanizačných prostriedkov v roku 1960 bolo 293 tis. Kčs a koncom roku 1972 - 864 tis. Kčs.

Ukazovateľ	rok 1960	rok 1965	rok 1970	rok 1972	Index 72/60
Celk. výmera poľ. pôdy v ha	338	358	295	296	87,6
z toho orná pôda v ha	144	154	155	152	105,6
Finančné ukazovatele v tisíc Kčs					
Hrubá poľ. prod. v tis. Kčs	633	873	1.284	1.109	175,2
z toho hrubá rast. prod.	358	195	550	481	134,6
z toho hrubá živ. prod.	275	678	734	628	228,4
Trhová poľnohos. prod.	301	511	1.070	1.036	344,2
z toho z rast. výroby	112	93	132	140	125,0
z toho zo živoč. výroby	189	418	918	896	474,1
Tržby spolu z poľ. výr.	579	568	1.504	1.296	223,8
Materiálové náklady	194	495	760	726	374,2
Mzdy a odmeny	280	281	493	461	164,6
Hodnota prac. jedn. v Kčs	11,48	13,66	19,60	pev. odm.	
Počet prepoč. pracovníkov	36	35	38	35	97,2
Hosp. výsledok zisk v tis. Kčs	+ 109	+ 206	+ 198	+ 106	97,2
Stavy hosp. zvierat					
Hovädzí dobytok v ks	126	168	208	229	181,7
z toho kravy v ks	37	59	44	--	
Ošípané spolu v ks	116	147	--	--	
z toho prasnice v ks	18	16	--	--	
Výroba mlieka v lit.	45.289	94.247	108.508	--	
Výroba mäsa HD v q	130,80	205,70	338,31	491,24	375,6
Výroba mäsa ošíp. v q	54,15	129,82	--	--	
Hektárové výnosy obil. v q					
Pšenica	14,33	18,90	19,50	19,20	134,3
Jačmeň	20,28	13,20	20,60	17,00	83,7
Kukurica	16,66	--	18,10	25,40	153,-
Hrub. poľ. prod. na 1 ha p. p Kčs	1.873	2.439	4.338	3.747	200,-
Tržby z výr. činn. na 1 ha	1.713	1.587	5.081	4.378	255,6
Mat. nákl. na 1 ha p. p v Kčs	573	1.382	2.568	2.453	428,1
Mzdy na 1 ha poľ. pôdy v Kčs	828	787	1.665	1.557	188,0
Zisk na 1 ha poľ. pôdy v Kčs	322	575	669	358	111,2
Na 100 Kčs mat. nákl. prip. HPP	306	567	592	655	214,1
Na 100 Kčs mat. n. prip. trž. VČ	335	871	505	560	167,2
Na 100 Kčs miezd prip. HPP	442	322	386	416	94,1
Na 1. prepoč. prac. prip. HPP	17.583	24.943	33.789	31.686	180,2
Na 1. prepoč. prip. tržby VČ	16.083	16.229	39.579	37.029	230,3
Na 1. prepoč. pri. roč. odmena	7.778	8.029	12.974	13.171	169,3

Hodnota zákl. prostriedkov, zásob a stav fondov jednotlivých rokoch

Ukazovateľ	tis. Kčs 1960	tis. Kčs 1965	tis. Kčs 1970	tis. Kčs 1972	Index 72/60
Zákl. prostriedky nad. ceny	776	1.860	3.125	3.684	474,7
z toho budovy a stavby	483	1.198	2.372	2.820	583,9
z toho stroje a zariadenie	293	662	753	864	294,9
Odpisy zákl. prostriedkov	196	500	1.051	1.203	613,8
Zásoby spolu	237	296	610	556	234,6
z toho materiál na sklade	63	188	278	210	333,3
Zvieratá	423	624	835	927	219,1
Obratový fond	403	1.069	999	1.059	262,8
Rezervný fond	40	51	506	556	1039,0
Fond. kult. a soc. potrieb	20	22	1	22	110,0
Bankové úvery spolu	711	1.278	360	258	36,3
Z toho investičné úvery	711	1.278	360	258	36,3

Rozbor hospodárenia za rok 1960.

Zlava: E. Janečko, Jozef Drenko, Ján Dono

Jednotné roľnícke družstvo od založenia malo v chove tieto zvieratá, dojnice, jalovice, výkrm hovädzieho dobytku, prasnice, výkrm ošípaných a chov sliepok. Takáto výroba bola nerentabilná a chovy niektorých zvierat boli postupne zrušené a bol ponechaný len chov výkrmného hovädzieho dobytku. Dôsledkom zrušenia horeuvedených chovov sa zlepšilo aj zabezpečenie manuálnych pracovníkov. Pri dobrých hospodárskych výsledkoch družstvo dostatočne dotovalo svoje fondy výrobné a od roku 1966 začalo vyplácať nemocenské dávky a detské prídavky zo sociálneho fondu.

V roku 1969 sa družstvo stalo družstvom s vyššou úrovňou hospodárenia.

Od roku 1970 družstvo zrušilo odmeňovanie na pracovné jednotky a zaviedlo odmeňovanie podľa výkonových noriem, ktoré boli vypracované na základe vzorových výkonových noriem na miestne podmienky, ako v rastlinnej tak i v ostatných výrobných odvetviach.

Dobré hospodárske výsledky boli dosahované aj v nasledujúcich rokoch. V roku 1972 sa začalo hovoriť o vytvorení väčších výrobných družstiev spojením obcí rovnakými výrobnými podmienkami. Zo strany okresných orgánov bol daný návrh na zlúčenie týchto obcí: Plešivec, Gemerská Hôrka, Pašková, Meliata a Kunova Teplica.

Chvilka oddychu pri zbere úrody.

Majetkové prínosy do zlúčeného družstva z jednotlivých bývalých družstiev

Uvedené údaje sú v Kčs na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy

Ukazovateľ	Gem. Hôrka	Kun. Teplica	Meliata	Plešivec	Pašková	JRD ČH Pl.
Zákl. prostr. spolu	10.367	12.280	10.297	10.815	10.936	10.772
Zásoby a mat. na sklade	853	700	526	292	792	543
Zvieratá	2.937	3.090	3.049	1.898	3.521	2.589
Pohl. a peňaž. prostr.	325	1.483	190	313	1.093	502
Úvery bankové celkom	3.674	860	1.733	2.901	1.046	2.518
z toho investičné	2.259	860	1.139	2.901	1.046	2.097
Fond kul. a soc. potrieb	1	73	---	---	3	10
Obratový fond	3.273	3.530	2.673	2.096	3.448	2.718
Rezervný fond	293	1.853	653	572	1.846	758
Poľnohospod. pôda v ha	735	300	551	1.359	299	3.244

Ďalší návrh bol zo strany družstevníkov Gočaltova a niektorých družstevníkov kunovoteplických na zlúčenie obcí Gočaltovo, Kunova Teplica, Rozložná a Pašková. Tento návrh však neprešiel.

1.1.1973 bolo vytvorené nové družstvo podľa návrhu okresných orgánov a to s názvom Jednotné roľnícke družstvo Červená hviezda so sídlom v Plešivci.

Zlúčené družstvo začalo hospodáriť na 3.244 ha poľnohospodárskej pôde, z toho orná pôda činila 1.292 ha t.j. zornenie, 39,8 %.

Na ustanovujúcej členskej schôdzi boli zvolení vedúci pracovníci družstva. Boli to nasledovní: Farkas Štefan - predseda, Mušínský Elemír - hlavný ekonóm, Molnár Ladislav - hlavný mechanizátor, Elek Beta Štefan - hlavný agronóm, Molnár Mikuláš - hlavný zootechnik.

Začiatocné ťažkosti, ktoré prišli pri zlučovaní, hlavne neisté názory na jednotlivých hospodárskych dvoroch rozplynuli. V priebehu prvého štvrtroka boli vypracované technicko-organizačné opatrenia na zabezpečenie výroby zlúčeného družstva, konkrétnymi úlohami pre jednotlivých pracovníkov na hospodárskych dvoroch, ako i pre hlavných technikov na správe družstva, ale i ostatným riadiacim pracovníkom.

Správnosť kroku zlúčenia malých hospodárstiev v rámci koncentrácie sa prejavila vo všetkých oblastiach. Postupne sa previedlo vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry družstva, systémom vnútropodnikového riadenia.

Členky JRD spoločne k voľbám.

Hospodársky dvor poľnohospodárskeho družstva v r. 1972

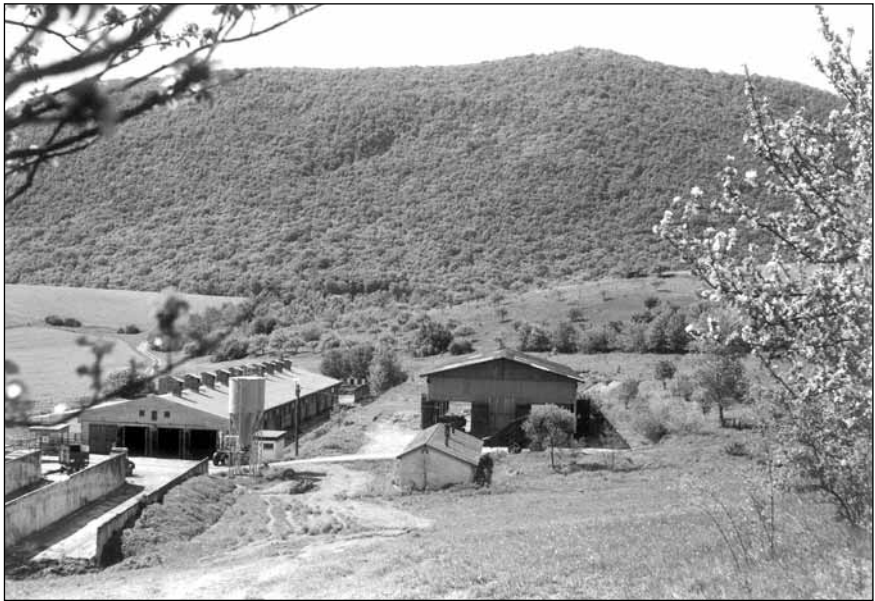
Štruktúra osevu do roku 1980 bola nasledovná: (v priemere) zrniny 58,8 %, zemiaky 1,4 %, olejniný 5 %, krmoviny na ornej pôde 31,6 %, zelenina 1,6 %, ostatné plodiny 1,6 %.

Stavy hospodárskych zvierat do roku 1980 v priemere boli nasledovné: hovädzí dobytok spolu 1.850 ks, z toho dojnice 650 ks, ošípané 1.650 ks z toho výkrm ošípaných 1.600 ks, prasnice 50 ks, ovce spolu 2.500 ks z toho bahnice 550 ks, výkrm kurčiat 6.000 ks.

Hospodárske výsledky zlúčeného družstva boli zo začiatku nevyrovnané. Nevyrovnané výsledky boli zapríčinené jednak nedodržaním agrotechnických termínov, nedostatočnou chemickou ochranou, častými povodňami zapríčinená riekami Slaná, Štítnický potok a Muráňka, a taktiež výkyvmi počasia, bezsnehové zimy, horúčavy.

Tieto nedostatky sa však postupne odstraňovali. V roku 1977 boli pričlenené družstvá Gombasek, Slavec a Vidová a v roku 1981 bola vyčlenená Kuno-va Teplica a pričlenená ku JRD Gočaltovo.

Postupne boli regulované na území družstva rieky Slaná, Štítnický potok

Hospodársky dvor poľnohospodárskeho družstva v r. 2000

a čiastočne aj Muráňka. Rozoraním nekvalitných lúk sa postupne orná pôda presunula do bývalých záplavových území. Zlepšili sa hektárové úrody u husťosiatych obilovín, tak iste u krmív na ornej pôde. Zlepšením krmovínovej základne sa zlepšili aj hospodárske výsledky v živočíšnej výrobe. Taktiež sa postupne prevádzalo odvodňovanie pozemkov a rekultivácie. Napriek týmto prevedeným úpravám hospodárenie družstva malo aj naďalej výkyvy.

Po pričlenení katastrálneho územia do JRD Gočaltova, živočíšna výroba na hospodárstve v Kunovej Teplici sa skladala z chovu hovädzieho dobytku vo výkrme a z chovu prasníc. Uvedené chovy boli postupne likvidované, napriek tomu, že na hospodárstve bola vystavaná nový maštal' pre 500 ks výkrmového hovädzieho dobytku. V roku 1994 bola živočíšna výroba úplne zastavená až do roku 1998, keď maštal' pre 500 ks výkrmového dobytku bola prestavaná pre dojnice a aj boli dojnice ustajnené.

Po prevedenej regulácii Štítnického potoka boli prevedené rekultivačné a odvodňovacie práce v údolí potoka a postupne lúky boli rozorané a bolo začaté pestovanie rastlinných výrobkov.

V roku 1998 bola zastavená výroba rastlinných výrobkov na honoch Domb, Papharaszt, Útközi, Nyírjes, Oldalföld, Szkalica a Keresztfölött. Tieto pozemky boli v nevyhovujúcom stave nakoľko od roku 1973 boli zanedbané pozemky prevedené do pastvy.

Poľnohospodárske družstvo v rámci k.ú. v Kunovej Teplici obhospodaruje 398,8 ha poľnohospodárskej pôdy z ktorej tvorí orná pôda 232,8 ha t.j. 58,38 %. Záhrady a ovocný sa 1,24 ha t.j. 0,31 %, jedná sa o exentívny ovocný sad. Lúky 76,7 ha t.j. 19,23 % sú dvojkosné s priemernou produkciou 4 tony / ha slamy. Pasienky 88,06 ha t.j. 22,08 %- celá výmera sa spása, priemerná produkcia sena je 2,2 t/ha. K.ú. Kunova Teplica z krajinného priestoru Plešivská planina obhospodaruje 56 ha pasienkov.

Na hospodárskom dvore juhozápadne od intravilánu živočíšna výroba zameraná na výrobu hovädzieho mäsa / vyše 400 kusov výkrmu hovädzieho dobytku je voľne ustájených na podstielke v novej VHD.

Rozvoj obce

Kunova Teplica prešla za posledných 30 rokov rozsiahlym vývojom. Postupne sa vybudovali cesty, elektrická sieť, vodovod, chodníky, materská škola, mosty, družstevné byty a okolo 50 rodinných domov. Svojpomocná výstavba kultúrneho domu (kde je aj Obecný úrad). V roku 1988 sa zabezpečila výstavba športového areálu (pozri v časti šport). Predajňu potravín a priemyselného tovaru a opravu štátnej cesty na úseku Plešivec-Štítník. Odovzdalo sa do užívania 5 IBV a 32 bytových jednotiek KBV. Bola prevedená kompletná rekonštrukcia kostola.

Vodné hospodárstvo - obec K. Teplica je priemyselno-poľnohospodárskou obcou. V obci je závod a poľnohospodárske družstvo. V súčasnosti má obec vlastný vodovod, ktorý zásobuje vodou miestny vodovod v obci. Vodojem o objeme 1 x 150 m³ vody (324 m. n m.). V súčasnosti plne postačuje na krytie potreby pitnej vody v obci.

Výstavba vodovodu v obci v r. 1969

Komplexná rekonštrukcia siete el. energie v obci v r. 1961

Výstavba kultúrneho domu v obci v r. 1979-1986

V rámci ekologického programu obce sa zabezpečila výstavba kanalizačného zberača s biologickou čistiarnou odpadových vôd. V roku 1988 obec bola ocenená čestným uznaním I. stupňa Vládou SSR. V roku 1999 bola odovzdaná do užívania impozantná budova domu smútku. V roku 2003 bola ukončená plynofikácia obce. Od roku 1994 v obci je v prevádzke tel. vysielateľ, ktorý rozširuje príjem terestriálne prijímaných TV staníc z 5 na 7 (STV 1, STV 2, MTV 1, MTV 2, RTL Klub, Markíza, Duna TV)

Základné informácie o obci (r. 2006):

Obec Kunova Teplica, Obecný úrad Kunova Teplica č. 127, PSČ 049 32
Počet stálych zamestnancov: 7, Starosta obce: Štefan Dono, Zástupca starostu: Ing. Viktor Mezei, Poslanci: Helena Balázsová, Ján Demeter, Oskar Drenko, Ján Lalik, Ondrej Mihal, Ján Ragyina, Ekonomka obce: Jana Durančíková
Počet obyvateľov: 658 (336 žien, rómovia 280), Počet nezamestnaných: 36% z ekonomicky činného obyvateľstva, Počet trvalo obývaných domov: 203, neobývaných 10, Turistická ubytovňa (bar 30 stoličiek): štadión TJ KOVO, počet lôžok 20, Pohostinstvá: Centrum 20 stoličiek, COOP Jednota 20 stoličiek, Potraviny: U Soničky, Bufet pri SMZ, COOP Jednota

Kultúrny dom - nový, postavený v r. 1979-86

Požičovňa športových potrieb. Predajňa priemyselného tovaru. V súčasnosti nie sú v obci zdravotnícke a lekárske služby ani polícia. Vodné zdroje - kapacity dostatočné s rezervou, technický stav dobrý. Plynofikácia v stave pripravenosti roku 2000. Počet domov napojených na vodovod 200 (dĺžka siete 3,9 km), kanalizácia 95 domov (dĺžka siete 2,9 km), dĺžka miestnych komunikácií 3,4 km stav dobrý, zásobovanie elektrickou energiou dobré. Kataster obce - celková rozloha 842 ha, z toho lesy 133, poľnohospodárska pôda 457 ha, z toho orná 331 ha, trvalé porasty 15,8 ha, vodné plochy 23 ha, zastavané plochy 23,48 ha. Súčasť Slovenského krasu (CHKO) možnosti turistiky aj na Plešiveckú planinu.

Z programu obnovy dediny stručne vyberáme: v obci sú rovnomerne zastúpené funkcie - obytná a výrobná. Cez obec ide cesta II/587 napojená na cestu I/50 a železničná trať č. 416 na hlavný ťah č. 410.

Obec Kunova Teplica bola založená ako radová cestná dedina. Kolmo na hlavnú os (cesty II/587) sú komponované 4 vedľajšie osi východ - západ cesta k cintorínu, k vodojemu, k rómskej osade a k materskej škole. Paralelne s hlavnou urbanizačnou osou prebiehajú 2 vedľajšie sever-južné osi. Centrum obce - lokalizácia: obecný úrad, kostol (ev. a v.), obchodná vybavenosť, školstvo, po-

Kultúrny dom - starý, r. 1980

hostinské služby a navrhovaná pošta. Na južnom okraji obce je športová vybavenosť. Excentricky od obce na jej juhovýchodnom okraji je lokalizovaný strojársky závod SMZ Kunova Teplica, s.r.o., obytný blok s 32 bytovými jednotkami a zdravotné stredisko. Tu sa navrhuje vybudovať rekreačný areál s rybníkom a sezónnou reštauráciou. Individuálna bytová výstavba sa navrhuje na predĺžení vedľajšej severojužnej osi.

Občianske vybavenie - materská škola, kultúrny dom, knižnica, obradná sieň, športový štadión, maloobchodné a stravovacie zariadenia a Dom smútku. Vodovod a kanalizácia už bola spomenutá. Elektrická energia v súčasnosti je vykonávaná odberom z vysokého napätia 22 000 V z distribučnej siete linky č. 232 spájajúcej Rožňavu s Jelšavou, ako výbežkové vedenie. Pre prípad zabezpečenia výpadku elektriny vlastní výrobný závod pre vlastnú spotrebu náhradný zdroj elektriny o výkone 50 k VA. Telekomunikačné spojenie - cez Štítik-Rožňava, uloženým zemným kábelovým vedením.

Železničná stanica v r. 2000

Starosta Š. Dono víta Mikuláša Dzurindu - ministra dopravy SR pri príležitosti 100. výročia založenia železničnej dopravy v SR v r. 1994 na trati Plešivec - Slavošovce

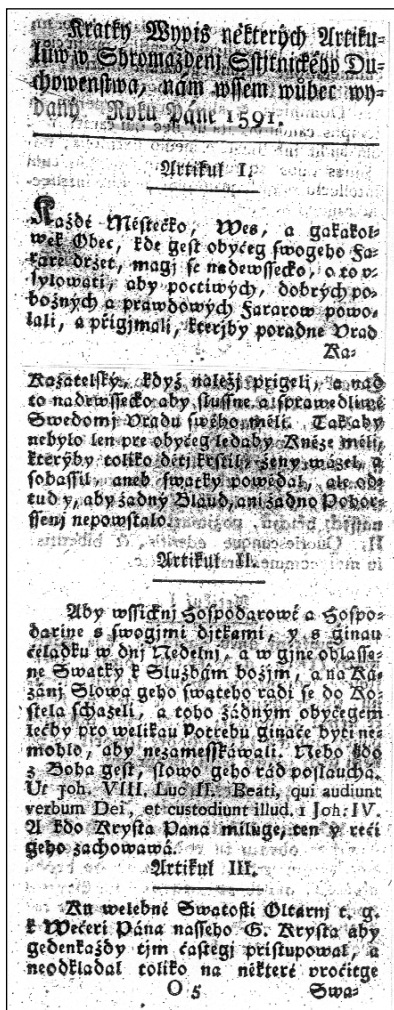
III. KAPITOLA

Kultúra

Cirkev - duchovná veľmoc storočí. K. Teplica cirkevne spočiatku patrila pod Plešivecké panstvo. V Plešivci rím. kat. gotický kostol, kláštor a hrad dali postaviť Bebekovci okolo roku 1320. Plešivec získal mestské práva v r. 1328. Okolo r. 1400 tu postavili aj kaplnku (epitaf Ladislava Bebeka z r. 1401). Medzi najstaršie gotické kostoly pri K. Teplici patrí kostol v Štítniku zo 14. storočia - je národnou kultúrnou pamiatkou s gotickými nástennými maľbami. Ako mesto sa spomína v r. 1328, kde od r. 1432 bol aj vodný hrad.

V pápežskom desiatkovom súpise z r. 1332 sú uvedené farnosti: v Plešivci, Štítniku, Roštári, Jelšave, Brzotíne, Rožňave a i. K. Teplica bola zrejme filiou Štítnika.

V období reformácie v 16. storočí väčšina obyvateľstva prestúpila na ev. aug. cirkev. Zachované sú artikuly zo Štítnika písané slovensky z roku 1591. K. Teplica patrila medzi filie matkocirkvi v Štítniku. O výstavbe prvého kostola v K. Teplici ani o zemepánskej kaplnke nemáme archívne dokumenty. Listinné pramene uvádzajú vznik samostatného ev. aug. cirkevného zboru v roku 1609, iné až príchodom prvého známeho kazateľa v r. 1619.

Antiftites Sacrorum E- vangelicorum apud Kun-Toplo- czenfes.

I. Johannes Scher- | 1613 tranfit, hic vero
mier, Hybenfis, anno | ad K. Taplocz transla-
1609 Pastor Felfö - Sa- | tus, anno 1619 hic fuit.
jojenfis, unde Baradnam | 2. Georgius Lany,
K 5. San-

<p>S. Gömör difceffit.</p> <p>11. Stephanus Bod-
zay, Caftriferreo Kol-
thenfis, anno 1720 ordi-
natus, tranfit ad Ofgyan
anno 1743.</p> <p>12. Andreas Vieto-
ris, anno 1724 ordina-
tus, hic 1756 deceffit.</p> <p>13. Martinus Lau-
tsek, ab anno 1756-1761.
14 J. Cafparus Reifz,
ab anno 761 - 1766
dein translatus ad To-
porocz.</p> <p>15. Iohannes Tr-
fztyenenfzky, venit ex
R Brezo 1766 anno
1770 translatus ad Kle-
nocz.</p> <p>16 Andreas Koflut,
ab anno 1770- 1784.</p> <p>17. Iohan. Schullek,
anno 1785 venit, anno
1779 difceffit, ad Nyir-
egy haz.</p> <p>18. Ioh. Trfztyen-
ky rediit 1790-1797,
mortuus.</p> <p>19. Stephanus Pe-
kar, ex Pädagogio Cset-
nek venit 1797.</p> | <p>S. Crucenus, anno
1620 Pastor Derecki-
enfis, porro K. Toplo-
czenfis anno 1624- 1632.</p> <p>3. Nicolaus Kar-
ponenfis, anno 1624 Pa-
ftor Hafkutienfis, K.
Taploczenfis vero ab
1632 - 1638.</p> <p>4. Petrus Blafy,
prius pastor Bejenfis,
poftea K. Taploczenfis
1639 - 1641.</p> <p>5. Mofes Regis Pred-
miienfis, Pastor hujas
ab anno 1641- 1645.</p> <p>5. Iacobus Szenti-
vanyi ab anno 1648-
1653. hinc ad Hafkut
difceffit.</p> <p>7. Ifacus Holius,
1653.</p> <p>8. Andreas Kon-
csek, Thuroczienfis,
1753 & feq.</p> <p>9. Georgius Wen-
drinzky 1697-1708, quo
hinc difceffit.</p> <p>10. Stephanus Do-
rok, Ofgyanienfis, anno
1711 ad hanc Ecclefiam
ordinatus, anno 1719 ad</p> |
|---|---|

Zoznam ev. a v. farárov v K. Teplici od r. 1619

Satis humanis exempto plurimum Venerando
 Clagisfimo nec non Doctissimo Domino JOHANNI
FIFTYENSKY, facram Ministerii prouinciam
 nactus sum ego Stephanus Pekár, Rosnauia
 Gomöriensis; qui studiis, et humanioribus et altioribus
 in Ludo Eperensi absolutis, ad Pedagogium Cretneken-
 se pro Docente euocatus eram; inde us oriente altero
 anno, per Huzatem I. Ecclesiam die 28 May cum Probato-
 rico Sermone, huc accessit; confestimque Eperse num-
 comitibus Penultiori ac Groso Dno Ludouico Ceekus Ju-
 ore, pro tunc Ecclesie Vnproctore, et ~~Pellat~~ Dno Samue-
 le Wictoris misit, per Superattendentem, Reuerendis-
 simum Dominum Samuellem Nicolay, die 1 Junij, rite
 examinatus, et sacro ordine initiatus; per Reuerendum
 vero Joannem Molitoris, Rosnauiensium V. D. Ministerum
 Eiusdem, quippe Feria Secunda Pentecostes introdu-
 ctus sum. 1796 H. Szapoczn. 10 Junij 1797.

Stručné životopisné údaje Štefana Pekára ev. a. v. farára

Anno eodem, sequentia percipi in diuisione cum relictis Viduae
Ma. Fiftyenskyanae.

1, Ex procreatione anni Eiusdem:

- a) Soenium plus vno Annuo per relictam Viduam.
- b) Formentum:
 pro insemminatum vernali: 5 Libulos Auend. et 2 pex en-
 tot. quot Vidua: f. Libulum;
 pro insemminatura Autumnali: 6 Libulos Seligimie, insuper
 tantum ut Vidua 2 1/2 Libulum

2, Ex Salario Annuali; in ore parato 40. #flor.
 et Conspatione: 15 Aut. Auend.; 13 3/4 Seligimie; 3 1/2 Brici.
 in Summa 50 Libulos. 9407.
 Szapoczn. H. Szapoczn. d. 21. Nov. 1797.

Stephani Pekár #flor.
 #flor.

Vdovský farársky dôchodok z roku 1797

Kunova Teplica - cirkevný zbor v Gemerskom senioráte vznikol koncom 16. storočia (1582). Kostol z roku 1805. Filiálka: Plešivec

Uvedieme prehľad pôsobenia ev. a v. c. farárov v Kunovej Teplici:

1. Ján Schermeier - pochádzal z obce Hybe, bol pastorm v Hornej Slanej (1609), Baradle (1613) do K. Teplice prišiel v r. 1619 a tu pôsobil do roku 1624.
2. Juraj Lány, za farára bol inštalovaný v r. 1620 v Drienčanoch, pastorm v K. Teplici bol v r. 1624 - 1632.
3. Mikuláš Karponensis - do r. 1624 pôsobil v Hárskútu, potom v r. 1632-1638 v Teplici.
4. Peter Blasy - spočiatku bol učiteľom v Gemeri (1617), pastorm v Behynčiach, od r. 1639-1641 pôsobil v Teplici.
5. Mojžiš Regis - Kráľ, rodák z Predmiera, učiteľ v Gemeri, farár v Gemerskej Panici, pastorm v K. Teplici bol v r. 1641-1645, potom odišiel do Balogu.
6. Jakub Szentiványi, pôsobil v K. Teplici v r. 1648-1653, keď odišiel do Hárskútu.
7. Izák Holius - tu pôsobil len rok (1653) bol synom ev. farára z Betliara
8. Andrej Koncsek - Thuroczyensis pôsobil v K. Teplici po roku 1653 (údajne vyše 40 rokov).
9. Juraj Wendrinszky v K. Teplici úradoval v r. 1697-1708 (ďalší farár v r. 1710 -1711 sa stal obeťou epidémie moru).
10. Štefan Dorok - prišiel z Oždian r. 1711, tu bol kazateľom do r. 1719 keď odišiel do obce Gemer.
11. Štefan Bodzay, pôsobil tu v r. 1720-1743.
12. Andrej Vietoris - farárom bol od r. 1724, v K. Teplici pôsobil od r. 1743 do r. 1756. Jeho syn Ján Vietoris rodák z K. Teplice skončil univerzitu v Jene v r. 1758-1759.
13. Martin Lauček (Lautsek) - cirkevný spisovateľ tu pôsobil v r. 1756-1761.
14. J. Gasparus Reisz, tu pôsobil v r. 1761-1766, potom odišiel do Toporca.
15. Ján Trshtyenzsky - prišiel z Rim. Brezovej (1766), preložený r. 1770 do Klenovca.
16. Andrej Kossut - tu úradoval v r. 1770-1784.
17. Ján Schullek - prišiel do K. Teplice r. 1785, nové matriky viedol od r. 1787,
18. Ján Trstyenzsky - znovu prišiel do K. Teplice v r. 1790, tu úradoval do r. 1797.
19. Štefan Pekár - cirkevný historik, pôsobil na pedagogickom inštitúte v Štítniku. V K. Teplici bol farárom v r. 1797-1806, keď odišiel do R. Soboty. Za jeho pôsobenia v K. Teplici bol v r. 1804-1805 postavený nový kostol aj s vežou.

20. Ján Szigethy (1807-1811)
21. Štefan Frideli (1811-1824)
22. Michal Baltzer (Balczer) 1826-1830 - zomrel r. 1830
23. Juraj (Grégorius) Mispál (manželka Juliana Radványi) pôsobil v r. 1830-1837
24. Ladislav Jeszenszky (1834-1844)
25. Mark Bodnický (1844-1860)
26. Lajos Palovics (Pálovics) 1860-1904
27. Samuel Dendely (1904-1935)
28. Dr. Béla Ivanics (Ivanič) 1937-1948
29. Ján Baltazár (1935-1937 a 1948-1953)
30. Pavol Sopócy (1953-1970)
31. Zoltán Száraz
32. Ján Vecan (1996-1997)
33. Andrea Trencsényiová
(*Farári podľa Evanjelickej encyklopédie Slovenska (zost. Petrík, B. a kol.) Bratislava 2001, s. 185*).

Mená kantorov: Greczár János, Greczár Lajos, Demeter László, Drenko József, Bódis László

Cirkevné matriky

Kunova Teplica (okr. Rožňava) ev. a v. farský úrad, farský obvod Kunova Teplica. Matriky:

- I. zväzok: pokrstených 1787-1867
- sobášených 1787-1867
- zomretých 1787-1867

II. zväzok: rodná, sobášna a úmrtná matrika ev. a v. 1868 - 1895, pozn. úmrtná je vedená do roku 1911. Matriky do roku 1839 a 1842 sú vedené latincky potom maďarsky. Od r. 1868 sa v matrikách nachádzajú sporadické záznamy z obce Jelšava - hoci farský obvod Jelšava má matriky n.s.z. 1783-1895, ba i zachovaný index za tieto roky. V matrike ev. a v. K. Teplice sú záznamy aj ev. ref. (kalvínskej) a rím. kat. v ilustratívne uvedieme z matriky zomretých príčiny smrti. V 18. storočí: napr. abortus - predčasný pôrod, potrat, hydrops -

S A R S P R I M A
Matriculae Ecclesiae Aug. Cong.
Adi. Kun-Taploczensis, sistens Sen-
em Neo-Natorum ab Anno
1787^{mi} Die 1ma Januarii
Sub Ministerio Joannis Schulek

N ^o . mens. mens. trius	Tempus baptiza- tionis	Nomen Neo-Na- ti	Parentes Neo- Natorum	Character et Condicio Patris	Superiores Ne- o-Natorum.
22.	di 14. Janij	Joannes	Joannes Kovals, et Maria Klenisk	Colonus	Joannes Buben et Prof. Catharina Paperny
9.	di 14. Janij	Josephus Stephanus	Leutis Doms Steppa- mus Zaller et Posp. Maria Hrazdel	Nobilis	Posp. Joan. Schulek et P. Eitel W. D. M. H. H. H. Pentis Capparis Uti- tus et Posp. Josephus Klady
43. x	di 1. Feb.	Maria & Catholica ba- ptizata et ad K. H. H. H. H. Sens. Cath. sub. G. H. H.	Andreas Judak et Anna Israel	Colonus.	Stephanus de. Indos Et uxor ejus Anna
19.	di 2. Feb.	Andreas	Petrus Kivaly et Sophia Wemet	Colonus	Michael Drenko et Juditha David.
77.	di 1. Feb.	Maria uortina	Andreas Marik Maria Klement	Molitor sp. gypis, sp. H. H. H.	Andreas Rinar et Joz. Infjanna Seledy
	di 20. Feb.	Andreas	Michael Rak. et Maria	Mercenarius	Joseph V. H. H. H. H. et P. P. P. P. P. chaetis H. H. H.
64.	di 6. Martij	Joannes	Prof. Joan. Felodi Maria Paltoos	Nobilis	P. Pentis Mich. Posp. P. P. P. P. P. P. P. P. P. ad. sens. Cath. P. P. P.
15.	di 9. Aprilij	Johanna	P. P. Mich. Leo Kner. Posp. Maria K. H. H.	Nobilis	P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P. P.

L. A. R. S T. E. R. T. I. A. M. a.
triculae Ecclesiae Aug. Conf. et addictoꝝ
Kun-Taploczensis sistens Seriem mortu-
orum a die 1. Januarii Anni 1787.

<i>N.º</i> <i>Temp. d.º</i> <i>mensis</i> <i>quo dicitur</i> <i>si mor-</i> <i>tuus</i>	<i>Tempus</i> <i>obitus</i>	<i>Nomen et Cog.</i> <i>nomen Mortui</i>	<i>Character</i> <i>Mortui</i>	<i>Parentes</i> <i>Mortui</i>	<i>Species Mor-</i> <i>bi qui caus</i> <i>felicit morsea</i>	<i>Tempus d.</i> <i>talis in hac</i> <i>vita trans-</i> <i>act.</i>
77.	D. 11. Feb.	Maria Manik puellula	Ignobilis	h. Adriae Manik h. Maria Klement	Abortus	Quid 9.
11.	D. 27. Junij	Maria Kurda Mathia quoniam Salog Uliu vidua	Ignobilis		Fuffis	Quid 67.
33.	D. 28. Junij	Maria ignon Cognom. in quibus Adria. Kuregg Uliu Vidua	Ignobilis	Ignoti Parentes	Fuffis	Quid 68.
17.	D. 30. Junij	Juditha Miko. ignon c. cognom. Semen Uliu Vid.	Ignobilis	Joan. Mikoviny Juditha Karmeny Bocenset	Glydrops	Quid 68.
27.	D. 11. Julij	Maria Dvorjen Uliu Kojtuff	Ignobilis	Joan. Dvijen Maris Bilo.	Compunctio laterum	Quid 81.
67.	D. 17. Julij	Maria Feludi puellula	Probilis	Gen. Ad. Joan. Feludi et Maria Paltoz.	Pariete	Aug 4.
4.	D. 9. Aug.	Sophanna Orben puellula	Ignobilis	h. Adriae just Orben Sofanna Kralay	Pariete	Aug 8.
8.	D. 19. Aug.	Adria. Ignovinik puellus R.L.	Ignobilis	h. Mart. Dvorjintsky h. Maria Kuteles	In aqua ff. postus	Aug 1.
27.	D. 14. Decem.	Adriae Hatala conjuges	Ignobilis Vitalis Papp		Compunctio laterum	
4.	D. 16. Decem.	Mathias Orben Conjuges	Ignobilis	h. Stephanus Orben h. Etora Koltaj.	Lapis Spina Compunctio	Quid 47.
	D. 22. Decem.	Joan. Ulaty et vera Ignoviniky viduus	Ignobilis		Respiratione per os	
28.	D. 26. Decem.	Barbora Banti puellula	Ignobilis	h. Stephanus Banti et h. Elizabet Kist		Aug 5.

Tempus obiit	Nomen Mortui	Character	Parentes	Mors	Stet.
10 Aug.	Joannes Leffak	Vilubdiffer	alias Janaji	Suechy	60. annis
1. Sept.	Martina Mohar	Colonus	Matthaus Mohar Jufanna Drenko	Febric acuta	4. Annis
9. Sept.	Maria Girkov	Relicta	Johannus Orban	Septis	52. annis
26. Sept.	Abbas	Inquilinus	Michael Kovacs Maria Kovacs	-	-
20. Oct.	Stephanus Zajler	Nobilis	Jacobus Zajler Anna Becky nobilis	Senechy	63. annis
Anno 1826.					
24. Jan.	Martinus Podnary	-	Ex Possessore Filler	Suechy	100. annis
31. Martij	Daniel Schwardt	Libertinus	Martinus Schwardt Juditha Petermann	Ulcera	4. Mensis
24. Aprilij	Sophia Varga	Uxor	Andreas Sivogay	Hectica	58. annis
26. Aprilij	Andreas Kovacs	Colonus	Georgius Kovacs Juditha Zakorcsky	Ulcera	1. Annis 3. hebdomadis
9. Maji	Johannus Orban	Colonus	Stephanus Orban Maria Torka	Hectica	28. annis
20. Maji	Thomas Mohar	Colonus	Samuel Mohar Sophia Gezer.	Septis	7. annis
10. Junij	Maria Lepkyj	Nobilis	M. Lepkyj & N. Lepkyj	Hectica	58. annis
28. Junij	Joannes Demeter	Colonus	Michael Demeter Maria Orban	Differens	9. Mensis

vodnatieľka, variola - pravé kiahne, Týfus, Tumor - nádor, Apoplexia - mozgová porážka, mrtvica, Senectus - staroba, Disentéria - dyzentéria, Pleuritis - zápal pohrudnice, Colica - kolika a i. Okrem už spomenutých epidémií moru - pestis v r. 1709-11, cholery 1831, 1870 bola spočiatku aj vysoká úmrtnosť detí v dojčenskom veku.

V 19. storočí najčastejšími chorobami spôsobiacie úmrtia patrili - prechladnutie, vodnatieľka, suchotiny, rôzne horúčky, tuberkulóza, staroba, zápal pľúc, kiahne, cholera, krvavé hnačky, mrtvice, porážky, pri pôrode, úrazy a i.

I keď priemerná dĺžka života bola nízka (okolo 50 rokov), niektorí sa dožili aj vysokého veku, napr. 87 rokov Jacobus Fogasz (z. 15. 1.1803), 98 rokov Stephanus Molnár (z.24.12.1808), 100 rokov sa dožil Martinus Bodnár (z. 27.1.1826, pozri dokument), 89 r. Susana Zementsik (z. 12.9.1827), 89 r. Elisabeth Genesi (5.3.1840), 91 rokov Dániel Tami (z. 3.9.1840), 96 rokov sa dožila Tami Jánosné (z. 13.12.1872) a i.

V K. Teplici sa narodili aj dvojičky napr. 24.11.1823 Rosina et Barbora rodičia Martinus Kaszper coturnarius a Sophia Novak, krstní rodičia Joannes Demeter, Eva Filo, druhej Joannes Szabados a Susanna Mark. 16.7.1839 sa n. János a Julcsa, rodičia Mátyás Lehoczky a Susana Filo, krstný ifj. János Drenko. 26.8.1866 Zsuzsana a Mária rodičia János Grecár kováčsky majster a Zsuzsana Király, krstní rodičia József Záhonszky a Emília Gazdik.

V obci sa vyskytli aj tragické udalosti napr. 24.5.1849 sa utopila na Zúgó Sofia Marinová - mala 5 rokov. Bolo aj niekoľko smrteľných a iných úrazov napr. vo vojnových obdobiach, v železiarni, vyskytli sa aj bitky v krčme i seba-vraždy.

Z cirkevných dozorcov ev. a v. v K. Teplici od r. 1840-1878 dozorcom bol:

Mihály Czékus, zemepán (z. 18.6.1878),

Fridi Keviczki - zemepán (n. 1822 - z. 12.10.1888)

Prezbyteri: Jozef Drenko, Zoltán Drenko

Kantori: János Dendély, András Demeter, Ladislav Bódis

Kostolníci: Ľudovít Király, Margita Királyová, Ladislav Bódis

Zvonári: Durančík Michal, Ďubay Ľudovít, Štefan Turcsányi

Niekoľko poznámok ku cirkevným prameňom a výstavby nového ev. a v. kostola roku 1804 - 1805 v Kunovej Teplici.

Prothocolon Ecclesiae Augustano Evangelicae KUN-TAPLOCZENSIS Anno 1795 ...

Nemes és Betsületes Kun-Taplotzi Augustano-Evangelika Ekklesiának jegyző - könyve...

(veľký formát, zaviazané 256 pag. strán ďalšie vložené). Zo zápisníc sa dozvedáme, že 25. Apríla 1619 Eklézia ev. a v. v K. Teplici odčlenila od matko-cirkvi v Štítniku.

V zápisnici z r. 1803 (s.53) sa uvádza, že starý kostol veriaci navštevujú už skoro 200 rokov (teda bol vystavaný okolo r. 1609, pozn. aut. J. D.). Prvé známe matriky sa viedli:

I. 1734-1760, II. 1761-1787 - tieto sú v súčasnosti nezvestné (pozn. ešte v 50. rokoch 20. storočia existovali), III. Od r. 1788 je matrika uložená v ŠOBA Košice.

Prvá zápisnica je zo 17. novembra (v mesiaci Sv. Ondreja) 1795 písaná v dome Michala Gömöryho (cirkevného inšpektora) za prítomnosti týchto činovníkov: st. Ľudovít Czékus, Matej a Ondrej, Štefan Bodzay, Samuel Vietoris, vice senior farár Ján Trsztyenszky, školský majster Ján Komjáthy, starosta-sudca (falu Bíro) Štefan Demeter, Polgár ml. Štefan Lukáts a Ján Molnár, Michal Drenko, Matej Gentsi, Andrej Kováts a Pavel, Pavol Király, Ján Orbán a i. V zápisnici sa spomína príjem farára, ďalej nebohý Matej Martinszky a súčasný majiteľ hámra v K. Teplici Elek Martinszky, ktorý bol napomenutý, že neplatí cirkevnú daň.

V zápisnici z 1. decembra 1795 sa spomínajú zeme, lúky patriace od založenia eklézie pre kostol, kazateľa a školského majstra (podľa opisu farára Andreja Vietorisa z r. 1730, ktorý to odpísal zo starších dokumentov uložených v cirkevnej truhlici - láde). Na s. 9-10 je opísaný vokátor pre farára) príjmy peňazné, naturálne, (ďalej školského majstra) mal napr. Blažejáciu, Gregoráciu, kantácie, za zvonenie, napravovanie vežových hodín a pod.) Uvedené sú vcelku podrobné údaje o škole (do ktorej prijímajú aj deti rím.kat.), učivo, vyuč. jazyk okrem latinčiny je maďarský, v jednej triede aj slovensky. Ďalej v zápisnici sa konštatuje množenie nadávok, niektorí v nedeľu miesto kostola chodia do krčmy, kde sa tancuje a fajčí z fajky - za to bola pokuta 3 Frt.

V zápisnici (z./s.20) z r. 1796 sa okrem iného uvádza: „že starým želaním eklézie je aby budovy schátralého kostola veže boli obnovené a pri výstavbe kostola pričlenili aj vežu ku kostolu! (Z toho vyplýva, že veža bola osobitne s tromi zvonmi a hodinami).

Zápisnica z r. 1798 ešte „prestavbu“ kostola odkladá a k predmetnej veci sa pristupuje až 25. v mesiaci Sv. Juraja 1802, kde v 7. Bode (s.47) sa píše o schát-

ralom kostole a slabých základoch veže, preto sa rozhodli, že kostol i vežu si znovu vystavajú. Naplánovali zaistenie dreva, kameňa a i. stavebný materiál. V r. 1802 sa uvádza, že niektoré deti v nedeľu vyčítajú na ulici, preto vinníkov má dať richtár - sudca (bíró) do klady. Tým, ktorí fajčia na ulici z fajky tieto im majú byť odobrané.

Zápisnica z 1. dňa Šťastnej ženy (Boldog aszony) 1803 uvádza plán nového kostola v K. Teplici, vonkajšie rozmery: dĺžka 13 siah, šírka 6 a výška 5 siah. Majster (kladenia kameňov) Ignátz Brojek - predložil plán (kresbu) kostola a dohodli sa na financovaní a postupu prác (za účasti 16 mládencov) medzi nimi aj 2 učňovia. Tesárske práce vykoná Jozef Szelle, Nemeč bývajúci v Rožňave, ktorý už staval viac kostolov. Najprv zbúrali vežu (aby ešte v nedeľu mohli ísť do kostola, kde ich predkovia chodili skoro 200 rokov), aby mohli použiť kamene do základov. Najprv demontovali 3 zvony (povrazy si požičali z Plešivca). Dve väčšie zvony uložili do pivnice fary a najmenší dali na dočasnú zvonnicu.

Vnútorne zariadenie kostola - oltár dali do domu ženy Mateja Czékus, kazateľnicu, obrazy, stoličky, krsteľnicu a cirkevné nádoby (slúžiace k večeri Pána) odniesli do fary (parochie). Organ rozobral majster na výrobu organov a uložili na fare. „Chór“ a iné dosky odniesli do sýpky Samuela Vietorisa, podobne aj iné dosky, klince a železá. Pokiaľ sa staval kostol, bohoslužby sa konali v sýpke Vietorisa. V zápisnici sú uvedené peňažné dary pre výstavbu kostola, napr. Ľudovít Czékus 120, Eva Czékušová 120, Matej Sturma 120, Samuel Vietoris 40 peňazí, atď., celkom 47+58 ľudí sumu 1278,02 (Rýn. zl.?)

19. v mesiaci pôstu (apríl) 1803 bol kostol rozobratý, ľud z dediny sa zišiel pri kostole, kde spievali cirkevné piesne a reč mal Štefan Pekár.

18. v mesiaci Sv. Michaela (september) 1803 sa konala v K. Teplici kano-nická vizitácia - Samuel Nicolai z Prešova (za cirkevný obvod Tisa) spolu s Jurajom Ambrózom superintendantom zo Štítника. Zápisnicu spísali v paláci Michala Gömöryho a bola zameraná na témy: pôvod eklézie, významné udalosti, pôvodnosť starého kostola, cirkevné nádoby, zvony vo veži, knihy matrík, fara, škola, cintorín, inšpektor, kurátor, cirkevníci, farár, školský majster, pôrodná baba a i.

Tehly pre kostol zaistili od Michala Böhma zo Štítника, pálením vápna poterili Michala Királya, stolárske práce Schmidt zo Štítника, kamene z vlastných zdrojov atď.

15. dňa v mesiaci Sv. Michala (september) roku 1805 práce okolo kostola boli v podstate ukončené. Výsviacka kostola bola 29. septembra 1805. Bohoslužby začali pochodom do kostola o 9.00 hod. za zvukov organa, trombity, bubna a iných hudobných nástrojov. Výsviacku konali traja farári: Pavel Wallaszky vice senior z Jelšavy, Pavel Thomaschek farár z Jelšavskej Tepllice a Štefan Pekár miestny farár. Chór spieval maďarsky i slovensky. Slovensky kázal Pavel Wallaszky. Po výsviacke sa konal slávnostný obed pre 80 čestných hostí. Pre majstrov a staviteľov prideliť jedno-jedno itze= vína v škole.

V roku 1806 poverili Samuela Vietorisa, aby dal opraviť vežové hodiny v Rožňave. Starý zvon, ktorý ešte v roku 1811 bol v pivnici fary, dali preliať v roku 1812, keď ho aj inštalovali vo veži a pri skúšobnom zvonení sa aktéri pozabudli a rušili nočný kľud.

17. v mesiaci Turíc (Pünkösöd napján=) roku 1827 konal kanonickú vizitáciu Pavel Jozeffy (superintendent, farár z Tisovca), reč od oltára predniesol slovensky. Za základ zobral zápisnicu z roku 1803, zaistil 30 nových spevníkov a niekoľko katechizmov.

21- prvým ev. a v. kazateľom v K. Teplici sa stal v r. 1828 Michal Baltzer (n.23.12.1796 - z. 1830). Ďalšie zápisnice sledujú cirkevný život v K. Teplici do roku 1865, keď sa konala rekonštrukcia - obnova kostola, na ktorú prispelo 86 cirkevníkov na podnet Michala Czékusa. Dali nové šindle z červeného smreka (ktoré natreli dechtom). Ján Molnár miestny tesár obnovil schodište do veže ku zvonom, konala sa výmalba zadného krídla oltára a iné opravné práce od polovice marca do 4. novembra). Slávnostné bohoslužby sa konali 21. novembra 1865.

Ďalším súborom cirkevných prameňov - dokumentov je Prothocollum ab Anno 1830 (hrubá viazaná kniha rkp. Bez paginácie (stránkovania), vedená spočiatku latinsky, potom maďarsky niekde aj nemecky. Obsahuje cirkevné nariadenia napr. vedenie matrík, vzory písania testamentov, zápisy z konventov atď.

26.-27. mája 1867 je tu zápis z Kanonickej vizitácie (Püspöki egyházlátogatási jegyzőkönyv) - zapísal hl. Tajomník Karol Maday. Obsahuje zoznam farárov od roku 1619 (známe údaje) napr. 19. Farárom bol Štefan Pekár 1797-1807, 20. Ján Szigethy 1807-1811, 21. Jozef Fridely 1811-1824, 22. Michal Baltzer 1826-1830, 23. Gregor Mispál 1830-1836, 24. László Jeszenszky 1837-1844, 25. Mark Bodiczky 1844-1860, 26. Ľudovít Pálovics od r. 1860 (rodák z Lučenca 1836, študoval v Lučenci, Bratislave). Uvedení sú cirkevní dozorcovia: 1698

Štefan Tóres, 1760 Ján Gömöry a Ľudovít Czékus, do 1808 ml. Samuel Szontágh, 1809-1817 Daniel Kerepesy, 1817-1837 Adam Czibur, 1837-1840 Eugen Kerepesy, od 1840 Michal Czékus. Uvedený je aj zoznam učiteľov od roku 1787 (pozri v časti školstvo). Počet obyvateľov v r. 1837 v K. Teplici bol 302 (mužov 106, žien 166), počet domov 66. Kostol je v strede obce: dĺžka 12 siah, šírka 6 siah, postavený v roku 1805, má 8 oblokov, 2 dvere (na juh a sever), kostol opravený v r. 1865. Uvedené je vnútorné zariadenie kostola, oltárny obraz, nápis za oltárom (s menami R.D. Andres Vjetorisz, Stephanus Czekus Anno MDCCXXXIV Die 28 Aug., vymenované sú obrazy (Lutera, Rákócziho atď. - pozri pri opise kostola), kazateľnica, krstiteľnica, organ (7 registrový prestavaný r. 1805, opravený 1865, cirkevné nádoby. Veža vysoká 12 siah= postavená z kameňov v roku 1805, nová strecha z roku 1853, veža ukončená štítom - zemeguľa, polmesiac a slnko so zlatými lúčmi.

Uvedené sú údaje o troch zvonoch:

Prvý zvon o hmotnosti 19 metrákov s nápisom: „Schemicii 1779 Paulus Bohno Inomine Domini curait Eccl. Aug. Confessionii addicto evangelica K-taploczensis, sub Inspectore Rey, Dno Lud. De Czékus“.

Druhý zvon vážiaci 7 metrákov s nápisom: „Fusa per Beniamines Stephani-des Losonczini Curait Ecclesia Aug. Evangelica Kuntaploczensis propus sumtibus Sub... Dna Daniele Farkas Kerepesi... Samuel Vietoris Anno 1812“ (tento zvon bol preliaty z najstaršieho zvona údajne pochádzajúceho zo 17. storočia).

Tretí (malý zvon) má hmotnosť 1 metrák s nápisom: „Öntötte Schaudt András 1851“.

Kostolné (vežové) hodiny (s ciferníkom na štyri strany). Uvedené sú údaje o matrikách od roku 1724, cirkevné zápisnice vedené do roku 1795. Cirkevná pečať - znázorňuje barana nesúceho zástavu s kruhopisom: „Sig. Paroch. Eccl. Evang. Aug. Kuntaplocziensis“, Cintorín, fara, údaje o škole, pôrodnou babou bola Mária Mihaliková, hrobárom Ján Orbán. Kanonickú vizitáciu z 26. - 27. mája 1867 podpísal Ján Bartholomeides.

V poradí tretím významným prameňom sú zápisnice („A Kun Taploczi evang. Egyház határozatainak jegyzőkönyve“) vedené od roku 1875, keď ev. farárom bol Lajos (Ľudovít) Palarius, od 1906 Samuel Dendely (do dôchodku odišiel v r. 1935), Ján Balatazár (pôsobil v r. 1935-37), Béla Ivanics (1937-1953), od r. 1953 bol farárom Pavel (Pál) Szopóczy. Známym farárom bol Zoltán Száraz, ktorý dochádzal zo Štítnika.

Zo zaujímavých údajov treba uviesť - zápis v r. 1670-1673 až 1690 v K. Teplici nebol farár, len rektori. Do roku 1673 rektormi (učiteľmi) boli väčšinou farári. Z rektorov sú uvedení Krištof Iván (odišiel do Gemerskej Panice za levitu v r. 1693) a rektor Juraj Claudini (do K. Teplice prišiel r. 1723).

Kostol ev. a v. klasicistický v Kunovej Teplici postavený v roku 1805, obnovený v r. 1865. Stručný opis kostola:

Pozdĺžny sieňový priestor s oblým oltárnym uzáverom, zaklenutý pruskými klenbami s klenbovými pásmi, ktoré dopadajú na rímasy nástenných pilierov. Na východnej strane interiéru murovaný chór, ktorý sa otvára do priestoru tromi arkádami. Na parapete chóru luisézne štukované festóny a rozety. Klasicisticky upravená fasáda kostola bola pri prechode frontu v r. 1944-45 silne poškodená. Na oltári zo začiatku 19. storočia retardované prvky baroka i rokoka a starý barokový obraz Ukrižovaného z roku 1734 (zo starého kostola). Za oltárom oblý uzáver, členený nástennými maľba-

nými maľbami s iluzívnou nikou, v ktorej sú postavy Martina Luthera, Juraja Rákócziho, Štefana Bocskaya a Filipa Melanchtona. Spomínané maľby boli vyhotovené okolo roku 1865.

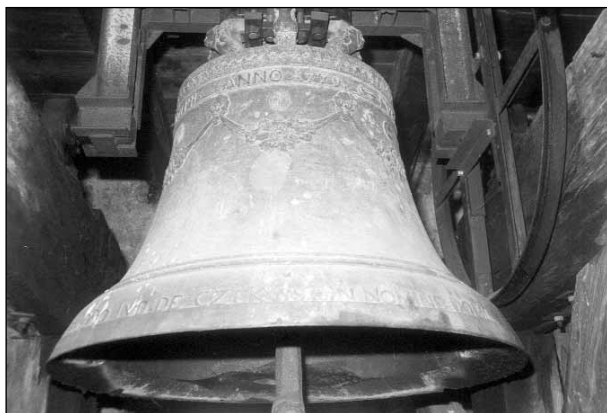
Klasicistická kazateľnica, krstiteľnica, patronátna lavica a organ sú z roku 1860-1870.

Stavebnou zaujímavosťou ev. a v. kostola je predstavaná veža orientovaná na severovýchod. Veža je z troch strán prístupná, prechod veže na hlavné priečelie kostola. (*Evangélikus templomok. Budapest 1944, s. 189. obr. č. 69. Hnutel'né pamiatky*).

*Bohoslužba
pri príležitosti
rekonštrukcie
kostolnej veže
v roku 1957*

*Oplotenie kostola
v roku 2001*

*Veľký zvon
z roku 1779*

*Vysvätenie nového zvona
v roku 1937*

Kostol v roku 2000

OKRESNÝ ÚRAD V ROŽŇAVE

odbor školstva a kultúry

Číslo: 145/ 1997

Rožňava dňa 25. 2. 1997

S ú h l a s n é s t a n o v i s k o

Okresný úrad - odbor školstva a kultúry v Rožňave, ako príslušný orgán štátnej pamiatkovej starostlivosti, podľa ods.1 § 3 zákona SNR č.27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti, zákona NR SR čís. 221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní SR a zákona NR SR čís. 222/1996 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po vyjadrení Slovenského pamiatkového ústavu, regionálneho strediska Rožňava

s ú h l a s í

s návrhom Pamiatkového ústavu v Bratislave na vyhlásenie vecí za kultúrne pamiatky, a to v objekte evanj.a.v. kostola v Kunovej Teplici, číslo objektu v ÚEKP 2411.

Jedná sa o organ v dobrom stave, z roku 1870, autor L.Mooser, funkčný, v dobrom technickom stave.

Organ bol vybraný skupinou odborníkov na hudobné nástroje ako vhodný na pamiatkovú ochranu.

Vybavuje: Würschner

Na vedomie:

Ministerstvo kultúry SR
Sekcia krajiny a pamiatok
313 31 Bratislava, Dobrovičova 12

Slovenský pamiatkový ústav
regionálne stredisko
Rožňava, Betliarska cesta 6

Evanj.a.v.farský úrad
Rožňava

Mgr. Jozef Pa v l a š k a
vedúci odboru

Mgr. Jozef Pa v l a š k a

Telefón: 215 34, 215 64, 225 36

FAX: 215 07

*Dom smútku - postavený
v r. 1992 -1997*

*Pomník - odliatok zo šedej
liatiny (vyrobené v miestnej
zlievárni z 18. storočia).*

Rodové mená z cintorína - Acipeter, Ádám, Danielisz, Demeter, Dendely, Dobos, Dolinszky, Domány, Dono, Draskoczy és Dolinai, Doro, Dubai, Dubai - Kovács, Durancsík, Dusza, Dvorzsák, Baffy, Bagács, Bakos, Balázs, Baranyík, Bartók, Belányi, Belukács, Benco, Bencsko, Berecz, Boczko, Bódis, Bodnár, Boldis, Borsodi, Bothárd, Brassan, Bradács, Bredáč, Bukovská, Czibur, Czékus, Csaplicky, Csányi, Csefo, Cselényi, Csunyo, Csunyocska, Farkas, Feledy, Filipcsík, Foczko, Fuhrman, Fülöp, Gallo, Gaštanová, Gazdík, Gencsi, Gergely, Gonosz, Grecár, Gyenes, Gyurán, Haják, Hajdú, Halász, Hegedús, Hevesi, Hlavács, Kotvács, Murány, Holes, Horváth, Hric, Hruška, Huszer, Hunyák, Icsek, Istóczki, Istók, Ivanecz, Ivanics, Jankó, Jancso, Jerg, Jess, Kacsír, Kardos, Kaszai, Kaszper, Kazai, Kenyeres, Keviczky, Kilik, Kilner, Király, Kirínyi, Kirchner, Klíma, Kocsis, Kocso, Koleszár, Kosúth, Koterba, Kovács, Kőrösi, Kropácsek, Krupár, Kupec, Labina, Lezsák, Lipták, Liptai, Lukács, Lutz, Madarász, Majoros, Mihaledisz, Mihál', Mocný, Molnár, Morcsinko, Morvay, Murtin, Musinszky, Müller, Nagy Berecz, Noga, Novák, Pacsesz, Pálmai, Patera, Petro, Pokorný, Prosek, Pulen, Peprík, Olexy, Ondrejková, Orbán, Rheinlander, Rybánszky, Rákay, Radvánszky, Szabados, Szedmák, Szepesi, Szivák, Szoják, Sroka, Szlabej, Šesztina, Šiling, Schablik, Simon, Sofranko, Stugner, Styavina, Tegdes, Textor, Thern, Tohol, Tóth, Turcsányi, Uxa (riaditeľ Concordie), Vajda, Vandiga, Varga, Virág, Vörösmarthy, Veverica, Zahar, Záhon, Záhonszki, Zakhar, Zelina, Zeman, Zajda, Zontagh, Zsóri, Iglói, Zabari Szontagh, Bárczy, Deryni, Drenko, Faltusz, Klementík, Ladon, Szontagh, Vrabc. Židia: Deutsh, Soos, Wind.

Pôvodný cintorín so zaniknutou kaplnkou sa nachádza nad bývalým kaštieľom na kopci.

Nový cintorín sa nachádza nad bývalou farou. Zachované sú liatinové náhrobné kríže (vyrobené v miestnej železiarni). Prechádzkou cez cintorín identifikujeme rody.

Školstvo

Snáď prvá zmienka o cirkevnej škole v Štítniku je z roku 1539 a z Plešivca z r. 1558. Škola v Štítniku pôsobila od 17. storočia do pol. 19. stor. ako nižšie gymnázium. Pri gymnáziu bol aj pedagogický ústav 1792-1905 kde študovali aj žiaci z K. Teplice. Ilustratívne uvádzame zoznam učiteľov Štítnickej školy

(a) *Viris Ludo huic praepositos in Memorabilibus Prov. Csetnek. p. 143, seq. nominavimus, Quoniam vero, incuria Typographi et Correctoris in determinando tempore plures irrepserunt errores; eandem seriem denuo hic, sed correctam exhibuisse non pigebit, Erant igitur Rectores Scholae Csetnekiensis, quos nominare licet.*

1. <i>Martinus Zalungh ex Arce Murán an. 1569. adductus.</i>	8. <i>Simon Abrahamides 1629 — 1634</i>
2. <i>Anonymus, an. 1573, juxta Protocolum civicum nuptias celebrans.</i>	9. <i>Simon Fridwalfzky 1634.</i>
3. <i>Fabianus Viznery 1585. teste eod. Protocolo, erat haud dubie usque 1596.</i>	10. <i>Christoph. Bartolomaeides 1635.</i>
4. <i>Michael Kribenyi 1598.</i>	11. <i>Martinus Reich 1635 — 1636</i>
5. <i>Johanes Szakal 1614 — 1621.</i>	12. <i>Matth. Remenik 1636 — 1645.</i>
6. <i>Elias Hufzar 1621 — 1623.</i>	13. <i>Joh. Badanius 1645 — 1648.</i>
7. <i>Georg. Fabriczius 1624 — 1629,</i>	14. <i>Balthasar Lanius 1649 — 1652.</i>
	15. <i>Andreas Vidonius 1652 — 1654.</i>
	16. <i>Johanes Quercini seu Dubowfszky 1654 — 1656.</i>
	17. <i>Johan. Weigelius 1656 — 1660.</i>
	18.

(podľa Bartholomeidesa 1799, 1806-1808). S K. Teplicou súviseli niekoľkí učителиa resp. vychovávateľa ako napr. Pavol Majoroš, David Lauček, Štefan Pekár a i. Z Kunovej Teplice ako žiaci tu chodili do školy napr. celý rod Czekušovcov (1729 Ján Cz., 1731 Jozef, Imrich a Ladislav, 1735 Mikuláš, 1746 Ľudovít Czekus a i.) Synovia ev. a v. farárov napr. 1755 David a Ján Vietoris, synovia niektorých zemanov, ale aj technického personálu železiarne napr. r. 1801 tu študoval syntaxista Kevický z K. Teplice a i.

O vzniku prvej školy v K. Teplici nemáme archívne údaje (zmienka z r. 1601 MprEA XIII., 49). Od r. 1619 sporadicky pri fare učili aj ev. a v. farári a kantori. Základné vzdelanie tu získal napr. aj Michal Szepessy (1751-1810) - náboženský spi-

12. <i>Joh. Fabriczius 1660 — 1664.</i>
19. <i>Georg. Dudary 1664 — 1667.</i>
20. <i>Matthias Flentis f. Plaefsko 1668 --- 1670.</i>
21. <i>Georg. Spetkius 1670 --- 1679.</i>
22. <i>Joh. Zabanius 1679 --- 1685.</i>
23. <i>Mich. Abrahamides 1685 --- 1692.</i>
24. <i>Elias Sartorius, bis Rector 1692 --- 1704.</i>
25. <i>Georg. Frans. Liffovinius 1704 --- 1706.</i>
26. <i>Andreas Holweith 1706.</i>
27. <i>Steph. Chlevinus 1707 --- 1710.</i>
28. <i>And. Labetius 1611 --- 1615.</i>
29. <i>Andr. Fabriczius 1615 --- 1719.</i>
30. <i>Joh. Aldáfy 1719 --- 1720.</i>
31. <i>Joh. Fabriczius 1720 --- 1723.</i>
32. <i>Petr. Paul. Lendray 1723 --- 1730.</i>
33. <i>Daniel Sartoris 1730 --- 1731.</i>

Numero Coetuum, quos Ecclesias Matres dicimus, senarius, quos vero filiales adpellamus, major fuit. Ad illos imprimis oppida Csetnek, & Topfcha, deinde villæ Ochtina, Roftar, & Gezel, & superior Slana pertinebant. Ex his Oppidano Csetnekiensi, Rozloznenfis, Gocfaltovienfis, Taplozenfis, Genc, Bistro, Rekena, juncti erant. Ochtinenfis Rochaloven-

F 5

ven-

Učitelia-rektori v Štátniku od r. 1569

10. A tanuló atyjának (anyjának, gyámjának) családi és utóneve: Drenko Lajos

11. A tanuló atyjának (anyjának, gyámjának) foglalkozása: vasárkő

Kelt Kunlap., 1913 évi dec. hó 20 n.

Jermay Adony
tanító
(igazgató-tanító).
1*

Budova ľudovej školy - rok 1958

Žiaci ľudovej školy v r. 1930

Základná škola v r. 2000

sovateľ a národnokultúrny dejateľ. V r. 1763-65 bol učiteľom Pavel Šramko. Škola v K. Teplici sa spomína ako ev. fília Štítnika. V r. 1774 rektor školy v K. Teplici patril medzi vzdelanejších, lebo k nemu chodili do školy aj z iných obcí, donatisti, gramatisti ba aj syntaxsisti. Mal okolo 40 žiakov (*Ila, B. Gömör megye iskolázási viszonyai az 1770-76 évben. In. Emlékkönyv Domanovszky Sándor, Budapest 1937, Ila, B.: c.d. II.zv. 1944, s. 569, pozn. 6*). Škola drevená (1787), obnovená (1869), prestavaná 1903. Počet žiakov koncom 19. storočia priemerne 90, v opakovanej skupine 30.

Z učiteľov treba spomenúť - Joannes Komjaty Taplocziensis Rector od r. 1787, neskôr Sholae Rector do r. 1809. Ján Szlopovszky (do 1810), Josephus Mészáros Ludi loc. Magister (1813), nekôr Loci Rector (manželka Mária Molnárová) do 1817, Benjamin Schultz-Schole Rector (manželka Juliana Czibur) od r. 1815 do 1821, Nob. Michael Feledy - Ludi magister (manž. nob. Szsana Zajler) od 1827 do 1849, Mihály Feledy - oskola tanító sa spomína do r. 1849), Andrej Gazdik do r. 1852, Samuel Miskolczy (do 1855), August Hozenk - oskola tanító (z. 12.5.1870 vo veku 50 rokov, ako župný väzeň v Plešivci) do 1861, Andrej Gazdik (n. 1820-1870) pôsobil tu v r. 1840-1852 ako správca školy a učiteľ, Károly Pazár (do 1862), Endre Flentisz (do 1868), Pál Kicsiny - oskolai tanító sa spomína od r. 1868 do 1873, Ján Holles (do 1892), Jozef Petz (do 1893), Emil Michalovics (do 1899), Daniel Rokosinyi (do 1900), Miklós Ugler (do 1901).

Do vzniku ČSR tu pôsobil učiteľ Štefan (István) Terray (od 1901).

Po vzniku ČSR: Mená učiteľov a riaditeľov školy. Od roku 1901 bol učiteľom István Teray s učiteľkou Margitou Kubínyi. Potom nasledoval riaditeľ Den-dély János, učiteľky Sulán Erzsébet a Ivanics Béláné. Ďalším riaditeľom bol Neszmélyi Zoltán s učiteľkou Ivanics Béláné. Od roku 1945 riaditeľom bol Bartók Matej s manželkou. Potom do zrušenia školy sa učitelia často menili. Do zrušenia školy vyučovali títo učitelia: Borsody Imre, Kőrösi Valéria, Várady Piroška, Holéczy Ladislav, Lőrincová Ružena, Kostelník Karol, Homolová Helena, Hlaváč Ladislav, Bódisová Helena, Baffi Árpád. Od roku 1994 vyučovali učitelia: Mgr. Andrea Vidová, Mgr. Ján Krivuš, Mgr. Emília Zimmermanová.

Materská škola

V súčasnosti v provizóriu (drevený barák) kapacitne ani stavebno-technickým stavom nevyhovujúca pre vyše 50 detí. Má sa vystavať nové účelové zariadenie s kapacitou 3 oddelenia pre 60 detí. Od roku 2000 učiteľkami materskej

Materská škola v r. 2000, v pozadí základná škola

školy sú: Sisíková Lenka, Pásztorová Katarína, (Dorota Petrenková, 2003).

Osvetová beseda mala v r. 1975 jedného dobrovoľného pracovníka.

Aktívny bol *folklórny súbor* v K.Teplici, konal sa tu aj prieskum ľudových piesní. Csemadok - kultúrny spolok maďarských pracujúcich. Od r. 1955 sa začali organizovať každoročne slávnosti piesní a tancov v Gombaseku.

Kino v obci bolo do r. 1970. Premietačom bol Štefan Petro st.

Miestna ľudová knižnica - pôvodne už zač. 20. storočia „Vándorkönyvtár“ r. 1909 mala 182 zv. kníh. V roku 1975 s dobrovoľným vedúcim - L. Labina, do roku 1975 vedúca Júlia Dubaiová. Počet čitateľov 122, počet zv. kníh 5184. Nový objekt kultúrneho domu (z r. 1986) je dominantou obce. Zahrňuje 2 samostatné sály s celkovou kapacitou 240 miest, klubovňu mladých 60 miest, klub dôchodcov 35 miest, knižnica so 7 tisíc zväzkami a príležitostnú obradnú sieň 45 m.

Okrem toho v budove sú umiestnené aj kancelárie Obecného úradu.

Základná škola 1.-4. ročník

V rámci delemítácie škola bola zrušená a deti dochádzali do Plešivca (do škôl s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským).

Pre veľký počet detí bola obnovená škola po roku 1994. Navrhovaná je re-

konštrukcia dostavba (družina a jedáleň) existujúcej školy podľa vypracovaného projektu. Škola 2 triedy pre cca 50 žiakov (1 trieda slovenská, 1 trieda maďarská). Objekt školy má naväzovať na novú výstavbu MŠ, s ktorou má mať spoločný stravovací pavilón.

Výber osobností z Kunovej Teplice

Mojžiš Regis-Kráľ (n.1620) bol učiteľom na ev. škole v Gemeri, farárom v Gemerskej Panici, v r. 1641-1646 v K. Teplici odkiaľ odišiel do Baloga. Z rodu pochádza Martin Regis-Kráľoviech (n. 1680 Bobrovec - z. marec 1737 Brzotín) - náboženský spisovateľ, pôsobil napr. ako rektor školy vo Filakove (1704), farár v Rožňave (1710-1714), farár a senior gemerského bratstva v Brzotíne. Manželka Magdaléna rod. Turzová, syn Mojžiš Regis ml. (1714-1738) ev. kňaz.

Ján Simonides (rodák z K. Teplice okolo 1650 - z. 1731 Padarovce) - profesor, ev. a v. farár. Študoval v Ožďanoch, Štítniku a Filakove. V Ožďanoch sa stal profesorom a zastával súčasne aj funkciu notára (1675). Päť rokov bol pri vojsku, odkiaľ odišiel za farára do Paradviec. Z jeho rodu vyšli početní učitelia, náboženski spisovatelia a ev. farári.

Andrej Vietoris - ev. a v. farár v K. Teplici (1743-1756), manželka Ráchael rod. Leporinová. Synovia David a Ján. David Vietoris (n. 1734 Kunova Teplica - z 11.3.1799 Prešov) - významný stoličný lekár. Počiatky vzdelania nadobudol u otca, stredné školy navštevoval v Dobšinej, Štítniku (1755), Šoproni. Medicínu študoval v r. 1760-1763 na univerzite v Jene. V r. 1763 Med. Doctor. Praktický lekár v Gemeri, Liptove a v Prešove. Zaoberal sa výskumom minerálnych vôd a termálnych prameňov (spracoval rozbor prameňa v Lúčkach), neskôr stoličný lekár v Šariši. Autor diela: „Dissertatio inauguralis medica de officio medici in foro politico versatis in genere“. Jena 1763.

Ján (Jonathan) Vietoris (n. 1738 K. Teplica - z. 1802) - pedagóg. Základné vzdelanie získal u otca Andreja V. ev. a v. farára v K. Teplici, ako 13 ročný študoval v Dobšinej (1750), 1754 v Kežmarku, 1755 v Štítniku, 1757 v Šoprone. Univerzitné vzdelanie získal v Jene (1758-1760). Pôsobil ako učiteľ v Štítniku (1764-1768) odkiaľ prešiel na školu do Šoprone.

Juraj Wendrinszky (Vendrinsky pochádzal z obce Hybe) - ev. a v. farár v K. Teplici. Počiatkové vzdelanie získal v rodisku, vyššie vedy si osvojoval

v Brezne a vo Fiľakove (tu sa učil aj maďarčinu). Po štúdiách v Prešove prešiel k Jánovi Braxatorisovi u ktorého sa učil päť rokov. Spočiatku pôsobil ako učiteľ v Gemeri (1689-1697). Po univerzitných štúdiách sa stal farárom v Teplici (1697-1708). Bol mimoriadne vzdelaný, ovládal početné jazyky.

Martin Lauček (1732 Martin - 1802 Skalica) - cirkevný spisovateľ, básnik. Študoval v Bratislave, Sárospataku a Kežmarku. V r. 1754 kantor v Brzotíne. Od 1.11.1756 - 9.7.1761 pôsobil ako ev. a v. farár v K. Teplici. Tu sa oženil so svojou žiačkou Annou Majorovou (1741-1769), ktorá bola dcérou učiteľa Pavla Majoroša (1711-1758 Štítnik) - historika a ev. a v. farára v Štítniku (1755-58). Druhou

Martin Lauček, kňaz - spisovateľ

(ii) Martinus Lautsek Martinopolitanus Thurocziensis, anno 1732. natus, duris admodum initiis adolescentiæ usus est. Bonis litteris, atque statui ecclesiastico consecratus Culturam ingenii, et artium liberalium, patrias, Necepadisiens, Pofoniens, Sáros-Patakienſi et Keſmarkienſi Ludis ac Scholis deſtult. Initium melioris fortunæ eidem Berzethini anno 1754. Cantori Hungaræ conſtituto, contigit. Hinc anno 1756. ad Kun-Tapolcz, an. 1761. ad Belſſo-Sajo, denique anno 1783. Szakolczam in Miniſtrum ſacrorum evocatus eſt, apud quos 1802. obiit. Scripta luci publicæ ſequentiâ expoſuit 1.) Analyſin quinque Articulorum minori Catecheſi Lutheri adnecti ſolitorum a Schmalio primùm conſectam, alterum, verſionem autem ejusdem Hungaræ a ſe factam, primùm edidit curavit in 12. 2.) Libellum in uſu Metaliforſorum Zlata-Bané nuncupatum, porro 3.) Sermonem ſ. quò munus ſuum Szakolczæ auſpicatus eſt. Sive Utedajtau &c. nominatum, illum Pofonii, hunc Szakolczas in lucem emiſit. 4.) Perſecutiones primitivæ eccleſiæ, in uſum hungarorum expoſuit 5.) Concordantias ut vocant, Bibliças, Slavicas typis Wéberi in IVto Pofonii 1791. juris publici fecit. 6.) Scripſit Centuriam Diplomatum et Epistoſolarum Thurzonianar. Suiſque et Joh. Procopii M. D. notis illuſtravit. Vid. Engelſ Ungariſche Geſchichte 2. Theil. p. 63. — Præterea ingentem Docuementorum, incredibili diligentia manu ſua deſcriptorum penum, poſteris deſervituram, collegit. Animadverſiones in noſtra Memorabilia Prov. Cſetnek, magnâ diligentia conſcripſit et poſicum communicavit, biographiam etiam ſuam, oratione ligata conceptam, ex qua hæc decerpſimus, nobis ſubmiſit, quam utinam totam his Commentationibus inferere potuiſſemus!

manželkou bola Zuzana rod. Šebeková (z. 1804) Martin L. mal 9 dcér. Z nich Rebeka a Zuzana boli aj literárne činné. Rebeka Lešková (1773-1856)- jedna z prvých slovenských poetiek. Zuzana vynikla ako zberateľka ľudovej poézie. Manželka Jána Šafárika a matkou srbského historika Jána Šafárika. Zo 4 synov Martina L. spomenieme Dávida L. (1771-1798) - učiteľa v Štítniku, Dobšinej a Brzotíne a Jonatána L. (1775-1806) - botanika.

Treba uviesť, že Martin Lauček zanechal 22 zv. Rkp. Materiálu (vyše 10.000 strán) Tzv. Collectanea. Uvádza napr. zaujímavý opis zvykov svadby v K. Teplici, slovensky písanú kázeň. Jeho modlitebná knižka „Zlatá báně...“ (1776) obsahuje 61 modlitieb a 65 piesní (určené baníkom, hutníkom a hámorským robotníkom).

András Madarász (n. 1797 K. Teplica - z. 1873 Štítnik) - železiarsky a medený hámorník, riaditeľ železiarskej spoločnosti Concordia. Školy navštevoval v K. Teplici, Dobšinej a v Levoči. Spočiatku pôsobil ako župný pisár, neskôr ako notár mesta Veľká Revúca. Zdedil železiarsky hámor v chotári Štítnika. Patril medzi zakladateľov Štítnicko-Pécsskej železiarskej spoločnosti v ktorej prevzal aj vedenie. V r. 1845 sa presťahoval zo Štítnika do Pécsu, kde dal postaviť aj mlyn, bol aj účastníkom spol. papierne. V Štítnickej doline odkúpil spoločnosť „Concordia“, časť jeho železiarni zdedili jeho deti. Po jeho

smrti Železiarni odkúpila rodina Sárkányovcov. Manželka Madarásza Zuzana rod. Múlhánová. Mali 6 dcér a 3 synov. Zo synov vynikol Viktor Madarász (14.12.1830 Štítnik -z.10.1.1917 Budapešť, poch. v Štítniku) - maliar, ktorý študoval právo v Pécsi, v r. 1851-56 maliarstvo vo Viedni a v Paríži (kde aj býval 14 rokov). Tematikou jeho obrazov sú väčšinou uhorské dejiny. András Madarász patril medzi priekopníkov železiarskeho priemyslu v Uhorsku.

Pavel Šramko (13.2.1743 Revúca - 25.2.1831 Klenovec) - spisovateľ, jazykovedec, študoval v Slavošovciach, Rathovej, gemeri, na lýceu v Kežmarku, vo Viedni a v Bratislave. V r. 1763 - 65 učiteľ v K. Teplici, potom v Gemeri.

Výber z poézie: Toužebná upění nad smrti paní Márie Alžbety Rédey p. Pongráca

Mórtove manželky... Bratislava 1771. Požehnaná pomátka...

Kubiny Gáspár... B. Bystrica 1790. Česko-slovenská gramatika (Liternice)... Bratislava 1805 a i.

Michal Szepessi (11.11.1751 Vyšná Slaná - 26.3.1810 Sobotište) náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Základné vzdelanie získal v K. Teplici, študoval na lýceu v Bratislave a na univerzite v Jene. Neskôr nitriansky senior v Sobotišti, autor náboženských piesní.

Pavol Bilnica (Bilniza n. 23.1.1773 Kunova Teplica - z. 24.11.1834 Bratislava) - profesor, cirkevný hodnostár. Otec Michal, matka Alžbeta rod. Kováčová. Do školy chodil v K. Teplici, v Slavošovciach a Gemerskej Panici. Študoval na ev. lýceu v Kežmarku, Bratislave a na univerzite v Halle (r. 1830 Dr.h.c. univerzity v Göttingene). V r. 1800-1817 profesor ev. lýcea a kaplán v Bratislave, kde prednášal prírodné vedy (matematiku, fyziku, biológiu, poľnohospodárstvo a začas aj teológiu). V r. 1805-06 autor rkp. Náčrtu učebnice fyziky (Studium physics). Vydal aj pohrebnú kázeň (Bratislava 1803). K jeho sobášu vydali študenti lýca „Epithalmium... Ba 1804). Manželka Henrieta rod. Kayarová, mali 4 dcéry a 2 synov. Od r. 1829 superintendent preddunajského dištríktu v Bratislave. Bilnica bol znamenitý štylista, latinčinár a estét.

Štefan Pekár (n. 18.12. Rožňava - 8.2.1829 Hrnčiarska Ves - Pondelok) - cirkevný historik, publicista, ev. a v. farár. Otec Ján P., matka Mária rod. Holéciová. Navštevoval školy v Gemerskej Panici, Rožňave, študoval v Levoči a Prešove. V r. 1796 vysvätený za kňaza. Pôsobil ako vychovávateľ v Štítniku a v rokoch 1797-1806 ev. a v. farár v Kunovej Teplici. Z jeho podnetu tu veriaci postavili nový kostol aj v vežou v r. 1804-1805. V r. 1809-1829 člen Malohontskej učenej spoločnosti, prispieval do ročeniek spoločnosti Solennia aj básňami. V oblasti ľudovýchovy bojoval proti poverám a šíril vzdelanosť, podporoval cirkevné školstvo. V r. 1824, vyznamenaný pochvalou krajinského miestodržiteľa za obetavosť počas morovej epidémie. Manželka Zuzana rod. Petrusová, druhá Anna Kellnerová (rod. Mártonová, vdova po Sam. Kellnerovi). Z prvého manželstva mal dcéru a 3 synov. Z nich Štefan (n. 1804) ev. kňaz Ľudovít Pekár (1810-1902)-ev. a v. farár v Lučenci, novohradský senior, zaoberal sa aj štúdiom flóry, ľudový lekár a konštruktér.

Andrej Gazdik (n. 1820 Muránska Veľká Lúka - z. 1870 Sajó - Kaza) - učiteľ a kantor v Kunovej Teplici v r. 1840-1860. Manželka Mária rod. Boczková (1823-z.1886 K. Teplica) Syn Ján Ľudovít Gazdik (22.3.1853 K. Teplica - z.

1870 Sajó-Kaza) študoval na slovenskom gymnáziu vo Veľkej Revúcej (v škol. r. 1864-65).

Jozef Drenko st. (n. 24.3.1904 K. Teplica - z. 8.7.1980 Lučenec) - jaskyniar, archeológ, múzejník. Študoval na Vyššej priemyselnej škole strojníckej v Košiciach (tu bol atlétom v klube KAC) a na dôstojníckej škole v Brne. V r. 1925 a 1943 odborne zmeral priepasť a jaskynný systém Zvonivá diera. Pôsobil ako vedúci kachliarne a zlievárne vo Fiľakove. Externý spolupracovník Archeologického ústavu SAV, spoluzakladateľ Mestského múzea vo Fiľakove (1953), autor odborných článkov. V roku 2000 mu bola v obci odhalená pamätná tabuľa.

Ladislav Jesenský (17.10.1812 Očová - 17.7.1870 B. Bystrica) - veršovník, učiteľ, ev. a v. farár, študoval v Kežmarku a Prešove. Od r. 1837 ev. farár v K. Teplici. Autor vlasteneckých a ľúbostných veršov a slov. a maď. Príležitostných kázní. Redaktor časopisu Priateľ ľudu. Dielo (výber): Chrámové řeči. Budapest 1840.

TELOVÝCHOVNÁ JEDNOTA KOVO KUNOVA TEPLICA

Stručne z telesnej kultúry v Kunovej Teplici

Prvky športu sa objavili v zábavách ľudu, cechových zvyklostiach robotníkov a v školských hrách už v 19. storočí (ako napr. hod kladivom kováčov na hámroch, plávanie či výlety do okolia). Základy mládežníckeho športu v K. Teplici položili učitelia Štefan Terray (priniesol prvú loptu do dediny ešte pred rokom 1914) a ďalší po roku 1918. Po vzniku ČSR vznikli športové kluby v mestách (Rožňava, Plešivec, Štítnik, Jelšava a i.), kde športovali hlavne vojaci z K. Teplice). V Rožňave bol Sokol založený 22. 10. 1919, pestovali tu turistiku, gymnastiku, športovú streľbu, šachy, krasokorčuľovanie, lyžovanie. Rožňavsky športový klub (RSC zal. 1919 ešte pod názvom Rozsnyói Sport Egylet, od r. 1926 RSC) - tu hrali futbal aj s okolitými obcami. Plešivský športový klub (PSC zal. 1923), a vojaci Klub Viktória Jelšava 1928. Robotníci z továrne z K. Teplice sa zúčastňovali tzv. „červených dní“ napr. 11.9.1932 a 30.7.1933 v Rožňave, kde boli vystúpenia v prostných, ľahkoatletických disciplínach, futbalový turnaj a ukážky ďalších športov s propagačným zameraním. Jednota proletárskej telovýchovy (JPT tu vznikla 2.4.1928). V Štítniku 2.6.1932, športový deň sa konal 27.8.1933.

Športové kluby vznikali aj pri závodoch napr. v Gemerskej Hôrke (Gömörhorkai Cellolóze 1929/30) a i. * (Drenko, J.: K začiatkom telovýchovných a športových spolkov v Gemeri.in.Obzor Gemera 1987, č. 2, s. 119-122).

Do oblasti TK a turistiky - jaskyniarstva patrili aj zostupy do Zvonivej diery na Plešivskej planine v r. 1925 a 1943 za účasti početných občanov z K. Teplice. V atletike Jozef Drenko (rodák z K. Teplice 1904) pretekal za KAC Košice (do roku 1925, kde v hode oštepom, diskom a vrhu guľou sa zapísal do historických atletických tabuliek, * (Atletika na Slovensku v číslach 1919-1939 Bratislava 1979). Neskôr sa stal aj tajomníkom a futbalovým rozhodcom fiľakovskej a lučenskej oblasti.) Brüll, Gy.: Jubileumi évkönyv. Bratislava 1932). Treba ešte pátrať v archívoch, že ktorí hráči futbalisti pôsobili v r. 1939-1944 v MOVE Rožňava.

Začiatok dejín futbalu v Kunovej Teplici, môžeme datovať na roky 1942-1943, kedy bola v dedine ustanovená polovojenská organizácia mladých chlapcov LEVENTE. (Podobne ako u nás pozdejšie bola organizácia Zväzarm): V tejto organizácii sa prevádzal polovojenský výcvik a tak isto aj atletický výcvik, ako skok do diaľky, do výšky, lezenie na lane, rôzne bežecké dis-

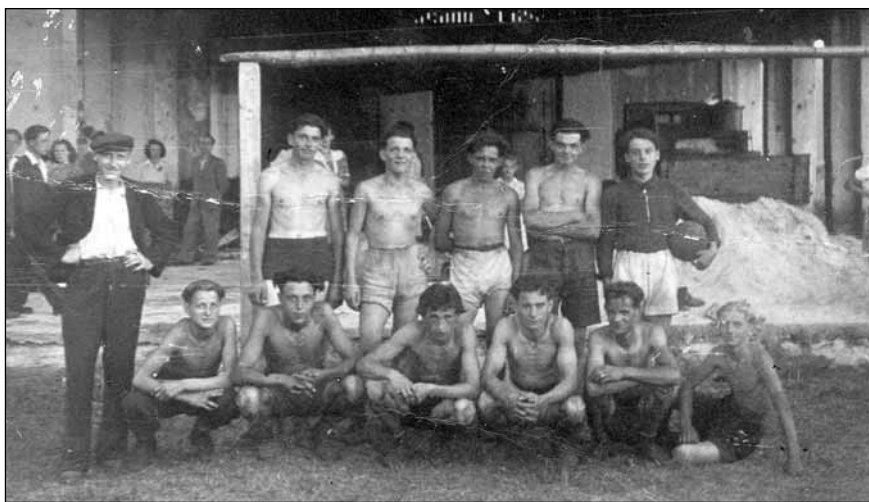
ciplíny, ako aj rôzne hry - volejbal, futbal. Vtedy sa udomácnil medzi chlapcami futbal.

Prvé zápasy sa hrali chlapci len medzi sebou a nie kompletných zostavách a to gumovými loptami, alebo loptami z handier.

Tieto hry sa prevádzali len na tých miestach, kde sa nevykonávala poľnohospodárska výroba, alebo na cvičišti, ktorá bola pre túto organizáciu vyčlenená.

Po roku 1945 sa vrátili obyvatelia našej obce, ktorí pracovali v závodoch ako zlievači v Lučenci, vo Fiľakove, Diósgyőri a Miskolci. Títo naši obyvatelia poznali už, že ako sa hrá futbal. Začali organizovať pri zlievárni v tunajšej obci chlapcov do futbalového oddielu. Miestnej zlievárni dostali miesto na ihrisko na škvárovej halde a tam sa začalo budovaním a úpravou ihriska. Tu sa hrali aj prvé zápasy medzi susednými dedinami.

Hráči, ktorí sa medzi prvými objavili na ihrisku boli nasledovní: Lukács András, Liptai János, Liptai István, Halász Bertalan, Drenko András, Lukács József ml., Turcsányi Károly, Tohol János, Borsodi István, Bradács József, Textor László, Zsórai László. Pozdejšie sa pridali k týmto hráčom mladší. Boli to nasledovní: Turcsányi László, Lukács Béla, Durancsík László, Icsék István, Sebő András z Paškovej, Demeter György, Gordan Martin zo Slavošoviec, Eštok Imrich z Ochtinej, Drenko Jozef a Lipták Pavol.

10. jún 1946, K. Teplica - Rozložná 3:0

Rok 1947

Zľava hore: Lukács A., Turcsányi J., Textor L., Drenko A., Bradács J., Liptai J.,
Boršody Š., Lukács V., Halász B., Demeter Gy.,

Zľava dole: (fekvők, gugolók): Turcsányi, Icsék I., Lukács J.

Po pripojení Kunovej Teplice (Kuntapolca) k Československej republike (ČSR) po oslobodení (1945) prvý zachovalý záznam o futbalovom zápase je z 26. mája 1946 v Paškovej K. Teplica - Páskaháza 2:3. 17. júna prvé víťazstvo K. Teplica - Pašková 3:1. Hralo sa proti mužstvám aj širšieho okolia: Pašková, Roštár, Hámosfalva, Ochtiná, Štítnik, Slavošovce, Gice, Hanava, Gočaltovo, Gemerská Panica, Lenkye, Plešivec, Umrelá Lehota, Číž, Brzotín, Rožňava (Železničari), Rimavská Seč, Betliar, Revúca, Gemer a i.

Za miestne derby sa považovali zápasy so Štítnikom napr. 16. júna 1946 K. Teplica - Štítnik (Csetnek) 4:0, 7. júla Štítnik - Kunova Teplica 7:1, 21. júla 1946 K. Teplica - Štítnik 3:3.

V ďalších rokoch sa stále zvyšovala popularita futbalu a pribúdali ďalší hráči.

Od roku 1947 sa futbalové družstvo prihlásilo do okresnej súťaže. Mužstvo sa dopĺňalo ďalšími hráčmi z vlastného odchovu aj z radov zamestnancov závodu.

V okresnej súťaži mužstvo dosiahlo striedavé výsledky. Prvý zápas v roku 1947 už majstrovsky hralo mužstvo 17. augusta mužstvom v Brzotíne, prehrali sme v pomere 2:1.

Do roku 1948 sa ako brankári striedali: Drenko II., Bredáč, Lipták, Dóbisz. Z rodiny hrali v mužstve aj viacerí hráči napr. Turcsányi I. - III., Demeter I. - II., Liptai I. - II., Lukács I. - II., Drenko I. - II. a i.

Ilustratívne uvedieme základnú zostavu z 20 zápasov z roku 1948:

Drenko II.

Dóbisz (10-10 zápasov)

Lukács I. (14) - Demeter I. (20)

Turcsányi II (12) - Sebő (12) - Durancsík (7)

Lukács II. (9) - Textor (6) - Estók (8) - Drenko I. (7) - Durancsík (13)

*Brankár Drenko Jozef „Zigo“
v roku 1947*

Kvôli histórii zaznamenávame mená hráčov s plným menom: Turcsányi László, Durancsík László, Demeter György, Textor László, Lukács Béla, Sebő András, Drenko András, Lukács József, Turcsányi Károly, Varga Sándor, Demeter András, Turcsányi István, Halász Bertalan, Dóbisz Gyula, Drenko József, Icsek István, Gordan Márton, Lukács Béla a i. Z rodín najčastejšie hrali: Turcsányiovcí 51 krát, Demeterovci 34, Lukáčovci 33, Drenkovci 27 krát.

10. apríla 1949 Dobšiná - K. Teplica rekordných 15:0

28. augusta 1949 K. Teplica - Dobšiná už len 2:2

Počas účinkovania mužstva v okresnej súťaži s poprednými mužstvami okresu utrpeli aj vysoké prehry. S Nadabulou sme 4. sept. 1948 prehrali 7:0, Revúcou 29. augusta 1948 6:0, 10. apríla 1949 s Dobšinou 15:0. V roku 1958 mužstvo postúpilo do II. triedy krajského majstrovstva skupina Gemer. Hrali sme s mužstvom Betliar s týmito hráčmi: Kovács Gejza, Turcsányi Alexander, Turcsáni Štefan, Turcsányi Ladislav, Balázs Karol, Kupec Štefan, Kmec Milan, Kru-pár Štefan, Icsek Štefan, Máté Árpád, Tohol Mikuláš. Výsledok zápasu bolo 1:1.

V ďalšom období v tejto skupine mužstvo dosahovalo pekné výsledky.

V rokoch 1948-50 najlepšimi strelcami gólov boli: Varga Sándor 27 gólov, Icsek István 17, Lukács Béla 16, Turcsányi István 13, Estók Imre 12, Durancsík László 10. Textor László 8, Ritter Antal 7, Furman Ferenc 6, Turcsányi László 5, Liptai István 5, Demeter András 5, Turcsányi Sándor 4, Lukács József 4.

Zostava mužstva v roku 1953:

Dóbisz

Durancsík - Furman

Turcsányi II. - Noga - Icsek

Szedmák III. - Máté M. - Drenko II. - Máté J. - Varga II.

Najlepšimi strelcami gólov boli: Icsek 24, Lukács 11, Drenko II. 6, Demeter I. 5, Kőrösi 5, Varga II. 3 a i. V roku 1954: Varga II. vsietil 14 gólov, Varga I. tiež 14, Szedmák I. 7, Demeter II. 6, Tohol 5, Szedmák III. 5, Lipták 4 atď.

Zostava mužstva Slavoj Kunova Teplica v roku 1955:

Máté M.

Máté A. - Turcsányi IV. - Szedmák I.

Turcsányi II. - Halász

Tohol I. - Varga I. - Drenko III. - Lukács II. - Turcsányi III.

Ilustratívne uvedieme tabuľku Okresného preboru vo futbale za rok 1955:

1. Baník Štítnik	16	12	13	47:18	25 bodov
2. Slavoj Kunova Teplica	16	12	13	56:26	25 bodov
3. Baník N. Slaná	16	9	25	30:23	20 bodov
4. Baník Rožňava C	16	8	8	31:7	16 bodov
5. Sokol V. Slaná	16	7	18	28:25	15 bodov
6. Baník Dobšiná B	16	6	19	25:29	13 bodov
7. Sokol Brzotín	16	6	19	22:36	13 bodov
8. Sokol Kársnohorské Podhradie	16	5	11	20:39	10 bodov
9. Sokol Rudná	16	3	12	15:39	7 bodov

Rok 1958. Zľava: Icsek Š., Domány L. Krupár Š., Kmec M., Tohol M., Drenko L., Szedmák L., Máté A., Máté M., Turcsányi A., Furman F.

Medzi najlepších strelcov gólov z K. Teplice v roku 1955 patrili: Varga II. 22 gólov, Drenko III. 17, Varga I. 13, Tohol I. 12, Szedmák III. 11, Turcsányi III. 6, Lukács II. 3 atď.

Hrali sa aj mimosúťažné priateľské zápasy napr. 1. mája 1956 Vojaci Rožňava - Kunova Teplica 1:0.

Novými hráčmi v r. 1956-57 boli brankári Ragyina I. a Tohol II. obrancovia Furman, záložníci Drenko IV., Kupec II., útočníci Krupár, Szabados a i.

Rok 1959

Ilustratívne uvedieme zostavu mužstva z roku 1958:

Domány

Turcsányi IV. - Tohol II. - Furman

Turcsányi II. - Kupec II.

Drenko III. - Icsek - Szedmák III. - Kupec - Turcsányi III.

Kunova Teplica v tomto období hrala s mužstvami týchto obcí: Lubeník, Jelšava, Magnezitovce, Dobšiná, Kameňany, Železník, Rožňavské Bystré, Gemerská Poloma, Krásnohorské Podhradie, Nižná Slaná, Rožňava B, Honce, Štítnik.

Kunova Teplica sa umiestňovala na čele tabuľky na 2-3. Mieste. Najlepšími strelcami v roku 1958 boli: Szedmák III. 22, Drenko III. 12, Icsek 11, Turcsányi III. 9, Kupec 5 gólov,

V roku 1959: Icsek 10, Tohol II. 7, Szedmák 5, Máté M. 4, Turcsányi III. 3, Varga I. 3 atď.

Zostava mužstva v roku 1960:

Drenko III.

Albert - Drenko IV. - Furman

Kupec II. - Szedmák II.

Tohol I. - Bartók - Balázs - Turcsányi III. - Sturman

K. Teplica hrala v II. triede Rožňavského okresu s mužstvami: Lubeník, Jelšava, Rožňavské Bystré, Gemerská Hôrka, Dobšiná, Štítnik, Rožňava B., Gemerská Poloma, Kameňany, Nižná Slaná a i.

Z tabuľky za rok 1960 vyberáme:

1. <i>Lubeník</i>	10	8	0	2	43:13	16 bodov
9. <i>K. Teplica</i>	8	3	0	4	23:19	6 bodov

Najlepšími strelcami v roku 1961 boli: Balázs 38, Sturman 23, Drenko IV. 5, Tohol II. 5 atď. V roku 1962 z 37 zápasov: Szedmák Béla 32, Drenko Jenő 30, Tohol Miklós 30, Kovács Géza 29, Tohol István 27, Farkas Ján 27, Drenko Štefan 31, Sturman Štefan 26, Szedmák Dezső 25, Krupár Štefan 23, Turcsányi Alexander 18, Balázs Béla I. 16, Ragyina Ján 13, Hajdú Ján 13, Bartók Jenő 13, Balázs Karol 7, Turcsányi László 7 atď.

V roku 1962 sa mužstvo umiestnilo na druhom mieste II. krajskej triedy v skupine Gemer za Lubeníkom, ale pred Jelšavou, Dobšinou a Železníkom. V ďalších rokoch mužstvo dosahovalo priemerné výsledky. Niekedy aj zapríčinením rozhodcov, ktorí brzdili postup nášho mužstva, kým za nami hrali mužstvá z väčších miest nášho okresu.

Zostava mužstva v roku 1963:

Kovács

Farkas - Drenko IV. - Szedmák I.

Tohol I. - Szedmák II. (Ragyina)

Bartók - Drenko VI. - Krupár - Brezina - Sturman a i.

K. Teplica sa dostala na čelo tabuľky. Najčastejšie hrali futbalisti: Szedmák Béla 39 krát, Kovács Géza 38, Tohol István 36, Farkas Ján 35, Brezina Arpád 34, Drenko Jenő 30, Krupár István 28, Drenko Štefan 27, Ragyina Ján 27, Tohol Miklós 25, Balázs Karol 23, Turcsányi László 20, Sturman Štefan 18 a i.

Najlepší kanonieri: Brezina 37, Krupár 23, Drenko VI. 17, Sturman 13, Tohol II. 12 gólov atď.

Ilustratívne uvedieme tabuľku futbalovej súťaže v okrese Rožňava z roku 1964 (začiatok októbra):

Okres Rožňava: Plešivec - Gem. Poloma 3:4, Nižná Slaná - Slavošovce 2:1, Dobšiná - Rožňavské Bystré 6:0, Železník - Magnezitovce 0:1, Dlhá Ves - Kun. Teplica 1:2, Vyšná Slaná - Štítnik 5:2, Muráň - Honce 4:2 sa neschvaľuje

1. Magnezitovce	7	6	1	0	30:7	13 bodov
2. Dobšiná	8	6	1	1	21:7	13 bodov
3. Plešivec	8	5	0	3	20:11	10 bodov
4. Kun. Teplica	8	5	0	3	20:14	10 bodov
5. Železník	8	4	0	4	23:22	8 bodov
6. Nižná Slaná	8	3	2	3	17:18	8 bodov
7. Rožňavské Bystré	7	3	1	3	23:22	7 bodov
8. Slavošovce	8	2	3	3	18:18	7 bodov
9. Vyšná Slaná	8	2	2	4	12:17	6 bodov
10. Gem. Poloma	8	3	0	5	17:28	6 bodov
11. Štítnik	8	3	0	5	13:29	6 bodov
12. Muráň	7	2	1	4	18:19	5 bodov
13. Dlhá Ves	8	2	1	5	15:26	5 bodov
14. Honce	7	1	2	4	12:22	4 bodov

V roku 1964 4. júla naše mužstvo zohralo I. medzinárodná zápas s mužstvom z Maďarska s Keszthelyem. Na zápas naše mužstvo nastúpilo v tejto zostave: Kovács Gejza, Farkas Ján, Drenko Eugen, Szedmák Vojtech, Tohol Mikuláš, Szedmák Dezider, Balázs Karol, Brezina Arpád, Krupár Štefan, Šturman Štefan, Drenko Štefan Z, Ragyina Ján.

Zápas sa skončil výhrou nášho mužstva v pomere 3:2.

Odvetný zápas bol zohraný dňa 8. júla 1964 v zostave: Kovács Gejza, Farkas Ján, Szedmák Dezider, Balázs Karol, Drenko Eugen, Drenko Štefan Z, Krupár Štefan, Šturman Štefan, Hajdú Ján, Brezina Karol, Ragyina Ján.

Obidva zápasy rozhodoval Roxer Ján z Rožňavy.

Góly: Ragyina J. 2, Brezina H. 2, Šturman Št. 1, Krupár Št. 1 a Hajdú Ján 1.

Ďalší medzinárodný zápas s mužstvom Bánreve zo susedného Maďarska zohralo naše mužstvo 25. júla 1965 a zvíťazili naši v pomere 6:2. V roku 1966 postúpili do II. triedy Košického kraja skupina Západ a obsadili na konce súťaže IV. Miesto.

V roku 1967 vyhrali II. triedu skupiny západ a postúpili do I A triedy Košického kraja, kde mužstvo dosahovalo dobré výsledky a hneď v prvom ročníku skončilo v prvej osmičke mužstiev.

V roku 1969 sa oplotilo ihrisko. V tomto roku KOVO (Vasas) K. Teplica postúpila do I. A triedy - súťaže západ a hrala s mužstvami: VSŽ Košice, Jelšava,

Rok 1969

Hranovce, Juniori VSS Košice, Spišská Nová Ves, Drienovec, Poproč, Medzev, Harichovce, Spišské Bystré, Smižany, Zostava K. Teplica: brankár Kovács I. obrancovia - Kovács II. Drenko IV., Szaniszló, záložníci - Kocsis, Drenko VI., útočníci Babus, Kováts, Krupár, Balázs, Brezina, Kafka a i.

Najlepšími strelcami v tomto období boli Balázs, Babus, Kafka, Drenko VI., Kováts, Brezina, Krupár, Lison, Sturman, Kocsis, Kovács II., Farkas, Tohol II. a i.

V roku 1970 viacerí hráči prestúpili do iných oddielov a začal sa debakel mužstva. Prehrávali zápas za zápasom a skončili na predposlednom mieste. Niektoré výsledky: Sp. Nová Ves B - Kun. Teplica 3:0, Hranovnice - Kun. Teplica 8:0, Smižany - Kun. Teplica 8:0, Stará Ľubovňa - Kun. Teplica 14:0, Harichovce - Kun. Teplica 14:0, Košická Nová Ves - Kun. Teplica 18:0.

V konečnom poradí sme sa umiestnili na 13 mieste týmto výsledkom:

26 4 17 33:112 14 bodov

Za nami skončili Drienovce, ktorí mali 11 bodov.

Zostava mužstva v roku 1970:

Brankár - Kocsis, obrancovia - Gonosz, Ferenc, Drenko VI., Szedmák I., Demeter J., záložníci - Búzi, Ritter, útočníci - Király, Kafka, Drenko I., Viola, Kristóf.

Rok 1970

Strelci gólov - Drenko Štefan, Barkai László, Király Béla, Bársony Peter, Madarász László, Szedmák Béla, Balázs Béla, Krištóf Ján, Brezina Arpád, Drenko Tibor a i.

Vďaka „kronikárovi“ futbalu Turcsányi László máme prehľad futbalových výsledkov K. Teplice za roky 1946-1970:

1946	29	12	3	14	66:57	2,2:1,9	46,55 %
1947	31	12	3	16	67:66	2,1:2,1	43,54 %
1948	27	13	2	13	69:71	2,5:2,6	51,85 %
1949	38	9	10	19	84:143	2,2:3,7	36,84 %
1950	21	7	3	11	33:64	1,5:3	40,47 %
1953	26	13	1	12	80:89	3,0:3,4	51,92 %
1954	28	15	3	10	82:73	2,9:2,2	58,92 %
1955	32	26	1	5	122:46	3,8:1,4	82,81 %
1956	23	13	2	8	73:40	3,1:1,7	60,86 %
1957	37	22	4	11	131:78	3,5:2,1	64,86 %
1958	35	19	7	9	117:66	3,3:1,8	64,28 %
1959	32	10	8	14	57:72	1,7:2,2	43,75 %

1960	41	19	3	19	113:85	2,7:2,0	50,00 %
1961	41	22	6	13	120:61	2,9:1,4	60,95 %
1962	37	18	4	15	107:73	2,8:1,9	54,05 %
1963	44	28	3	13	148:91	3,3:2,0	79,59 %
1964	56	27	6	23	166:112	2,9:2,0	53,57 %
1965	53	27	5	21	165:115	3,1:2,1	55,65 %
1966	48	23	5	20	131:105	2,7:2,1	53,11 %
1967	40	23	6	11	115:100	2,8:2,5	65,00 %
1968	44	18	9	17	97:108	2,2:2,4	53,25 %
1969	51	18	8	25	112:122	3,1:2,3	43,14 %
1970	49	19	8	26	86:189	1,7:3,8	42,85 %

V roku 1971 sme hrali v skupine Západ v Košickom kraji. V tomto zložení: Balázs Vojtech, Drenko Štefan Z, Kotvács Karol, Búzi Martin, Lukács Ján, Kru-pár Štefan, Madarász Ondrej, Drenko Tibor, Drenko Eugen, Madarász Ladislav, Gonosz Štefan, Kocsis Ladislav, Kovács Gejza a Babus Vojtech.

V nasledujúcom období mužstvo hralo striedavými úspechmi. V roku 1973 sme hrali v okresnej súťaži aj v ďalších rokoch.

Zostava K. Teplice v súťažnom roku 1975-1976: *brankár* - Gonosz, *obranco-via* - Liptai, Király, Báršoš, *záložníci* - Drenko Štefan, Ambruzs, *útočníci* - Bodnár, Balázs, Mihály, Kafka a i. V roku 1976 najviac zápasov odohrali: Baláž Ján 30, Király Vojtech 29, Drenko Štefan (VI.) 29, Bodnár Alexander 29, Báršoš Peter 28, Ambruzs Štefan 28, Boldi Andrej 27, Mihály András 27, Liptai Štefan 23, Tímár Zoltán 22, Gonosz Štefan 21, Demeter Géza 20, Kafka Július 15, Gallo Ján 10, Máté Tibor 9, Orbán Štefan 6, Báršoš Géza 5, Demeter Tibor 4 atď. Najlepšími strelcami gólov v roku 1977 boli: Balázs 63, Gonosz 54, Halász 27, Mihály 15, Hajdú 15, Bodnár 8, Király 8, atď.

Ilustratívne uvedieme základnú zostavu hráčov v roku 1978:

Brankár - Salamon, *obrancovia* - Liptai, Bodnár, Orbán, *záložníci* - Bársony, Gonosz, Drenko VI., *útočníci* - Hajdú, Balázs, Halász a i.

Už v roku 1977 Ján Balázs 63 gólmi a Ján Gonosz 54 gólmi prekonal 20 roč-ný starý rekord Ladislava Sedmáka z r. 1957 - 49 gólov strelených za jeden rok!

V súťaži slušnosti v II. triede okresného preboru roč. 1977-78 futbalové družstvo obsadilo 1. miesto, aj v I. B. triede krajského preboru Košicko-Ge-merskej skupiny po jesennej časti bolo na 1. mieste. Predseda FO Vojtech Ba-

SOUPIS PŘIHLÁŠEK - ZMĚN K REGISTRACI *)

Tělovýchovná

jednota:

KOVĚ-Kunová Teplica

okres Rožňava

kraj Východošlávský

Futbal

Druh sportu

Přihlášky k registraci vyplíte do soupisu a zasílejte srovnané v abecedním pořádku!

	Příjmení	Jméno (křestní)	Data narození	Pro záznamy UV ČSTV
1	BALÁŽ	Vejtech	22.7.1943.	
2	BALÁŽ	Vejtech	27.4.1946.	
3	BABUŠ	Vejtech	31.10.1943.	
4	BARI	Ladislav	3.12.1950.	
5	BARKAI	Ladislav	24.2.1946.	
6	BÁRŠOŇ	Peter	16.2.1951.	
7	BREZINA	Arpád	25.11.1944.	
8	BŮŽI	Martin	11.11.1950.	
9	DEMETER	Štefan	21.12.1948.	
10	DRENKO	Eugen	4. 2.1938.	
11	DRENKO	Štefan	10. 7.1944.	
12	FARKAŠ	Ján	7.12.1940.	
13	GALLO	Zoltán	29.9.1950.	
14	GONOS	Štefan	11.12.1943.	
15	KIRÁLY	Vejtech	21.11.1951.	
16	KOVÁČ	Gejza	2. 4. 1939.	
17	KRIŠTOF	Vejtech	15.9. 1947.	
18	LUKÁČ	Ján	20. 7.1951.	
19	MADARÁSZ	Ladislav	16.6.1949.	
20	MADARÁSZ	Ondrej	2. 4. 1951.	
21	ORAVEC	Karel	17.3.1951.	
22	RITTER	Ján	25.10.1948.	
23	SZEDMÁK	Vejtech	21.12.1936.	
24	TURCSÁNYI	Ladislav	6.10.1927.	
25				VYDAVENÉ

Počet přihlášek
a členů průkazů

*) Nehodící se škrtněte!

Tiskopis č. 7-167

Došlo dne

Počet vrácených
pro závodů

Odesláno dne -7 X 70

Rozitko UV ČSTV

lázs a tréner. V roku 1979 odohrali 52 zápasov, z nich vyhrali 25, remizovali 7 a 20 zápasov prehrali, skóre 137:112.

V roku 1978 sme postúpili do krajskej súťaže, aj tu sme hrali so striedavými úspechmi v II. triede Košicko-Gemerskej skupine.

V roku 1979 13. zasadnutie Okresného výboru (OV) Československého zväzu telesnej výchovy (ČSZTV) 26. apríla konalo v Kunovej Teplici, kde sa hodnotilo, že TJ KOVO K. Teplica je jednou z TJ, ktorá svojou tradíciou patrí medzi popredné. TJ má 120 členov, z toho 83 dospelých a 37 dorastencov.

V roku 1980 K. Teplica postúpila do 1.A. triedy. Základná zostava mužstva: *brankár* - Salamon, *obrancovia* - Liptai, Csík, Orbán, záložníci Király, Keszi, Szedmák IV., *útočníci* - Hajdú, Balázs, Gonos, Kafka, Kohári. Zo 46 zápasov najviac hrali: Szedmák Vojtech (IV) -46, Gonosz Ján 45, Hajdú Tibor 45, Balázs Ján 44, Liptai Štefan 42, Csík Vlastimír 42, Király Béla 41, Furman Jozef 37, Orban Zoltán 34, Kohári Juraj 33, Salamon Zoltán 28, Tohol Ján 23, Kafka Július 23, Csík Mariam 22, Keszi István 16. Najviac gólov dali: Gonosz J. 47, Balázs 37, Hajdú 17, Kafka 8, Szedmák IV. 6. Kohári 4 atď.

V roku 1984/85 mužstvo hralo v II. triede v okrese. V jesennej časti sa umiestnilo na štvrtom mieste za Revúcou, Muránskou Dlhou Lúkou a Muráňom.

Rok 1978

Medzinárodný zápas Internacionálov K. Teplica - Eger 1980

Záver z medzistrediskového stretnutia 1981. Zamestnanci SMZ.

V šiestom kole jesennej časti súťaže mužstvo dosiahlo historické víťazstvo od čias existencie futbalového mužstva doklasovaním mužstva Gemerská Hôrka v pomere 18:0.

Ďalší úspech dosiahol náš dlhoročný hráč Balázs Ján, ktorý za futbalový ročník 1983/1985 získal titul najlepšieho strelca v okresnej súťaži.

V roku 1983 K. Teplica hrala futbal v II. triede okresnej súťaže skupina B, po jesennej časti 1. miesto K. Teplica 11 8 1 2 31:16 17 bodov, 2. Honce, 3. Rožňavské Bystré, 4. Muráň, 5. Slavošovce, 6. Rudná, 7. Magnezitovce, 8. Plešivec, 9. Dlhá Lúka, 10. Gemerská Hôrka, 11. Kameňany, 12. Revúcka Lehota. Dorast hral v III. skupine s 12 družstvami a boli na 3. mieste. V okresnom kole dospelých Baláž vsietil 10 gólov (a v celku bol na 3. mieste).

Nevidaný strelecký koncert vo futbale K. Teplica - Gemerská Hôrka v roku 1984 s výsledkom 18:0 (7:0) góly dali:

Furman 5, Milko 4, Ľ. Tomi 3, Demeter a Gulykáš po 2, Pakes a Telecký po 1 góle. V r. 1985-1986 Kunova Teplica išla bezpečne za svojim cieľom - postúpiť do I. triedy Krajských majstrovstiev skupiny Košicko-gemerskej: V kvalifikačných zápasoch Rožňava B - Kunova Teplica O:1 v odvetnom zápase KOVO K. Teplica - Rožňava B 3:2 (2:1) góly dali Furman, Milko, Baláž.

V roku 1987 na výročnej členskej schôdzi TJ KOVO K. Teplica sa zúčastnil aj zástupca KV ČSZTV Peter Štiglitz. Správu predniesol tajomník TJ a riaditeľ závodu Ing. Viktor Mezei. TJ mala 176 členov, ktorí pracovali vo futbalovom, stolnotenisovom oddiele a v odboroch turistiky a ZRTV.

Najvýznamnejšou stavbou roka 1988 okrem predajne potravín bolo postavenie športovo-rekreačného areálu so sociálnou budovou v hodnote 8 mil. Kčs. Stavbu zabezpečovali závod SMZ v spolupráci so SÚV ČSTV, NV a samozrejme štátneho podniku SMZ Košice v súvislosti s XIII. Magnezitiádou. Celá výstavba bola zabezpečená pod vedením vtedajšieho riaditeľa závodu Ing. Viktora Mezeiho, veľkého nadšenca pre rozvoj telesnej kultúry a športu, ktorý popri tom, že sa v maximálnej miere podieľal na rozvoji a zveľaďovaní závodu, dokázal presadiť a zabezpečiť vybudovanie rekreačno-športového areálu v Kunovej Teplici za neuveriteľných 12 mesiacov. Generálnym dodávateľom stavby boli OSP Rožňava. V areáli sú vybudované soc. budova, futbalové, tenisové, volejbalové ihriská a atletická šesťdráha. Stavba bola započatá a ukončená v roku 1988. Občania obce a všetci športovci s nesmiernou vďačnosťou prikľadali ruky k dielu pri tejto stavbe.

Výstavba športového areálu v roku 1988

V roku 1988 sa konala v K. Teplici 13. magnezitiáda, súťaže na novom štadióne sa konali vo volejbale, nohejbale, atletike, Dukelských pretekoch brannej zdatnosti, streľbe, šachu a tenise.

Otvorenie 3. septembra, športové súťaže doprevádzali aj kultúrne podujatia ako napr. vystúpenie hudobnej skupiny Banket s Richardom Müllerom, humorista Ander z Košíc, národný umelec O. Malachovsky a zasl. umelec P. Gábor.

B mužstvo v roku 1989 K. Teplica hrala futbal v III. triede skupina B s mužstvami: Revúca B, Poľ. Brzotín, Ochtiná, Šivetica, Gemerská Hôrka, Kunova Teplica B (na 6. Mieste), Kečovo, Štítnik, Magnezit, Lubeník B. A mužstvo K. Teplice hralo v I. B triede.

Vystúpenie ministra obchodu a cestovného ruchu SSR na celopodnikových oslavách Tvorivou prácou k dosiahnutiu cieľov

Vedúcim straníckej a vládnej delegácie na tohtoročných celopodnikových oslavách Dňa baníkov a energetikov v Kunovej Teplici, ktoré boli spojené s XIII. magnezitiádou, bol minister obchodu a cestovného ruchu SSR súdruh Ing. Kazimír Nagy. V nasledujúcich riadkoch prinášame jeho vystúpenie.

Rok 1988 - 13. magnezitiáda

Rok 1992

Prvoligové futbalové mužstvo A. O. Generalenia Costa Rica a TJ KOVO Kunova Teplica ako hostiteľ odohrali medzinárodný priateľský zápas 4. Októbra 1990 2:0 (1:0) góly dali Benco a Kindis, dobre chytal domáci brankár Buš, pred 250 divákmi sa hralo pri umelom osvetlení na štadióne v K. Teplici. V prestávke sa rozlúčili s dlhoročnými hráčmi Alexandrom Milkom a Jurajom Kohárim.

Futbalisti K. Teplica hrali v tomto období v I. A triede Košicko-gemerskej skupine s mužstvami ako Revúca, Teplička, Harichovce, Rožňava, Spojie Košice a i. K. Teplica sa umiestňovala do 4. Miesta, Rezerva K. Teplice B mužstvo hrali v III. triede okresnej súťaže skupiny B z 9 mužstiev boli v strede tabuľky.

V krajských súťažiach mužstvo hralo nasledovne.

1997-1998 V. liga

1998-1999 V. liga

1999-2000 V. liga

2000-2001 V. liga

2001-2002 I. trieda okresnej súťaže

Mladší dorast v súťažnom ročníku 1996-1997 III. liga

Starší dorastenci v súťažnom ročníku 1997-1998 II. liga

Predsedovia tel. jednoty a futbalového klubu od roku 1946:

1. Turcsány Ján st.
2. Textor Ladislav
3. Demeter Gejza st.
4. Balázs Vojtech
5. Ing. Mezei Viktor
6. Mihál Ondrej
7. Demeter Tibor

V obci sa súčasne pestujú tieto športy: futbal, volejbal, tenis, stolný tenis a atletika. Škoda, že cyklistika, ktorá dosahovala dobrú úroveň stagnuje.

Kovo Kunova Teplica - AD Generaleňa 2:0 (1:0)

Hostiteľmi futbalistov AD Generaleňa z Kostariky, ktorí sú na zájazde v našej republike a z Hrádku pri Jelšave cestujú na priateľské futbalové stretnutia (vo VS kraji hrali na VSS Košice 0:0 a v Bardepove 2:2) je TJ Kovo Kunova Teplice.

Vzájomné stretnutie zohrali vo štvrtok 4. októbra 1990 na štadióne KOVO pri umelom osvetlení. Domáci sa v tomto medzinárodnom priateľskom futbale vypli k dobrému výkonu a zvíťazili nad atraktívnym súperom prvej ligy po vyrovnanom boji. Už v 9. minúte Benco po ideálnej prihrávke nedal brankárovi hostí šancu a dostal domácich do vedenia. O desať minút ten istý hráč unikol samostatne, ale vystrelil nad bránku hostí. Potom futbalisti z Kostariky zvýšili svoje úsilie, ale strelecky neboli nebezpeční. Najnebezpečnejšia bola strela z kopačky Kalva, ale konto domácich zostalo čisté. Druhá časť hry nemala už také vysoké tempo. Kotvač z celku domácich tvrdo vystrelil z diaľky, ale nad bránku. Potom domáci brankár Buš zachraňoval vybehnutím a vrhnutím sa pod nohy Molinovi z celku hostí, ktorý ho nastrelil. V 70. minúte po centrovanej lopte Gonozsom sa najlepšie orientoval v šestnástke hostí Kindis a trafil

sieť hostí a tým spečatil víťazstvo domácich.

Pred 250 divákmi rozhodoval Tornay zo Spišskej Novej Vsi.

—DS—

V prestávke medzinárodného priateľského futbalového stretnutia Kunova Teplica — Generaleňa sa diváci stretnutia a fanúškovia kunovo-teplického futbalu rozlúčili s hráčmi, ktorí skončili svoju dlhoročnú aktívnu činnosť v „A“ mužstve dospelých. Juraj Koháry, ktorý kopačky definitívne zavesil na klinec a Alexander Milko, dlhoročný kapitán chce ešte aktívne pomôcť futbalistom „B“ mužstva, ktorí hrajú II. triedu okresu Rožňava za potlesku divákov, ktorí im týmto spôsobom prejavili vďačnosť a prevzali spomienkové darčeky. Až touto formou im dakujeme za ich dlhoročnú športovú činnosť.

—DS—

Zájazd do Kostariky

Na atraktívny zájazd po trase New York, Miami, Kostarika, Panama sa chystajú futbalisti z Kunovej Teplice. Počas dvoch týždňov od 15. februára budúceho roku zohrajú niekoľko futbalových stretnutí. Ich súpermi bude medzi inými aj olympijský víťaz Kostariky.

—kht—

FUTBALISTI K. TEPLICE DO KOSTARIKY

SEN SKUTOČNOSŤOU

Vedúcemu celku I. A triedy krajských majstrovstiev skupiny západ — Kovo, Kunova Teplica — sa predsa len splnil sen, ktorý sa už zdal byť pre futbalistov tejto obce v Ge-

merí utópiou. Už odleteli z Prahy do Kostariky. Počas dvojtýždenného zájazdu zohrajú v tejto latinskoamerikkej krajine päť zápasov s kvalitnými súpermi.

—jk—

Futbalisti Kunovej Teplice sa vrátili z Latinskej Ameriky s plnou nošou dojmov

Z takmer trojtyždňového zájazdu do Kostariky sa tesne pred vycestovaním sviatkami vrátili domov futbalisti KOVU Kunova Teplica. Prišli nielen pekne opätelní, ale najmä s plnou nošou dojmov a prekrásnych zážitkov. S vedúcim mestom Ondřejom Mihalom bolo veľa o čom rozprávať.

● **Veľili ste, že po dlhých vyhláseniach o určeníach sa vám nakoniec podarí dostať do tejto exotической krajiny?**
— Pravdu povediac, už sme nepredpokladali, že sa ešte niekedy dostaneme na drubý koniec sveta. Ved posledný výjazd pred našim odletom sa štúdiá menila doslova z hodiny na hodinu. Najväčším problémom bolo vybavenie leteniek z Prahy do Moskvy. Až keď sa už lietadlo odlepilo na Ruzyňskom letisku od zeme, začali sme veriť, že sa nás o historickom zájazde predsa stane skutočnosťou.

● **Pred rokom letel rovnakou trasou do Kostariky aj brazílsky Inter. Na letisku v Moskve mu poriadne prevetrali zložené batérie. Boli ste na to upozornení aj vy, no nepočuli ste...**

— Áč by sme mali osobné vstúpiť pri sebe, určite by sa to nestalo. Museli sme však všetko odovzdať a počas cesty z letiska sme haly k lietadlu nám zamiezli z vakov a kufrów 35 kg rôzných vecí. Zložené nemuseli pri tom použiť žiadne špeciálne kláče, manévry, šperáky, stačili im nože, ktorými sa ľahko dostali k obsahu. Vzniknutá škoda nám bude musieť uhradiť Aeroflot v dvochroč, podľa jeho predpisů 20 dolárov za kilogram.

● **Zrejme taká dlhá cesta neobsluhovali ešte ani jeden z člnových výprav...**

— Z Moskvy do nikaragujskej Managua sme mali dve medzipristátia v severoiriskom Šanone - kubánskej Havane. Len čo sme

vystúpili na nikaragujskú pôdu, museli sme odložiť zimné oblečenie a preliezť sa do ľoľného, pokiaľže ortuť teplomera ukazovala i okolo 30 stupňov Celzia, a to bolo ešte len 10 hodín dopoludnia, a nás 17. Do Kostariky sme pokračovali už autobusom. Cesta trvala s prestávkami približne 12 hodín. Na hraniciach pri kontrolných batériách nám colníci zkontrolovali posledné pomaranče a mandarínky a len smutno sme sa pozerali, ako končili v odpadkovom koľi.

chádzajú zimomriavky po chrbte. Hrácia plocha sa nachádzala v blízkosti pláže a na okolitých stromoch, ktoré tu temovali, vylhovali veľké jastery. Nepoznali sme, čoho sú schopné a tak sme mali obavy, aby niektorý z nich nepočul na našich hráčov. A hrajte futbal v takomto prostredí. Prekvapení sme boli i návštevnosťou na jednotlivých našich zápasoch. Do hľadiska v Limone prišlo 5000 divákov, najtemperamentnejšie občasťovali sme zážitky v Puntarene, kde po celý čas

Prvé prekvapenie na letisku v Moskve — Dobré padlo osvieženie v Karibskom mori — Temperamentní diváci striedali i bubnovali — Pochutili si na národných jedlách

JAŠTERY IBA pasívnymi divákmi

● **Ako zapôsobil na vás Kostarika, i samotné mesto San Isidro?**

— Boli sme príjemne prekvapení plnými výkladmi obchodov, pouličným ruchom i množstvom rôznych okresných stromov. Aj tu sa chystali osláviť Vianoco, o čom sme sa mohli presvedčiť na každom kroku. Znepokojení nás veľké zelené kobylky, ktorých bolo všade viac než dosť. Na jednotlivé zápasy do okolitých miest sme chodili autobusom a predstavte si, v takýchto horúčavých mesiacoch museli cestovať 6-8 hodín. V dňoch voľna sme absolvovali tréningy na neďalekej pláži Karibského mora a samozrejme, že sme sa v ňom aj vykupali. Pri spomienkach sa zápas proti Dominikanci Sportclab mi ešte aj teraz pre-

pre rachot bubnov nebolo počut vlastné slovo. Dokonca v Manague sa aj strieľalo. Ale to všetko patrí k mentálne temperovanému latinsko-americkej obyvateľstvu.

● **V hlavnom meste Nikaragvy vás privítal š. veľvyslanec pán Blek. Ako to už býva zvykom, určite vás pozval aj na spoločné posedenie.**

— Skôr než sme sa s ním stretli na spoločnej večeri, nás pozvali predstaviteľ mesta San Isidro na banket. Jedl bolo neúrekom. Od krabov, lastrů, jašteríc, ryby až po hovädzinu a bažantinu. Na stoloch nechýbali banány, pomaranče, kokosové orchy, melóny, ovocné nápoje a šlavy. V Manague sme bývali v jednom z troch najluxusnejších

hotelov Mercedes s komfortným vybavením a bazénom. Slávostná večera sme mali v jednej z prekrásnych záhrad. Medzi jej obyvateľov patril opica, sibírsky pes, srnka, ba aj kôň.

● **Na záver sa poobediate vylestakmi, ktoré ste dohľadli.**

— V Kostarike sme odobrali štyri zápasy s kvalitným súperom. S Limonom sme prehrali 2:0 (góly dal Kotváč, Koch), Puntaricom 0:4 a vyhrali nad Dominical Sportclab 5:3 (Petruš, Z. Koch, Gonos, Slavinský). Najtemnejší výsledok sme dosiahli cestou domov v Nikaragvy, kde sme už boli dostatočne aklimatizovaní. S vlaňajším víťazom Latinskoamerického pohára Americanom Manague sme vyhrali 1:0 (Koch). Aj naprák dnešnému cestovaniu a neobvyklým klimatickým podmienkam sme však radi, že sme boli prvým mužstvom masového futbalu z Česko-Slovenska, ktoré sa dostalo na opačnú stranu zemegule. Pre zaujímavosť ešte spomenieme, že náš spoločný partner sme zaplaili len za leteckú dopravu 4800 dolárov za niekoľko týždňov. Ak by sme si to mali platiť my, išlo by sme niekoľko tisícľtisť tento staviteľ

PO ROKU OPĀŤ V 5. LIGE

Vlahašij zostup futbalistov FK Kovo Kunová Teplica z 5. ligy vsľ. regiónu do okresných majstrovstiev (OM) I. triedy Rožňavského okresu v jubilejnom roku 50. výročia od vzniku organizovaného futbalu v obci ľažko preživali všetci zainteresovaní, ale aj futbalová verejnosť okolia. Skoro sa však spamätali a začali na všetkých frontoch intenzívne pracovať, aby po roku pri navrátili túto súťaž pre Kunovú Teplicu. Zavážovala ich k tomu tradícia siedmich rokov účinkovania v krajských súťažiach, jednáč v I. triede košicko-gemerkej, v ročníku 1994/95 vo IV. lige a v ročníku 1995/96 v 5. lige. Splnenie tohto cieľa nebolo ľahké. Hráčsky káder bol úzky, sklňli sa v ňom skúsenosti starších s mladšou ešte len dozrievajúcich hráčov. Zlepšil sa aj prístup k tréningovej disciplíne.

Po jesennej časti súťaže prevzal trénerské žezlo po Jozefovi Milkovi hrájuci tréner Vladimír Marchevský, ktorý spolu s hráčmi Mikoľškom, Szóllóšom, Puterom, Vojtašovičom, Toholom, Dávidom a ďalšími vytvorili futbalovú partiu, ktorá bola suverénne najlepšou v OM I. triedy. Dokazuje to skutočnosť, že v jarnej časti

súťaže mužstvo neprebralo, zaznamenalo len tri remízy a v celej súťaži majú na konte len jednu prehru z jesene, keď podľahli družstvu celku tabuľky Bastavu Revúca. Zisk 66 bodů, o 8 viac ako druhý celok a skóre 97:27 jasne ukázal, že mužstvo si postup vybojovalo úplne zaslúžene. Najúspešnejším strelcom bol Marchevský 21 gólov, Mikoľško 19 gólov, Szóllóš 16 gólov, Vojtašovič 14 gólov. Tréner Vladimír Marchevský povedal, že aj keď častô museli v zostave improvizovať, ba pre zranenia a úzky káder dostali príležitosti aj dorastenci, hrali technický futbal a dobré výkony vedeli zúročiť aj do výsledkov a zisku bodů. Niekdý bojovnosť, ktorá v tejto súťaži prevláda, musela byť hráčom prikázovaná a museli byť k nej motivovaní. Na postupe mužstva má neodmysliteľnú zásluhu hlavný sponzor klubu PD v Goľtave. Pomáha mu obecný úrad so starostom Štefanom Donom a fabrika v obci v rámci svojich možností. K nim sa pridáva svojou pomocou aj firma RABAS. Tradícia futbalu v Kunovej Teplici, veľmi dobré podmienky, nádherný areál s umeľným osvetlením dávajú predpoklady, aby sa tam hrala 5. liga. Záruka je aj v obetavých

funkcionároch. Jeden z nich, Ondrej Mihalý, tajomník klubu, pracuje vo futbale už 27 rokov, z toho 10 rokov ako hráč. Teší sa postupu, je si však vedomý, že musia vynaložiť ešte veľa peňazí, aby mužstvo posilnili aspoň o 5 hráčov a od prvej chvíle v majstrovských bojoch získavali body do tabuľky. Verí, že si zachovajú priazeň divákov širokého okolia. Želáme futbalistom Kovo Kunová Teplica, ako staronovému účastníkovi 5. ligy z Rožňavského okresu, veľa futbalových úspechů.

Ondrej Duris

KANONIERI I. trieda okresných majstrovstiev vo futbale

Prehľad najlepších strelcov jednotlivých družstiev v I. tr. okresných majstrovstiev 1996-1997.

- Kovo K. Teplica
- J. Szóllóš - 23
- J. Mikoľško - 19
- V. Marchevský - 18

**Telovýchovná jednota
KOVO
049 33 KUNOVÁ TEPLICA
4**

**TJ KOVO
GÓÓÓL PRESSO - ŠTADIÓN
049 33 Kunová Teplica**

**Telovýchovná jednota
KOVO
Nákladná doprava
049 33 KUNOVÁ TEPLICA
1**

**STADIÓN
DISKONTNÁ PREDAJŇA
049 33 Kunová Teplica
Tel.: 0942/93477**

**Telovýchovná jednota
POTRAVINY, 2
ZMIEŠANÝ TOVAR
049 33 KUNOVÁ TEPLICA**

OSOBNOSŤ PREŠOVSKÉHO FUTBALU

Ján Turčáni
*Reprezentant ČSR,
hráč FCT*

Odchovanec (rodák z K. Teplice) TJ KOVO Ján Turcsányi

Ďalším odchovancom FK KOVO je Szedmák Vojtech - majster ČSSR v do-
raste za VSS Košice.

Stolnotenisový oddiel

Bol založený po II. svetovej vojne v päťdesiatich rokoch. Začiatky boli ťaž-
ké. Stôl a stolnotenisové rakety boli vyrobené po domácky a v závode. Hralo sa
v súkromnom byte. Pozdejšie sa hralo v kultúrnom dome (starom). Do dlho-
dobej súťaži majstrovstiev okresu sme sa prihlásili v roku 1959.

Hráčsky káder tvorili: Drenko Eugen st., Szedmák Vojtech, Szedmák Dezi-
der, Tohol Štefan a Tohol Mikuláš.

Súťažne sa hralo do roku 1962 po tomto sa hralo len rekreačne. Náš stolno-
tenisový oddiel v roku 1977 sa znovu prihlásil do dlhodobých majstrovstiev
okresu mužov. Vedúcim a predsedom mužstva sa stal Király Ludovit a od roku
1982 Drenko Štefan Z.

Najväčší úspech sme zaznamenali v ročníku 1977/1978, keď v skupine maj-
strovského okresu sme obsadili prvé miesto. V kvalifikácii do krajských maj-
strovstiev s Baníkom Dobšiná sme podľahli najtesnejším rozdielom 4:5.

Káder mužstva tvorili nasledovní hráči: Drenko Št. Z., Király Ludovit, Ha-
lász Ferdinand, Király Vojtech, Drenko Tibor a Balázs Vojtech ml. Po zanecha-
ní aktívnych činností starších hráčov (Király L., Balázs Vojtech, Király V.,
Drenko T.) bol doplnený káder mužstva mladými talentovanými hráčmi, ako
Drenko Szilárd (ako 13 ročný začal hrať za mužov), Drenko Oszkár, Búzi Juraj
a Drenko Eugen.

V roku 1990 K. Teplica hrala stolný tenis v okresnej súťaži skupiny B (súťa-
žilo 7 družstiev). K. Teplica na 2. mieste, súťažili napr. s mužstvami Nadabu-
la, G. Poloma, Geológ E., Gemerská Hôrka, Betliar, Depo Plešivec.

V súťaženiach v majstrovstvách okresu sme sa vzdali po odohratí ročníka
1994/1995 pre finančné problémy. Ďalej sa hrá stolný tenis len rekreačne pre
zábavu.

Reprezentácia stolnotenisového oddielu na magnezitiádach

Tieto veľkolepé športové hry boli organizované v rámci Slovenských Mag-
nezitových závodov š. Podnikom Košice. Stolnotenisové družstvo mužov zís-

kalo bronzovú medailu za 3. miesto na magnezitiáde v Lubeníku. V roku 1976 boli hráči: Drenko Štefan Z., Király Vojtech a Halász Ferdinand.

Súťaženie mladšieho dorastu na magnezitiádach

V roku 1982 získal Drenko Szilárd 3 zlaté medaile - vyhral všetky disciplíny. Družstvo mladšieho dorastu zaznamenalo najväčší úspech na magnezitiáde v Lovinobani v roku 1986, získali 3 zlaté a 1 striebornú medailu. A aj na týchto magnezitiádach získal 3 zlaté medaile Drenko Szilárd.

Tenisový oddiel

Bol založený v roku 1989 po vybudovaní všešportového areálu. Prihlásili sme sa na majstrovstvá okresu mužov.

Predsedom sa stal Drenko Št. Z., káder hráčov mužstva tvorili: Macko Peter, Drenko Szilárd, Mikuš Jozef, Huštáty Ján, Demeter Gejza a Drenko Štefan Z.

Súťažili sme v ročníkoch 1989, 1990, 1991 a 1992.

Najlepšie sme sa umiestnili v r. 1992, obsadili sme druhé miesto o bod za Revúcou. Ďalej sa hrá tenis len rekreačne, nakoľko okresný výbor tenisu neorganizoval súťaž pre málo prihlásených oddielov, boli finančné problémy.

ČSS 1980 - 1985

Muži telesnej výchovy nacvičovali spartakiádu (v rámci ZRTV) v rokoch 1980 a 1985. Nácviky sa konali v zimných mesiacoch, v telocvični ZDŠ Plešivec 2 x týždenne. V letných mesiacoch sa cvičilo vonku na štadióne.

ČSS 1980

Cvičilo 12 mužov - vystúpili na obrodových okresných spartakiádach. Cvičiteľom bol Drenko Št. Z., ktorý sa zúčastnil aj na celoštnej spartakiáde v Prahe.

ČSS 1990

Cvičilo 9 mužov - vystúpili na obvodných a okresných spartakiádach. Cvičiteľmi boli Drenko Št. Z. a Hegedúši J. 5.-ti muži sa zúčastnili na celoštátnej spartakiáde v Prahe a to Drenko Št. Z., Hegedúš Jozef, Drenko Tibor, Lipták Jozef a Lőrinc Emil.

Požiarnictvo

Požiarň šport v obci má dlhoročnú tradíciu a celý rad pekných výsledkov, ktoré obec radia medzi veľmi známe v tejto oblasti. Dnešné požiarne družstvo je vekovo mladé a je po technickej stránke dobre vybavené k svojmu poslaniu. Vlastní cisternové motorové vozidlo CAS 25 a dve motorové striekačky plus kompletne vybavenie. K tréningom im slúži vybudovaná prekážková dráha a požiarňa veža na miestnom štadióne. Zo strany Obecného úradu v Kunovej Teplici nachádzajú mladí zánietenci pre tento druh športu veľkú podporu, čo

sa aj odzrkadľuje na ich výsledkoch. V roku 1992 sa družstvo na obvodnom kole umiestnilo na 1. mieste, odkiaľ postúpilo na okresné kolo, kde tiež získalo 1. miesto. V roku 1993 sa v obvodnom kole umiestnilo na 1. mieste, v okresnom na 5. a v súťaži Gemerského pohára získalo vo veľkej konkurencii 7. miesto. Rok 1994 bol nie menej úspešný a družstvo v obvodnom kole získalo 1. miesto a v okresnom kole 2. miesto. V predchádzajúcom ročníku Gemerského pohára sa družstvo umiestnilo na 5. mieste.

V dňoch 17. a 18. júna 1991 sa v obci konal 1. ročník oblastného postupového kola a II. ročník Gemerského pohára v požiarnom športe požiarnikov z povolania. Najvýznamnejšie sa naša obec zapísala do podvedomia činiteľov a organizátorov významnou akciou, konanou v dňoch 26. a 28. augusta 1992, ktorou boli majstrovstvá SR a majstrovstvá ČSFR v požiarnom športe požiarnikov z povolania.

Od roku 1996 pôsobí v obci aj dorastenecké mužstvo mladých požiarnikov a hneď v tom istom roku sa v obvodnom kole súťaže umiestnilo na 1. mieste. Rovnaké umiestnenie získali aj v okresnom kole a tým si zaistili postup na krajské kolo súťaže, ktoré sa konalo vo Vranove. Bez ocenenia neodišli ani z tejto

Štefan Dono, starosta obce víta účastníkov súťaže v požiarnickom športe Gemerský pohár v r. 1997

Okresná súťaž v Nižnej Slanej v r. 2001

súťaže a 6. miesto je veľmi pekným ocenením ich požiarnických začiatkov. Aj rok 1997 bol pre nich zatiaľ úspešný, keď si 1. miestom v obvodnom kole zabezpečili možnosť štartu na Gemerskom pohári.

Všetky tieto uvedené akcie iba potvrdzujú, že podmienky na svoju činnosť má naše požiarné družstvo veľmi dobré. Najviac nás teší, že obec nemusí mať obavy o ďalší osud požiarnictva v obci, pretože medzi mládežou sa tento druh športu teší veľkej obľube a určite bude mať aj v budúcnosti svojich nadšencov, ktorí ho budú prevádzať aspoň tak úspešne ako ich predchodcovia.

Do vydania tejto monografie (r. 2006) naši požiarnici vyhrali všetky súťaže v okr. kolách pod velením J. Kupeca, ktorý už roky vykonáva veliteľa požiarnikov.

v dňoch 26. - 28.VIII.1992

sa uskutočnia

**MAJSTROVSTVÁ SR a
MAJSTROVSTVÁ ČSFR
v požiarnickom športe**

v areáli štadióna

**TJ KOVO
KUNOVÁ TEPLICA**

kde organizátor srdečne pozýva všetkých záujemcov.	26. 8. 92 príchod - prezentácia
Vstup voľný	27. 8. 92 výstup rebríkom na cv. vežu beh na 100m s prekážkami
	28. 8. 92 slávnostné otvorenie - účasť ministra štafeta 4 x 100m požiarný útok slávnostné vyhlásenie výsledkov

© Reklamné štúdio JOKASS, Rožňava

Z ETNOGRAFIE KUNOVEJ TEPLICE

Ludový odev

Bartholomeides (1799) pri opise odevu v Štítniku a okolí uvádza názvy miestneho odevu: košeľa, gate, kološne, kabanica, surovica, krpce, menték, dolomán. Zo ženského odevu s názvom stan. Neskôr v práci (1806-1808) za najkrajšie považuje odev sedliakov na okolí Betliara, Štítnika a Muráňa. Košeľa, gate (gatě, gati, gatče) - nohavica siahajúca asi do pol lýtka (prípadne nižšie) z plátna (konopného) len zriedka ľanového (do práce), alebo bavlneného (na sviatok) naspodu boli ukončené strapcami. Gate sa nosili spolu so zásterou a košeľou ako pracovný i sviatočný letný odev. V gatiach a košeľiach chlapi aj spávali.

Sviatočné oblečenie roľníkov v Kunovej Teplici

Záster (šurc, šurec, švorc, fertucha) - jednopolová plátenná. Šila sa z bieleho, tmavohnedého, čierneho plátna alebo z farbiarčiny.

Súkenné nohavice (chološne, kološne) - pridržiaval v páse remeň. Kožúšok (kožuch, bunda) - mužský bez rukávov sa obliekal na košeľu. Bol odevom do chladného počasia. Kožušina (ovčia) bola na vnútornej strane. Vesta (lajblík, kabáťik) - bez rukávov zhotovené z látky sa nosila zriedkavo. Trojštvrťový súkenný kabát (kabanica) - súčasť vrchného odevu. Šili ju z domáceho bieleho, alebo sivastého súkna. Väčšinou sa nosila iba prehodená cez plecia, pod hrdlom bol remeň, ktorý kabanicu pridržiaval. Dlhý súkenný kabát so štvorcovým golierom (surovica, sírka) - súkenný vrchný odev, surovica siahala po päty. Predávala sa na jarmoku v Štítniku. Nosili ich furmani aj z K. Teplice a remeselníci na cesty do voza, pastieri. Kožuch s rukávami vlastnili len majetnejší.

Účes a pokrytie hlavy - chlapi nosili dlhé vlasy až po plecia, ktoré si maslili. Nosili aj fúzy - bajúzy. V zime na hlave mali baranice (kožušinové čiapky). Čierne klobúky mládenci mali zdobené perami (kohútimi).

Obuv - krpce, v zime súkenné kapce, alebo súkenné nouce, v lete plátene. Robotníci v hámroch a železiarne nosili bakanče. Sviatečnou obuvou boli čižmy z čiernej kože.

Slovenský ľudový odev z Gemera

Ženský odev

Spodník (pendel) sa nosil priamo na tele, zhotovený z domáceho plýtna (kopného, ľanového, neskôr z kupovanej látky). Oplecko (pokrývalo vrchnú časť tela). Košeľa - prevzala neskôr funkciu spodníka i opliecka. Sukňa - sa obliekala na spodník. Riasené sukne z bieleho plátna a z farbiarskeho plátna. Na sukne sa používala (farbiarčina - tmavomodrá aj čierna) na sviatočné sukne jednofarebná fialovo-modrá s červenkastým leskom. Sukne na prácu z kartúnu, glota na zimu z flanelu, bachelu. Zástera (rubok, fertucha). Kožúšok - bez rukávov vpredu rozstrihnuté a zapínali sa na gombíky. Živôtik (ľajblík) sa obliekal na oplecko, alebo na košeľu. Kožuch s rukávom - trojštvrťové, bol do práce vyformovaný podľa postavy, od pásu nadol sa rozširoval. Neskôr sa nosil kabát. Ženy na hrdle nosili šatku (štvorcovú), koralky z fúkaného skla. Obuv - čižmy z čiernej kože s mäkkými alebo s tvrdými sárami. Do práce sa nosili papuče, kapce, neskôr šnúrovacie topánky. Dievčatá si vlasy zaplietali do dvoch vrkôčov, niekedy skrúcali aj v tyle do konta. Čepiec zv. Kapišom (nosili ženy v údolí riečky Štítnik (neskôr sa nosila už šatka). (*Nosáľová, V.: Ludový odev Gemeri - Malohonte. in. Obzor Gemer - Malohontu II. roč. XXIII., 1992, s. 52,60*).

Ludová architektúra

Vretenovitá a čiastočne potočná radová zástavba. Skoro všetky bez výnimky sú situované do ulice. Prírodné podmienky blízkeho okolia poskytovali obyvateľom obce potrebný stavebný materiál. Kameň opracovaný a neopracovaný sa používal na stavbu základov obytných domov a hospodárskych budov. Okolité lesy poskytovali drevo. Z neho sa stavali zrubové domy prikryté slamou, u bohatších gazdov šindľom. Ďalším materiálom bola hlina, ktorá sa formovala do surových tehál a od začiatku 19.stor. sa tehly aj pálili. Z 19.stor. sú murované podpivničené domy s hlbokou zástavbou bytov vo dvore. Pozdĺž obytnej časti je drevená pavlač krytá s podstreším, strechy sú valbované s tvrdou krytinou.

Pozemok bol v tvare tehly. Delí sa na vnútorný a vonkajší. Vo vnútornom je postavený dom a hospodárstvo, vo vonkajšom záhrada. Kvetinový záhon je niekde umiestnený pred domom pod oblokmi, ale zaoberajú sa s ním len

dievčatá, pretože nosia kvety do kostola a dávajú ich aj mládencom za klobúk. Dedinčania sa o svoje domy nie veľmi starali. Potrebovali dom len na to, aby im v lete nepršalo na hlavu a v zime sa mali kde zohriať. Preto ho veľmi rýchlo postavili, ženy ho vybielili, potom sa nasťahovali, ale nie do domu, ale len do komory, lebo izba situovaná na ulicu sa používala len na parádu. Novšie domy sú stavané s ozdobnou drevenou verandou. Domy si nestavali do tesnej blízkosti so susedom. Na povalu bol vchod z pitvora alebo zo stajne. Vchod do domu bol vždy zo dvora. Prvá miestnosť, do ktorej sa vstúpilo bol pitvor. V jeho zadnej časti sa nachádzala kuchyňa. Na pravej strane sa nachádzala obytná miestnosť a na ľavej komora. Pri väčších rodinách bola namiesto komory izba. V pitvore za dverami, ktoré sa otvárajú dovnútra boli uložené rýľ, motyka, sekera a iné pracovné náradie. V slepom okne na policiach boli uložené ocot, paprika, soľ a koreniny. Oproti na druhej strane steny bola v kýbľoch voda. Na izbe boli dve okná na ulicu a jedno okno do dvora. Oproti dverám, medzi dvoma oknami bol umiestnený šifonier, na ňom maľované hrnčeky, nad ním zrkadlo a po oboch stranách sväté obrázky. Medzi oknami na ulicu a oknom do dvora v kúte, bol umiestnený stôl prikrytý bielym obrusom, na ktorom nechýbal položený chlieb. O stenu bola opretá rohová lavica a nad ňou na polici na stene sa vynímali maľované tanieri. Oproti stola v kúte pri dverách bola murovaná pec. Postele boli umiestnené pri stene bez okien. Chudobnejší ľudia mali len jednu izbu. Z pitvora sa vchádzalo do komory. Komora bola veľmi preplnená, slúžila ako skladisko.

Ľudové jedlá

V minulosti v K. Teplici tvorili prevažnú časť stravy produkty rastlinného sveta a mliečne produkty. Na sviatky sa pripravovali aj mäsité jedlá. Zbierali sa aj rozličné listy, výhonky, plody, korene a huby (niektoré sa konzumovali aj v surovom stave). Bôb, fazuľa, hrach, kukurica. Z poľnohospodárskych produktov tu dopestovaných pšenica - múka - chlieb, koláčové pečivá, zemiaky, placky, mlieko (a výrobky - maslo, bryndza, syr, žinčica), ryby, raky, vajíčka, ovocie. Spočiatku sa varilo v kotlíku zavesenom nad vatrou. Voľné ohnisko nahradil murovaný sporák (na tom sa aj v zime spalo), neskôr železný sporák. Hlinený kuchynský riad nahradil najprv liatinový a neskôr smaltovaný.

R. 1967 - Folklórny súbor pod vedením Ladislava Labinu.

Zl'ava: Ladislav Lukáč, Gita Šestinová, Ján Hajdú, Irena Kočíšová, Ladislav Liptai, Helena Gencsiová, Štefan Demeter, Mária Szedmáková, Ladislav Kočíš, Irena Kupecová, Štefan Dono, Júlia Farkšová, Štefan Tohol

Polievky sa varili gulášové, kapustové, strukovinové, zemiakové. Mäso - hydinnové, bravčové, klobása, hurka, slanina. Výdatnejšie jedlá sa varili na svadby a hody. Vo všedné dni sa používali ako náhrada múky do chleba, na zahusťovanie polievok (gulášovej, zapraženej, bôbovej, hrachovej) a prívarkov. Ďalej sa konzumovali pečené alebo varené v šupke. Zemiaky udusené na masť - cibulke boli prílohou k mäsu (pečenému, bravčovému). Cestoviny sa uplatňovali v strave ako samostatné konzumované jedlo, alebo ako príloha k polievkam (chýrne boli kuracie a hovädzie polievky z príležitosti svadieb so skrútenými slížami tzv. „gágoríky“ - cestovina zaváraná do svadobnej mäsovej polievky práve v K. Teplici. Cestovina sa pripravovala formovaním malých štvorcov cesta na brde pomocou vretena do podoby špirály. Zvláštnosťou zabíjačky bolo to, že do mäsovej polievky sa pridávali bravčové pečenkové halušky. Z bravčového mäsa sa robil aj guláš. Špecialitou z mäsových jedál sú „gemerskie gul’ki“. Zemiaky uvarené v šupe a olúpané sa postrúhali na strúhadle a pridala sa k nim múka a z masy sa vymiesilo cesto, do ktorého sa pridala krájaná šunka a potlačený cesnak. Gul’ky sa uvarili vo vode. Huby - čerstvé sa varili na polievku, prípadne smažili vajíčkami no najmä sušili na zimu (huby sa aj zavárali).

(Dilliberová, S.: *Stravovací systém v Gemeri. in. Obzor Gemera roč. XX., č. 1, 1989, s. 36-40*)

Cigáni - Rómovia

Kočovní cigáni (1686)

Rómovia etnická diaspória, ktorých pravlastťou bola India. Prvé zmienky o Cigánoch (v dokumentoch ich nachádzame pod názvami Zingarus, Cigány, Neo colonus, Új magyar) v Kunovej Teplici roku 1731, keď tu žili dve rodiny

Dongo a Tirko (Vármegyei jegyzőkönyv n. r. 17 fol. 345). Podľa súpisu Cigánov v r. 1770 v obci žili rody Hudák a Hudak s príjmením (alias Mila). Stoličné hlásenia uvádzajú, že to boli pracovití ľudia, ktorí sa zaoberali kováčstvom, železiarstvom, zberom lesných plodín, neskôr poľnohospodárstvom a niektorí aj hudbou. Ich predstaviteľmi boli vajdovia z rodov Hudak a Tami. V 18. storočí tu žil aj Joannes Dani (údajne vnuk chýrnej cigánskej primášky Czinka Panna) 1711-1772 (z Gemera). Manželka Elisabetha Thami, dcéra Eva sa n. 3.2.1792 svedkovia pri krstení Josephus Sándos a Mária Manjk. Z rómskych krstných mien prevládli - Rebeka, Susana, Sara, Kintse, Juditha, Sabina, Anna, Mária a i. Z rodov vynikli Tami napr. chýrni muzikanti Joannes Tami - violatores (huslista) a jeho syn Ignatius (n. 26.7.1831-z.18.2.1894). Hoci priemerný životný vek bol u nich nízky z rodu Tami sa dožívali vysokého veku. David Tami neocolonus zomrel na cholera 4.8.1831 vo veku 88 rokov. Estera Tami (Tubusné) czigány aszony z. 17.4.1845 vo veku 84 rokov. Lajos Tami újmagyar z. 23.12.1889 vo veku 89 rokov. Vdova Tami Jánosné z. 13.12.1875, keď mala 96 rokov.

Rómska kolónia r. 2001 (Kaštieľ)

Miestna Cigánska kapela r. 1965

Cigánska osada v r. 1920

Kunová Teplica - etnická mapa (1994/1996)

Cigáni - Rómovia spočiatku bývali pod stanmi, neskôr v 19. storočí zriadili osadu pod Veľkým vrchom, kde postavili domy z váľkov ba aj kameňa, len niektoré rodiny bývali v drevených - plechových chatrčiach. Rómovia vierovyznaním spočiatku boli indeferentní, pôvodní z K. Teplice boli ev. a v., ktorí prišli z iných obcí rím. kat., neskôr však prijali ev. a v. vyznanie. V súčasnosti väčšina Rómov je už bez vyznania. Cigáni - Rómovia v K. Teplici hovorili rómsky, slovensky a maďarsky. Pristáhovalí slovenskí Rómovia (zo severných častí Gemera) už majú aj zmiešané manželstva s maďarskými. Ich „materinská“ reč podľa prieskumu je už slovenská.

K Rómom sa hlásilo:

	<i>v roku 1991</i>	<i>v roku 1996</i>
<i>v K. Teplici</i>	<i>len 33 občanov</i>	<i>už 244 občanov</i>
<i>v Paškovej</i>	<i>23 občanov</i>	<i>136 občanov</i>

Zo súčasných rodových mien spomenieme napr.:
 Pôvodní: Bušák, Bársony, Tomi, Milko, Antal;
 Ruszó, Laven, Krištof, Valent, Gášpár, Karalo, Virla, Sendrey, Lalik

Záver

V troch kapitolách sme uviedli stručnú monografiu obce Kunova Teplica.

V I. kapitole Príroda sme načrtli geomorfologické pomery, faunu, flóru a ochranu prírody. Kraj je bohatý na krasové útvary, teplé pramene, vyvierajúce i jaskyne priamo v chotári obce. Sú tu početné liečivé a chránené rastliny, živočíchy v rámci Chránenej krajiny Slovenský kras.

V II. kapitole História - hospodárstvo sme uviedli výňatky z kráľovských listín, prvých písomných zmienok o obci z 2. júna 1243, 7. augusta 1258, 29. januára 1320 a i.

Teplica (pod názvami Toplucha, Toplica, Toplicha a i.) je slovanského pôvodu a vznikla už v 12. storočí na základe starého slovanského sídliska. Spôčiatku patrila pod Plešivecké, neskôr Štítnické panstvo v rámci Gemerskej stolice. Od roku 1551 sú zachytené historické rodové mená z obce, poddaní, zemepáni. Čo sa týka hospodárstva, obyvateľstvo pracovalo v železiarskych hámroch, páliło drevené uhlie, vápno a furmančilo. Od konca 18. storočia bola v obci železiareň a zlieváreň s vysokou pecou. Obec má aj staré poľnohospodárske tradície.

V III. kapitole Kultúra sú uvedené cirkevné tradície (ev. a v.) od začiatku 17. storočia, mená kazateľov, údaje o ev. a v. kostole (1805), z matiek (od r. 1787), školstva. Z osobností treba spomenúť niektorých národnokultúrnych dejateľov ako Ján Simonides, Andrej Vietoris, Martin Lauček, Pavol Bilnica a i.

Uvedené sú stručne tradície športu a základné etnografické údaje.

V závere je zoznam základnej literatúry (pramene sú uvedené priamo v texte) a lokalizácia archívnych fondov.

Ak ste dočítali až na toto miesto, tak Vám ďakujeme. Ak ste spokojný povedzte to aj iným. Ak by ste mohli doplniť nejaké údaje, ktoré chýbajú povedzte nám to. Vopred ďakujeme.

Ďakujeme všetkým spolupracovníkom z archívov Košice, B. Bystrica, Rožňava, Budapešť za poskytnutie archívnych dokumentov i všetkým občanom Kunovej Teplice, ktorí prispeli do monografie obce fotografiami a iným materiálom.

Menovite: Štefan Dono, Elemír Mušínský, Izabela Drenková, Štefan Drenko, Otília Demeterová, Irena Rojčeková, Mária Donová st., Vojtech Demeter st., Tohol Ján, Vojtech Baláž, Ladislav Turcsányi, Ing. Viktor Mezei, Ladislav Marenčík, Aleš Marenčík, Ondrej Mihál, Ján Kupec st., Ing. Jaroslav Pieš a kol.

Ďakujeme JUDr. Zdenkovi Trebuľovi, predsedovi Košíckého samosprávneho kraja, za pomoci ktorého bola táto monografia vydaná.

Prosíme ctených čitateľov, aby ospravedlnili prípadné nepresnosti, ktoré neboli odstránené pri príprave monografie.

Základná literatúra

1. Bel, M.: Gömör vármegye leírása (1749). In: Gömör Néprajza XXXV Debrecen 1992
2. Bartholomaeides, L.: Memorabilia provincia Csetnekiensis. Banská Bystrica 1799.
3. Bartholomaeides, L.: Inlyti Superioros Ungariae comitatus Gömöriensis notitia historico-geographico statica. Levoča 1806-1808.
4. Hunfalvy, J. (red.): Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyének leírása. Pest 1867.
5. Borovszky, S. a kol.: Magyarország vármegyei és városai Gömör-Kishont vármegye (monografia). Budapest b.r. (1904).
6. Szombathy, L.: Gömör-Kishont vármegye népoktatásügyének története. Debrecen 1909.
7. Forgon, M.: Gömör-Kishont vármegye nemes családai I.-II. Kolozsvár 1909, Šamorín 1997.
8. Mikulík, J.: A Gömöri ág. Hitvallású evangélikus esperesség története 1520-1740. Pozsony 1917.
9. Ila, B.: A Gömöri jobbágyság a 17.-18. században. Budapest 1938.
10. Ila, B.: Gömör megye I-IV. A megye és települések története 1773-ig. Budapest 1944-1976.
11. Kol. aut.: Súpis pamiatok na Slovensku II. Bratislava 1968.
12. Kol. aut.: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku II. Bratislava 1977.
13. Žudel, J.: Stalice na Slovensku. Bratislava 1984.
14. Gyórfy, Gy.: Az Árpád-kori Magyarország történeti foldrajza II. (Gömörvármegye s. 457-589). Budapest 1987.
15. Marsina, R.: Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae II. Bratislava 1989
16. Kol.aut.: Příroda Gemer-Malohont 1. Rimavská Sobota 1990.
17. Kovács, I.: Gömörország. Tények és képek az egykori Gömör-Kishont vármegyéről. Bratislava-Pozsony 1997.
18. Kol. aut.: ÚPN-SÚ Kunova Teplica, Urbsplan spol. s.r.o. Košice 1992 (skriptum).
19. Kol. aut.: Obce a mestá v číslech okresu Rožňava. Rožňava 1992.
20. Keményi, R.: A történeti Gömör és Kis-Hont vármegye etnikai rajza. In.: Gömör néprajza I. Debrecen 1998 (pozn. literatúra na s. 295-296) + mapová príloha.
21. Gömör néprajza I. Tanulmánykötet (red. Ujváry, Z.) Debrecen 1985.
22. Spisovatelja rožňavského okresu I. (zast. H. Bečková) Rožňava 1997.
23. Drenko, J.: Spomienky z Kunovej Teplice. K. Teplica 2000

Príspevky v časopisoch a zborníkoch:

Gömör néprajza (Debrecen, Miskolc), Obzor Gemera, Obzor Gemer-Malohontu, Vlastivedné štúdie Gemera, Gemer národopisné štúdie (R. Sobota).

Archívne dokumenty:

- Magyar Országos Levéltár (MOL) Budapest
- Štátny oblastný archív (ŠOBA) Banská Bystrica - Archív Gemerskej stolice 1504-1803, fond Gemer - malohontská župa II. 1803 - 1849.
- Štátny oblastný archív (ŠOBA) Košice - matriky ev. a v. cirkvi
- Štátny okresný archív (ŠOKA) Rožňava - Brzotín, Archívy ev. a v. fary v Štítniku, Tisovci-Archív Obecného úradu Kunova Teplica

Obsah

Úvod	5
I. Kapitola	8
Príroda	8
Geomorfologické pomery	8
Flóra	20
Fauna	25
Ochrana prírody	27
II. Kapitola	30
Z histórie hospodárstva	30
III. Kapitola	108
Kultúra	108
Cirkevné matriky	112
Školstvo	126
Výber osobností z Kunovej Teplice	132
Šport	137
Z etnografie Kunovej Teplice	166
Záver	176
Základná literatúra	178

KUNOVÁ-TEPLICA.

Ev. templom
Ev. kostol

All. iskola
Státno škola

Fogyasztási sz.
Potravno

Kastély
Kastiel

ISBN 80-89168-16-7

9 788089 168163